

Erdészeti Lapok

Alapítva: 1862-ben

CLVII. évfolyam
2022. július–augusztus

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata

160
éves

www.oee.hu

Az OEE 152. VÁNDORGYŰLÉSE – GÖDÖLLŐ – PILISI PARKERDŐ ZRT.

Immár másodszor...

A Kárpát-medencei magyar erdészeket összefogó Országos Erdészeti Egyesület 1866 óta íródo több mint másfél évszázados, egészen pontosan 156 éves *történelme* során, különös módon – az állami erdőgazdálkodásban betöltött nagy múltú szerepe ellenére – Gödöllő csupán egyetlen alkalommal volt helyszíne egyesületi vándorgyűlésnek, 1980-ban.

Az évenkénti országos nagyrendezvénynek akkor a Budavidéki Állami Erdő- és Vadgazdaság volt a vendéglátója, melyet 1989-ben egyesítettek az idei házigazda szerepét betöltő Pilisi Parkerdő Zrt. jogelődjének szervezetébe, a Pilisi Állami Parkerdőgazdaságba.

A „Parkerdősök” – ahogy a szakmában országosan elterjedten ismerik és nevezik az erdőgazdaság munkatársait – vándorgyűlés szervező munkájuk során 1975-ben Visegrádon, a Sibrikdombon álló közgyűlési nagyszótort is megbontó zivatar szélviharával, míg 1994-ben Dobogókőn a szinte novemberi idéző esővel és borúval kellett, hogy szembenézzenek.

2022-ben pedig, a klímaváltozás egyik egyértelmű jeleként, a 37-38 Celsius-fokot ostromló aszályos forróság jelentette a már-már hagyományos kihívást az időjárás részéről.

De hiába! A házigazda jól felkészült, korábban is és most is. Az erdészeknek pedig a mindennapok részét jelentik az időjárás viszontagságai. Így az Ünnepi Közgyűlésnek méltó helyszínt adó Gödöllői Királyi Kastély parkjában gyülekező egyesületi tagság és a meghívott vendégek találkozásának örömet az idei perzselő hőség sem ronthatta el, ahogy a fényképeken kiragadott néhány pillanatot is bizonyítja.

Nagy László

Fotók: **Bárdi Bálint**

A harmadik oldal

„Mielőtt a vezetőség nevében az egyesület helyzetéről és a vezető szervezeteknek (elnökség, választmány) a múlt évi közgyűlés óta végzett munkájáról szóló jelentésemet a közgyűlés elé terjeszteném, engedjék meg, hogy néhány szót szóljak idei vándorgyűlésünk színhelyéről: Gödöllőről.

Egyesületünket 1866-ban alapították, így jelenleg már fennállásának 114. esztendejében jár. Ez alatt az idő alatt az egykori, ún. történelmi és a mai Magyarország számos, erdészetileg jelentősebb városában rendeztünk már vándorgyűlést – Kassától Szegedig és Soprontól Sepsiszentgyörgyig –, de Gödöllőn még soha.

Utóljára 1862-ben volt itt hasonló rendezvény, de azt még egyesületünk elődje, az első magyarországi erdészeti egyesület, az 1851–1866 között működő Ungarischer Forstverein rendezte.

Vándorgyűléseink évszázados sorozatából Gödöllő nevének hiánya azért is különös jelenség, mert a város 1863 óta, az ún. koronauradalom létrehozása óta, a Földművelésügyi Minisztérium irányítása alatt álló, erős államerdészeti központ volt.

Csupán utalok arra, hogy akkoriban még egységes irányítású magyar erdészet nem is létezett, mert az erdők ügyeit három-négy minisztérium is irányította és az egységes irányítás feltételeit csak az 1879. évi erdőtörvény teremtette meg.

Az első világháború utáni negyedszázadban pedig különösen megnőtt Gödöllőnek, mint államerdészeti központnak a szerepe, hiszen az állami erdők területe az éppen 60 esztendeje aláírt trianoni békeszerződés következtében, a korábbi 1 180 433 hektárról 48 320 hektárra, az összes erdők 4,1%-ára zsugorodott és állami erdőigazgatóság (eltekintve a honvédelmi tárca irányítása alá tartozó erdőtől) csak Gödöllőn, Miskolcon és Debrecenben működött.

...Gödöllőn élénk szakmai, társadalmi élet folyt mindig és számos neves szakemberünk teljesített itt szolgálatot, pályafutásának valamely szakaszában.

...Végül, de természetesen egyáltalán nem utolsósorban, megköszönöm a Budavideki Állami Erdő- és Vadgazdaság vezetőségének és kollektívájának a vándorgyűlés házigazda szerepének elvállalásáért, azért a lelkes, rendkívül gondos, fáradtságos és önzetlen szervezőmunkáért, amelyet hónapokon át kifejtettek annak érdekében, hogy közgyűlésünk résztvevői megismerhessék ezt a szép erdőgazdasági tájat és szakmai tapasztalatokkal, szép emlékekkel gazdagodva térhessenek haza.”

Dr. Király Pál főtthkár, OEE
(Főtthkári jelentés, Az Erdő, 1980. október)

Erdészeti Lapok

Az Országos Erdészeti Egyesület havonta megjelenő folyóirata

CLVII. évfolyam

7–8. szám (július–augusztus)

A kézirat lezárva: 2022. július 25.

**A címlapon:
A fába faragott
százötvenkettedik...**

Fotó: Pili Parkerdő Zrt.

FŐSZERKESZTŐ: **NAGY LÁSZLÓ**

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE:
HARASZTI GYULA

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

dr. Csóka György, Duska József,
Elmer Tamás, dr. Gribovszki Zoltán,
Kiss Csaba, Lomnici Gergely, Puskás Lajos,
dr. Schiberna Endre, Sipos Sándor,
Szentpéteri Sándor, Wisnovszky Károly

SZERKESZTŐSÉG:

1021 Budapest, Budakeszi út 91.

Telefon: 06 (1) 201-6293

Mobil: 06 (20) 330-3462

e-mail: erdlap@oee.hu

www.oee.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület,
1021 Budapest, Budakeszi út 91.

Lévkím: 1021 Budapest, Budakeszi út 91.

FELELŐS KIADÓ: **KISS LÁSZLÓ** elnök

Tördelőszerkesztő: Balog Zoltán

Olvasószerkesztő, nyelvi korrektor:

Macskássy Zsuzsa

Nyomdai munkák:

Virtuóz Nyomdaipari Kft., Budapest

Felelős vezető: Tolonics Gergely

Terjesztja a Magyar Posta Zrt. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyílvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosak a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezésessel csak felkért írókért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

ISSN 1215-0398

A tartalomból:

Szabó Csilla:

A Gerecse mészkövétől, a Pesti-síkság homokjáig222

Némegy Zoltán: A pilisi lentől a homoki kikericsig224

Dr. Csépanyi Péter: Erdőgazdálkodás az Erdőanya bükköseitől a Gödöllői-dombsági akácokig226

Dr. Csépanyi Péter, Pallagi Gábor: Vadgazdálkodás a főváros vonzáskörzetében228

Mészáros Péter: Parkerdő az emberért230

A Gödöllői (Grassalkovich-) Királyi Kastély232

Nagy László: Dr. Király Pálra emlékeztünk233

Az OEE 152. Vándorgyűlése – Gödöllő
(Szerk.: Nagy László)234

Csóka Péter:

Zöld, egészséges és biztos jövő építése az erdőkkel261

Király Éva, dr. Borovics Attila:

Az erdőgazdálkodás szerepe a klímavédelemben az IPCC értékelő jelentése szerint265

Átadták az idei Pro Silva Hungariae Díjakat269

Dr. Führe Ernő, dr. Borovics Attila:

A 90 éves dr. Bondor Antal köszöntése272

Világhy Gergely, Porcsin Alexandra, Szőke-Wittich Réka:

Csapatépítő sárkorsolyázás az Ipoly Erdő Zrt. területén274

Dr. Czupy Imre, dr. Bárány Gábor, Kovács Pál, dr. Major Tamás:

Többcélú fakitermelő gépek használata az Alföldön276

Babiczki László, ifj. Dob István, Elmer Tamás:

A Deutscher Forstverein 70. vándorgyűlése Braunschweigban278

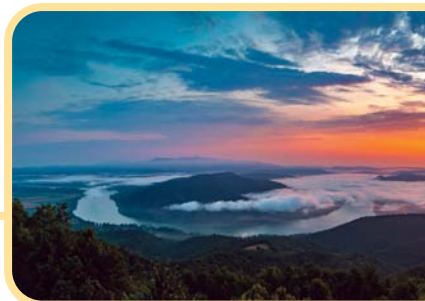
Dr. Folcz Ádám, Iványi Ákos, dr. Heil Bálint:

Beszámoló az Osztrák Erdészeti Egyesület éves vándorgyűléséről281

Káldy József: A mesés Zemplénben jártunk283

Dr. Krizsán Józsefné:

Kaán Károly Verseny harmincadszor285

A Gerecse mészkövétől, a Pesti-síkság homokjáig

A Pilisi Parkerdő kezelte közel 65 ezer hektárnyi terület legfőbb sajátossága a nyolc erdészeti tájegységet érintő erdőterület földrajzi, klimatikus, vízrajzi adottságainak rendkívüli változatossága. Legnagyobb kiterjedésű, összefüggő erdővel borított központi magja a Pilis–Visegrádi-hegység, melyet a Gerecse lankás dombvidéke, a Gödöllői-dombság Alföldig nyúló erdei, a Budai-hegység szabdalt vonulatai, és síkvidéki vagy éppen Duna-ártéri erdők öveznek.

A központban elhelyezkedő *Visegrádi-hegység* erdészeti táj a Dunántúli-középhegység legészakibb tagja – szív alakot formázva (talán nem véletlenül). Geológiai értelemben a vulkanikus Börzönnyel egy egységet alkotott, de a Duna elválasztotta tőle, délen pedig a domborzata szinte egybeforrta a karbonátos kőzetű Pilissel.

Jellegzetes vulkáni hegyvidék, legmagasabb pontja a Dobogó-kő (700 m). Zömében andezit és andezittufa alkotja, peremvidékén jellemző a löszborítás, északkeleti részén pedig lajtamészko található. Ezt a mészkövet valamikor mészégetésre használták, amit kemencemaradványok tanúsítanak.

A táj erdőszűtsége igen magas, 71%, egybefüggő erdőtümb jellemzi, ugyanakkor a beépítettség is jelentős. Bente a cseres- és gyertyános-tölgyesek, valamint a bükkösök viszonylag szabályos öveket alkotnak.

A vegetációt mészkedvelő és mészkerülő, valamint szikladomborzatú erdők színezik. Mérsékelt klíma jellemzi a tájat – ám a mély, meredek patakvölgyekben hűvösebb, párásabb viszonyok alakulnak ki, mint a hegyoldal felső részein. Az átlagos évi középhőmérséklet 9,3 °C, az éves csapadék 654 mm.

Az andezit alapkőzet és tufái jó vízzárók, a felszín közelében tudják tartani a vizet. Emiatt a hegységben sok (közel 170) forrás található, igaz, nagy részük időszakos. A Visegrádi-hegység kiemelkedő érdekessége számos apró hegyi tó és vízfallás (Kő-hegy, Kis-Pap-rét, Rekettyés-tó, Csíkostó), melyek vízállása ingadozó.

Az alapkőzetnek megfelelően, a főként vályogos szövetű talajokon, többletvízhatástól független termőhelyeken, ranokkal és barna erdőtalajokkal találkozhatunk.

A jégkorszaki aprózódás jellegzetes formakincsei a Thirring-sziklák vagy a Vadálló-kövek. A vulkáni hamu-, törmelék- és horzsakőrétegek jól tanulmányozhatók a Holdvilág-árokban.

E különleges képződményeknek köszönhetően is, a táj egyike hazánk legnépszerűbb turisztikai célpontjainak.

A *Pilis–Budai-hegység* erdészeti táj szervesen kapcsolódik a Visegrádi-hegység vonulataihoz. A Pilis nagy mészkő- és dolomitrgökből álló keskeny hegyvonulat, míg a medencékkel tagolt Budai-hegység erősen darabolt rögeiben a karbonátos alapkőzetet kívül más üledékes kőzetek (márga, homokkő,

agyag, pannon üledékek, lösz) is megtalálhatók. A két hegységet a Pilisvörösvári-medence választja el egymástól.

Leggyakoribb talajtípusok a vályogos szövetű rendzinák és a barnaföldek, de jelentős területen fordulnak elő sziklás, kőves vázталajok, agyagbemosódásos barna erdőtalajok, rozsdabarna erdőtalajok.

Természetes növényzetét a klímaregionális gyertyános-tölgyesek és cseresek alkotják, extrazonálisan megjelenő bükkösökkel. Jelentősek a mészkedvelő és szikladomborzatú erdők, melyek létrejöttében a változatos alapkőzet és domborzat játszott szerepet. A medencékben, a természetes erdők helyén ma már települések és mezőgazdasági területek találhatóak.

A Pilisben található a Dunántúli-középhegység legmagasabb pontja, a Pilis-tető (757 m). Az erdőtáj klímája viszonylag hűvös, az éves csapadék 614 mm, a középhőmérséklet pedig 9,3 °C.

A cseresek elsősorban a Pilis alacsonyabb régióiban és a Budai-hegység déli felében alkotnak összefüggőbb tömböket. A gyertyános-tölgyesek az északi lejtőket részesítik előnyben, a Pilisben a Fekete-hegyen és a Hosszú-hegyen, a Budai-hegységben pedig a Nagykovácsra néző északi lejtőkön találhatóak. A bükkösök főképp a Pilis és a Budai-hegység magasabb pontjain és azok északi lejtőin, extrazo-

nálisan helyezkednek el, nagyobb tömbben csak a Pilis-területen található. A kocsánytalan tölgyesek a Pilis kissé alacsonyabb régióiban jellemzők, de a Budai-hegység keleti peremén, a Hűvösvölgy és a Hárs-hegy térségében is kisebb tömböt alkotnak.

A Pilis–Budai-hegység erdészeti táj közjóléti szempontból – a Visegrádi-hegység mellett – az ország egyik legfontosabb tája, a Budapesten és környezetében élő lakosság fő kiránduló célpontja. E tájakban ugyanakkor meghatározó a természetvédelmi rendeltetés, a Duna–Ipoly Nemzeti Park, illetve a Budai-hegység Tájvédelmi Körzet részeként.

1981-ben alakult meg a Pilis–Visegrádi-hegység területén a Pilisi Bioszféra Rezervátum. Az UNESCO ezzel elismerte, hogy a táj- és természetvédelmi célokat sikeresen hangolták össze az erdőgazdálkodással és a nagyváros tömegeinek turisztikai igényeivel – e minősítés napjainkig sikeresen megújításra került.

Az erdészeti táj területén két erdőrezervátum található: a Pilis-oldal és a Kis-Szénás Erdőrezervátum. A Szénások fokozottan védett területe – az Európa Diplomás *pilisi len* egyedüli élőhelye.

Jelentős szakmatörténeti értékkel bír Budapest, Pilisvörösvár, Piliscsaba térségében a feketefenyővel folytatott kopárfásítás – a 18–19. század meggondolatlan erdőpusztításai miatt erodálódott területek megmentésére. A fenyők védelmében a talajpusztulási folyamatok megálltak, megkezdődött a lassú talajképződés, így lehetővé vált az őshonos erdőtársulások fafajainak természetes visszatelepülése is. A kopárokon létesített erdők alacsonyabb záródású foltjaiban ritka és értékes dolomit sziklagyepek is találhatóak.

Nyugat felé haladva a *Dunazugi-medencék* és a *Gerecse* keleti nyúlványai csatlakoznak. A Gerecse nagymértékben feldarabolódott hegység, mészkő és dolomitrgökből áll. A termőhelyi adottságok gyengék, állományviszonyai viszont sokfélék: cseresek uralják, kisebb arányban gyertyános-tölgyesek, mész- és melegkedvelő tölgyesek, közöttük szikla- és tetőerdőkkel. A bükkösök területfoglalása alacsony, de a tájat színesítik. A dombvidék szinte észrevétlenül megy át aztán a szomszédos Bicske–Zsámbéki-medence, Etyekidomság területébe. Itt már a lösz, a márga a jellemző alapkőzet: a száraz klíma, a kedvezőtlen hidrológiai és talajvi-

szonyok leginkább a cseresek, cseres-tölgyesek, akácok és a feketefenyvesek termőhelyi igényeit elégítik ki.

Keleti „határunk” a *Gödöllői-dombság*, mely a *Cserhát*-hoz kapcsolódó, az Alföldbe benyúló alacsony dombvidék, mérsékelt meleg – száraz klímával.

A homokból és a löszből képződő vályogtalajok jól elnyelik és vezetik a vizet, és a domborzat sem kedvez a talajvíz tárolásának, így az erdők közvetlenül a csapadékból származó vizekre vannak utalva. A jobbra kedvezőtlen adottságú termőhelyeken meghatározó az akácok aránya, mellettük a tölgyesek, cseresek, fenyvesek foglalnak el nagyobb területeket.

A terület nagy hányada a Gödöllői-dombvidék Tájvédelmi Körzet része, ahol az adottságok miatt mind középhegy-

ségi, mind alföldi társulások fellelhetőek. Kiemelkedő értéket képvisel a tájban két erdőtársulás: a gyertyán elegyes, mezei juharos-tölgyes és a kislevelű hársas-tölgyes, ez utóbbinak itt található az egyedüli ismert élettere hazánkban. Jelentős természetvédelmi értéket képviselnek a tatárjuharos lösztölgyesek, a gyertyános-tölgyesek és melegkedvelő tölgyes erdőtársulások is. Ugyancsak védett a Gödöllői arborétum területe is, a környékbeliek kedvelt kirándulóhelye.

Az erdészeti táj területén található a Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátum, jellemzően az előzőekben leírt társulásokkal.

Fontos helytörténeti látnivaló az 1849-es, győztes Isaszegi csatában elesett honvédek emlékműve, és a honvédsírok Isaszeg-Katonapallagon. Vácszentlászló erdeiben a szarmata, majd római védvonal, a Csörsz árka maradványai találhatóak meg.

Acsa és Aszód között húzódik a *Középső-Cserhát-vidék* erdészeti táj legdélebbre eső galgamácsi erdőtömbje melyen elsősorban cseresek, cseres-tölgyesek állnak.

A Duna vonalát követő tájegységek alapjaiban különböznek az előző területektől. A *Dunai-szigetek*, és a *Közép-Duna menti sík tájak* klímája jellemzően erdősztyepp, illetve kisebb arányban kocsánytalan tölgyes, és cseres.

Az ártéri termőhelyeknek és az elmúlt időszakok fajokpolitikájának megfelelően jellemzőek a nemes- és a hazai nyárasok, de a tölgyesek, egyéb kemény lombosok, kőrisesek, fekete diósok aránya is jelentős. Az akácok főleg a magasabb fekvésű homoktalajokon meghatározóak.

A tájegységben kiránduló- és parkerdők elsősorban a városok közelében létesültek. Budapesten a Naplás-tó, a Farkaserdő, a Páskomliget a leglátogatottabbak, míg vidéken kedvelt a Tököli parkerdő, valamint a Makádi parkerdő. Utóbbi természetvédelmi rendeltetésű elegyes magyar kőrises, kocsányos tölgyes, fekete diós állományok idős faegyedéből áll, örökerdő-kezelés mellett.

Felhasznált irodalom

Dr. Führer Ernő szerk. Magyarország erdészeti tájai.

Szabó Csilla,
Pilisi Parkerdő Zrt.

A pilisi lentől a homoki kikericsig

A Pilisi Parkerdő Zrt. területe a Gerecse, a Pilis, a Budai- és a Visegrádi-hegységeket, a Gödöllői-dombságot, a Dunazugi-medencéket, valamint a Duna menti síkság egyes részeit foglalja magában. A Parkerdő térségének különlegességét a három nagy tájképi elem, a hegységek, a dombságok és a síkság találkozása adja. Ebből következik a terület nagyfokú változatossága.

A Parkerdő növényzetében a sokszínűség mellett az átmeneti jelleg emelhető ki. Ennek oka részben az alapkőzet változatossága, részben pedig a szubmediterrán és kontinentális klímahatárok találkozása.

A Visegrádi-hegység hídként szerepel a Dunántúli-középhegység és az Északi-középhegység flórája között. Sok faj, illetve társulás itt éri el elterjedésének határát (pl. *pirosló bunyor*, *nyúlfarkfüves bükkös*). Az ártéri szintek jellegzetes növénytársulásaitól kezdve a homoki pusztagyepéken keresztül, a közép- és magashegységi vegetáció több típusáig bezárólag rendkívül összetett a növényzet.

A *Keleti-Gerecse* kistáj meredek déli lejtőin fordulhatnak elő a gyakran keleties elterjedésű sztyepp- és erdősztyepp-fajok (*vetővirág*, *piros kígyószisz sugaras zsoltína*, *macskahere*, *festő csüilleng*, *kései pitypang*, *tavaszi hérics*), amelyek az évszázadokkal ezelőtti erdőirtásokkal nyertek nagyobb életteret, majd a szántók előtérbe kerülésével újra visszaszorultak. A löszös, laza üledéken kialakult elegyes tölgyesekből kevesebb maradt.

Pilisi len (*Linum dolomiticum*)

Réti sas (*Haliaeetus albicilla*)

A tájban szigetszerűen kiemelkedő mészkő hegyek vegetációja és flórája hegyvidéki jellegű, itt a délies oldalakat lejtősztyepppek, sziklagyeppek, bokorerdők, mészkezdvelő tölgyesek fedik, míg az északiasakon gyertyános-tölgyesek, ritkán bükkösök jelennek meg. Cseres-tölgyesek leginkább a Központi-Gerecsével szomszédos dombokon fordulnak elő. A jelenleginél jóval nagyobb szerepe lehetett a patakokat kísérő nedves élőhelyeknek (ártéri erdők, sásosok, nedves-üde rétek), amelyek mára jelentősen megritkultak.

A *Pilis* ma is többségében erdővel borított hegyvidék. A hegység növényzetének majd minden tagja megfigyelhető a Pilis hegy tömbjén. Megtalálhatók az üde erdők: a magasabb tetőkön és az északias kitétségű oldalakon bükkösök és gyertyános-tölgyesek. A délies oldalakra tölgyesek jellemzők, míg a legmeredekebb, sziklás déli lejtőkön megjelennek a bokorerdők és a száraz gyeppek. A hegy északi és keleti meredek letörését változatos, sziklás-köves talajú erdők mozaikja fedi.

A hegyvonulat keleti, alacsonyabb részén hasonló, de kissé kevésbé változatos vegetáció található, ahol már a száraz erdők a leggyakoribbak. Ahol a hárshegyi homokkő felszínre kerül, ott mészkerülő tölgyesek is kialakultak. A hegységnek mind az üde erdei, mind a száraz erdei és gyepi flórája gazdag. Legjelentősebb növénye a Kárpát-medencei benszülött *magyarföldi husáng*, amelynek legerősebb hazai populációja a Pilis-tető sziklás gyepjeiben és az erdők szegélyében él. A ma-

gashegységi *hegyi tarsóka* egyetlen hazai állománya is a Pilisben található.

A *Budai-hegységben* a nagyobb kiterjedésű lakott területek és kisebb szántók mellett jelentős a természetesebb vegetáció kiterjedése. A természetes növényzetet erdők uralják, de nagy a száraz gyeppek kiterjedése is. Az évszázados erdőhasználat miatt sok a sarjerdő és a megváltoztatott fafajösszetelű állomány. Ugyanakkor hazánkban Budapest II. és XII. kerületében a legnagyobb a 120 évesnél idősebb erdők aránya, a Hárs-hegyen 200 év feletti korú állományok is találhatóak.

A magasabb részeken gyertyános-tölgyesek és kisebb arányban bükkösök jellemzők, de sok a változatos fafajösszetelű erdő, ahol hársak,

Fekete gólya (*Ciconia nigra*)

kőrisek, tölgyek, juharok, gyertyán és bükk együtt fordulnak elő. Kiemelésre érdemesek az északias kitétséggű, sziklás részeken megjelenő bükkös sziklaerdők és a törmeléklejtő-erdők.

Az alacsonyabb részeket, délies oldalakat fényben gazdag cseres-kocsánytalan és mészkedvelő tölgyesek borítják. A hegység flórája kiemelkedően gazdag, különösen igaz ez a sziklás, száraz gyepek növényvilágára. Itt él a hegység bennszülött faja, a *pilisi len*, de jelentősek a pannon bennszülöttek is (*magyar méreggyölk*, *magyar gurgolya*).

A *Visegrádi-hegység* növényföldrajzi szempontból még az Északi-közép-

Pirosló bunyor (*Helleborus purpurascens*)

hegység flórávidékébe tartozik, annak legnyugatibb flórajárását (*Visegradense*) alkotja. A hegység jellemző erdei a fél-száraz és az üde elegyes tölgyesek, valamint a bükkösök. Délies kitétségekben és az alacsonyabb tetőkön cseres-tölgyes a zonális erdőtársulás, amelynek Dömös mellett érdekes növénye a szubmediterrán *dudamag*.

Gyertyános-tölgyesek zonálisan csak a legmagasabb tetőkön, fennsík-szerű magaslatokon jelennek meg, többi előfordulásuk az északi oldalakon és völgyekben extrazonális. Ebben a társulásban él a *posfók árvacsalán*, *erdei varjúkőröm*, *erdei varjú*.

A bükkösök emberi hatásnak köszönhetően is kisebb területet borítanak, elsősorban a hegység középső és északi részén fordulnak elő, lombkoronaszintjükbe kocsánytalan tölgy elegyedik.

A hegységre jellemzőek a szűk, meredek oldalú, mély völgyek, illetve kőtörmelékkel fedett hegyoldalak, tetők edafikus erdőtársulásai, a szikladomborzatú erdők. Magas kőrisekben, hársakban, juharokban gazdag sziklás talajú erdők, mint a sziklaerdők, a szurdokerdők, valamint a törmeléklejtő-erdők. A törme-

léklejtőkön és sziklás gerincéleken hársas sziklaerdők, a szakadékos völgyekben szurdokerdő helyi változata alakult ki. Jellemző fajaik a *pézsma boglár*, *csillogó gólyaorr*, *hölgyestike*, *erdei holdvioleta*, ritka a *gímpáfrány*. A déli oldalakon melegkedvelő társulások jutnak uralomra. Jellemző fajaik a *virágos kőr*, *fekete fodorka*, *mérges sás*, *hegyközi cickafark*, *magyar bogáncs*, tömeges a *tollas szálkaperje*, illetve egyes típusokban a *ba-juszoskásafű*.

A *Gödöllői-dombság* platóin jellemző mezei juharos-tölgyes. Elterjedt a melegkedvelő tölgyes, *sziklai sás*, *hengeres peremizs*, *tarka nőszirm közön-séges borkóró*, *bugás veronika* előfordulásával.

Kisebb kiterjedésű, de fontos társulás a lösztölgyes, melyben jellemző a *sárgás sás*, *nagyezerjőfű*, *szarvaskocsord*, *macskahere*, *selymes boglárka*, *pusztai meténg* előfordulása.

A cseres-tölgyesek extrazonálisan, kis területen jelennek meg. A mély völgyek, északias lejtők társulása a gyertyános-tölgyes, szubmontán elemekkel (*békabogyó*, *fenyőspárga*, *sárgaárvacsalán*, *bükk*). A kistáj peremén egykor nagy területet elfoglaló homoki tölgyesek mára szinte teljesen eltűntek. A kistáj teljes területére jellemzők a nyílt és zárt homoki gyepek. Általános jelenség a nedves élőhelyek területének visszaszorulása. Ezzel szemben terjed néhány gyomjellegű, nagy területet benépesítő faj, mint a parlagfű, selyemkóró.

A Duna menti síkság a Duna-Tisza köze északi nyúlványa, potenciális növényzete erdőssztyepp. A Duna parti részeken vízhez kötött, azonális élőhelytípusok alakultak ki. A terület nagy részét a mezőgazdaság, homok- és kavicsbányák, települések foglalják el, így a természetes-természetközeli növényzet a táj kevesebb mint 6%-án maradt fenn. Ennek jelentős része ártér, a zátonyok pionír növényzete és a teljes folyóparti zonáció – bokorfüzesek, puhafa- és keményfaligetek – megtalálható, ez utóbbiaknak csak maradványai vannak. A fűz-nyár ligeterdők egy része jó állapo-

tú, melyet egyes fajok is jeleznek (*nyári tőzike*, *ligeti csillagvirág*, *ligeti szőlő*). A ligeterdők szegélyében ártéri kaszálókat, mocsár-, ritkán lápréteket találunk.

A Parkerdő által kezelt területeken az élőhelyek sokféleségének köszönhetően az állatvilág is rendkívül összetett, sok ritka veszélyeztetett faj állománya él a térségben.

A száraz hegyi gyepeken a *fűrész-lábú szöcske* és az orosz sztyeppékre jellemző, itt reliktum jellegű *réti sáska* él. A kételtű fauna az összes hazai fajt tartalmazza. Köztük különösen szín-pompás a ritkaság számba menő, a *Visegrádi-hegység* nedves völgyalján élő *foltos szalamandra*. A hüllők közül a *pannon gyík* a Pilisben és a *Visegrádi-hegységben* is előfordul. A Parkerdő területén sok az erdei énekes- és ragadozó madár, a Duna mentén vízi-, parti és gázlófajok egyedei figyelhetők meg. Kiemelkedő jelentőségű a *kerecsensólyom*, a *kígyászólyv* állománya. Több erdészeti tájunkon költ a *fekete gólya* és a *réti sas* is.

A *Visegrádi-hegység* idősebb erdeiben a *fehértű fakopáncs* állomány számottevő, mely a kíméleti területek, a biotópfa és holtfa megfelelő kezelésének is köszönhető.

A barlangok, elhagyott bányajaratok népes *denevérkolóniáknak* adnak helyet. A magyarországi *denevérfajok*

Árvalányhajás sovány gyepek a Visegrádi-hegységben

több, mint 80%-a megtalálható vagyontkezelt területeinken.

Több védett cickány- és pelefafaj él a területen, a vizek mentén pedig a vidra és az eurázsiai hód. Erdeink gyakori kisoragadozó a nyuszt és a vadmacska.

Némedy Zoltán,
Pilisi Parkerdő Zrt.

Erdőgazdálkodás az Erdőanya bükköseitől a Gödöllői-dombsági akácosokig

A Pilisi Parkerdő Zrt. változatos termőhelyi és faállományviszonyok között, az erdészeti tájak közül a Visegrádi-hegység, a Pilis-Budai-hegyek, a Gödöllői-dombság, kisebb részben a Gerecse, a Duna menti síkság, a Középső-Cserhát-vidék, a Dunazugi-medencék állami erdeit kezeli. A fafajösszetétel is tükrözi e változatos helyzetet: tölgyek 28% (elsősorban kocsánytalan tölgy), cser 26%, bükk 6%, gyertyán 6%, akác 10%, egyéb kemény lombos fajok (juharok, kőrisek) 13%, lágy lombos fajok 3%, hazai és nemes nyár 2%, fenyő 5%.

Az erdők korosztályszerkezete viszonylag kiegyenlített, viszont az erdők múltjára a történelem erős hatást gyakorolt, ezért magas az idős állományokban a sarjeredet aránya. Az erdők közel 30%-a sarjeredetű, mely az akáccon kívül főleg az idősebb cseresekre, tölgyesekre koncentrálódik.

A Parkerdő az átlagostól gyengébb termőhelyi viszonyok mellett gazdálkodik, a fatermési osztályok közötti területeloszlás: I.–II. 5%, III–IV. 41%, az V–VI. fatermési osztályú, rendkívül gyenge fatermőképességű területek aránya 54%!

A fenntartható gazdálkodás során arra törekszünk, hogy az erdők fakészlete optimális szinten legyen, ezenfelül mára az erdő klímavédelmi, ökológiai és turisztikai funkcióinak fenntartható-

sága is ugyanolyan fontos, mint egy adott területről kitermelhető famennyiség állandósága.

A Parkerdő kezelésében lévő területek 64%-a védett, ezekből 18% fokozottan védett. Az állami erdőgazdaságok közül a legtöbb fokozottan védett területtel rendelkezik. Olyan különleges tájakon kezeljük erdeinket, mint a Duna-Ípoly Nemzeti Park Visegrádi-hegységre és a Pilis hegységre eső része, a Budai és a Gödöllői Tájvédelmi Körzet. A védett területeken olyan különleges nemzetközi természetvédelmi státuszok is jelen vannak, mint 1981-es alapítású Pilisi Bioszféra Rezervátum, vagy az 1995-ben elismert Szénások Európa Diplomás Terület.

Ebből adódóan is mindennapi munkánk része a természetvédelem, melynek szempontjait a Parkerdő fokozatosan integrálja az erdőgazdálkodási gyakorlatba. Fontos célként jelenik meg a jelenleginél nagyobb mennyiségű holtfa visszahagyása, és az érzékenyebb élőhelyek kíméletének biztosítása.

Négy szinten folyik a természetvédelmi kezelések integrációja. Az első két szintet alkotják a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú területek. Az első szint a nagyobb tömböket jelenti (erdőrezervátum, bioszféra-rezervátum megállapodott magterülete, nemzeti park tervezett natúrzoná), a második szintet a Parkerdő teljes területén szórtan elhelyezkedő, sekély termőrétegű, meredek lejtésű talajviszonyokkal rendelkező erdőrészek alkotják. A harmadik szintet az örökerdő- vagy vágásos üzemmódú területeken belül

kijelölt kíméleti területek jelentik. Ezek olyan kisebb 0,1–0,5 ha nagyságú területek, melyek külön erdőrészekként nem lehatárolhatók (források, sziklakibúvások, vízmosások környékén jelöljük ki). Negyedik szintnek az örökerdő- és vágásos üzemmódú állományok biotópfáit tekintjük.

Az éves szinten 150–180 ezer nettó m³ közötti volumenű fakitermelési, faanyagmozgatási munkákat a növényzet és a talaj épségének érdekében a terepviszonyokhoz alkalmazkodva, a lehető legkíméletesebb módszerekkel végezzük. Ahol lehetséges forwardert, lovas fogatot, csúszdát vagy kötélpályát alkalmazunk.

Néhány éve a szűkülő fakitermelési kapacitások és hatékonyságnövelés érdekében harvesztereket is alkalmazunk a közepes vastagságú faállományokban. A kivágandó fák jelölése során elősegítjük a ritka és elegyfajok jelenlétét és a holtfa megfelelő arányát.

Vágásos üzemmódban kezelt erdeink 70%-át jellemzően az idős anyafák magjaiból kelt csemetékkel természetes mó-

don újítjuk meg az erdőtüpushoz illő felújítógépes módszerek segítségével. Mesterséges erdősítésre az idegenhonos állományok felújításakor, fafajcsere esetén, illetve erdősítések pótlása esetén van szükség.

Nagy hangsúlyt fektetünk az erdők természetességének növelésére az erdőszerkezet átalakításával (pl. *sarjeredetű erdők mageredetűvé alakítása, illetve többkorú erdők létrehozása*), és az idegenhonos erdők őshonossá alakításával. A folyamatban lévő erdősítések területe 3000–3500 ha között ingadozik. Az erdősítések szakszerű kivitelezése, kiváló minőségének biztosítása elsődrendű szakmai szempontok közé tartozik.

Az ezredforduló után a véghasználatokat követő fiatalosokban és sűrűségekben az ápolási és tisztítási munkák megkönnyítése, elvégzésük ellenőrizhetősége érdekében egyre gyakrabban készítünk a közelítőnyomok kialakítási szabályai-

nak megfelelő ápolóösvényeket, melyek később közelítőnyomként szolgálhatnak.

A vadállomány nagysága az ezredforduló előtti évtizedekben időszakos megtorpanásokkal ugyan, de emelkedett, majd ezt követően mérséklődött, ezért lehetőség nyílt több területen is a kerítés nélküli erdőfelújítások sikeres elvégzésére. Általában a bükkösök és kocsánytalan tölgyesek esetében a természetes erdőfelújítás kerítés nélkül is kivitelezhető. A korábbi erdőfelújításokból származó sűrűségek mellett vagy között megkezdett erdőfelújítások esetében azonban ez nem mindig járható út.

A Parkerdónél a nevelővágások gyakori és mérsékelt erélyű alkalmazása szintén régi hagyományokra tekint vissza. Ennek köszönhetően erősen felnyurgult, instabil faállományok előfordulása csekély, ezért összehasonlítva más hasonló adottságú erdészeti tájakkal az elmúlt időszakban abiotikus és biotikus okokra visszavezethetően csak mérsékelt károk fordultak elő. Az erdőfelújításkor és az erdőnevelési munkák során, ha lehetséges, kerüljük

a károsítók, gyomnövények elleni vegyszerek alkalmazását

A Pilisi Parkerdő Zrt. tudatosan vállalt úttörő szerepet és országos szinten élen jár a természetvédelmi szempontokat is integráló természetközeli erdőkezelés bevezetésében. Ezen belül is kiemelt szerep jut az örökerdő-üzem-módnak (22%), amely folyamatos erdőborítást biztosít, melynek köszönhetően a fakitermelések következtében az erdő tájképi jellege nem sérül, az erdőlátogató számára szinte észrevételnek a beavatkozások.

Az örökerdők jellemzője az erdőklíma folyamatos fenntartása, a horizontális és vertikális erdőszerkezet változatosága, a vegyeskorúság, az elegyesség, a válogató (szálankénti vagy kiscsoportos) erdőművelés, a famatuzsálemek, a holtfa – mint fontos élőhely – védelme.

Célunk jó minőségű és optimális nagyságú fakészlet kialakítása, fenntartása, a természeti értékek és a tájkép védelme, az élményt és felüdülést nyújtó, vonzó és változatos erdőkép biztosítása.

Az „örökerdők” új szemléletű kezelése, főként a kivágandó fák, facsoportok kijelölése, illetve kivágása nem kis szakmai kihívást jelent szakembereink számára. Ezért is folyamatosan tökéletesítjük az eljárásainkat a tapasztalatok alapján, és figyelmet fordítunk erdész szakembereink képzésére. Az évek során gyűjtött tapasztalatainknak köszönhetően az örökerdő-gazdálkodással kezelt területeinkre évente számos tanulmányutat vezetünk külföldi és belföldi szakmai csoportok részére, a Pilis-tetőn, Mexikó-pusztán (Pro Silva

Bemutató Területen), a Hárs-hegyi Örökerdőben, a Gödöllői-dombságban a Dányi Örökerdőben.

A klímaváltozás a világ nagyvárosai-
ban a 21. század olyan kihívása, amely az eddigieknél is jelentősebb szerephez juttatja a lakott területek közelében lévő városi erdőket. Fővárosunk, Budapest területének mintegy 10 százaléka erdősült, ezzel az európai városok között a középmezőnyben foglal helyet.

Mára a Pilisi Parkerdő Zrt. egyik legfontosabb szakmai területe a városierdő-fejlesztés, és gazdálkodás. A városierdő-gazdálkodás a fák és az erdészeti erőforrások kezelésének művészete, tudománya és technológiája a városi közösség ökoszisztémáiban és azok környékén, annak érdekében, hogy az erdők fiziológiai, szociológiai, gazdasági és esztétikai előnyöket biztosítsanak a társadalom számára. Az utóbbi időszakban a klímavédelem különös hangsúlyt kap a városierdő-gazdálko-

dásban: a nagyvárosok közép- és hosszú távú életképességének egyik alapfeltétele a meglévő erdők klímavédelmi funkciójának erősítése, az erdők felkészítése a klímaváltozás negatív hatásaira, ellenállásuk biztosítása azokkal szemben.

Mindezek alapján elmondható, hogy a Parkerdő a modern ökológiai, társadalmi és gazdasági érdekeket egyaránt ötvöző erdőgazdálkodás egyik úttörője. Mindezt az ország egyik leglátogatottabb, legérzékenyebb erdőterületén, a társadalom „kirakatában” kell gyakorolnia.

Dr. Csépanyi Péter
Pilisi Parkerdő Zrt.

Vadgazdálkodás a főváros vonzáskörzetében

A Pilisi Parkerdő Zrt. 1969-es alapításakor kiemelt feladatot kapott: az erdők ökoturisztikai és kulturális szerepének, táj- és természetvédelmi feladatainak előtérbe helyezése mellett a korszerű erdő- és vadgazdálkodás kialakítását.

A kezelésünkben lévő területeken magas a védett (és Natura 2000) területek aránya (75,3%), továbbá nagy hangsúlyt kap az erdők közjóléti szerepe. Emiatt a nagy vágásterületeket kerülő, a kerítés nélküli erdőfelújításokat, valamint a folyamatos erdőborítást lehetővé tevő erdőgazdálkodási módszerek alkalmazása szükséges, amelyeket elsősorban alacsony vadsűrűséggel lehet biztosítani.

Törekvéseink – az örökerdő-gazdálkodás és a lakott települések vonzáskörzetében a városierdő-kezelés bevezetése – is ebbe az irányba mutatnak. Ennek célja a termőhelynek megfelelő, elegyes, változatos szerkezetű és vegyeskorú erdők kialakítása – melyek stabilitásának és rugalmasságának köszönhetően minimalizálhatók a biotikus és abiotikus károk kockázatai – megújulási képességüknek köszönhetően pedig fenntartható, sokrétű haszonvételeket és szolgáltatásokat tesznek lehetővé.

Az örökerdő-gazdálkodás számos természetvédelmi oltalom alatt álló faj megjelenése mellett, Társaságunk természetközeli vadgazdálkodási tevékenységével is szorosan összefügg, mivel hosszú távon egészséges és értékes vadállomány csak fenntarthatóan kezelt, megfelelő egészségi állapotú és a vad számára bőséges természetes táplálékot nyújtó erdőkben nevelhető. A termőhelyi adottságokat meghaladó, takarmányozással hatékonyabbá tett trófeatermelés nem cél.

A vadállomány az ökoszisztéma szerves részét képezi, ezért fontos, hogy a vadvilág és az erdő kezelése egymással szoros összhangban történjen, hiszen az erdő- és a vadászat harmonikus összhangja az erdő állapotában mérhető igazán.

Kiemelt célunk, hogy a vadállomány sűrűsége megfelelően az erdő tűrőképességének. Kisebb vadsűrűség esetén, a fő fajok fel tudnak újulni kerítések nélkül, azonban az erdő tűrőképességének megfelelő vadsűrűség esetén a ritkább és érzékenyebb elegyfajok is meg tudnak jelenni az újulatban és később sem tűnnek el teljesen a halmozott rágási és hántási károk miatt. A következmény pedig többko-

rú, elegyes, természetzerű erdő, mely a klímaváltozás miatt elsődleges feltétel az erdők alkalmazkodóképességének megteremtéséhez és növeléséhez.

A Pilisi Parkerdőben elindított természetközeli vadgazdálkodást a természeteshez minél közelebbi vadállomány és az erdei ökoszisztéma egyensúlyának megteremtése érdekében a következő szakmai koncepcionális tételek alakítják:

- A vadgazdálkodás elsődleges célja az erdei ökoszisztéma egészséges működőképességének, stabilitásának támogatása, erősítése.
- Nem a mennyiségi, hanem a minőségi vadállomány fenntartása.
- Szisztematikus vadhatás-monitoring módszerek bevezetése a vadállomány környezetre gyakorolt mérhető hatásának korrekt monitoringja érdekében.
- A természetes táplálékot biztosító, gazdag élőhelyek kialakítása mesterséges takarmányozás helyett.
- Lehetőleg kerítések nélküli erdő- és vadgazdálkodás.

Az erdő tűrőképességének megfelelő vadsűrűség beállítására érdekében a Parkerdő bevezette a vadászati szakmai kontrollingban a vadászati tervek és tények esetében, a 100 hektárra jutó elejtési terv és tény db számok (db/100 ha) nyomkövetését, valamint a tavalyi évtől kezdve vizsgáljuk mind az egyéni, mind a társasvadászatok sikerességi arányának (sikeresség %) mutatóit is. Ezenfelül a becslési adatok kiegészítéseként egy vadhatás-monitoring eljárás bevezetésén dolgozunk, mely megbízhatóbb adatokat fog szolgáltatni a vadsűrűség mértékének megfelelő beállításához.

A Pilisi Parkerdő Zrt. közel 83 000 hektárnyi területen végez vadgazdálkodási tevékenységet, 5 vadászterületen, ahol mind az öt hazai nagyvad faj (gímszarvas, dámszarvas, őz, muflon, vaddisznó) megtalálható.

A vadászterületek közül a 32 000 hektáros Pilis a legnagyobb, mely Visegrádi-hegységben és a Pilis hegységben található. A táj erdeinek rendeltetésében domináns a természetvédelem, a rekreáció és a turisztika. Ennek megfelelően a természetközeli erdőgazdálkodási módszerek a mérvadóak, a folyamatos erdőborítást biztosító erdőgazdálkodási módszerek területi aránya országosan a legmagasabb. A területen a dám kivételével valamennyi hazai nagyvad faj előfordul szabadterületen, a muflon viszont csak a terület kisebb részén található meg.

A másik frekvenciát, közel 17 400 hektáros terület a Budakeszi-Budapest vadászterület, mely a Budai-hegységben

terül el. A táj erdeinek rendeltetésében domináns a természetvédelem és a rekreáció. A természetvédelmi értékek védelmének a megfelelő számú és összetételű vadállomány kialakítása alapvető feltételt jelent. A területen valamennyi hazai nagyvad faj előfordul, melyek közül a muflon és a dám jó minőséget képvisel.

A 19 000 hektáros Babat-Valkó vadászterület a Gödöllői-dombságban található. A táj erdeinek rendeltetésében domináns a természetvédelem, a Gödöllői Tájvédelmi Körzet lefedi a vadászterület jelentős részét. A területen valamennyi hazai nagyvad faj előfordul, melyek közül a muflon és a gímszarvas is jó minőséget képvisel.

A közel 7500 hektáros Gyarmatpuszta vadászterület a Gerecse délkeleti vonulatain található. A táj erdeinek jelentős része Natura 2000 oltalom alatt áll, az erdőgazdálkodásban a vágásos erdőgazdálkodás és a természetes felújítási módszerek a mérvadóak. A területen kiváló adottságú muflonpopuláció, valamint jó adottságú gím-, és dámállomány él.

Vadászterületeink közül a legkisebb a 6700 hektáros, a Cserhátban található Galgamácsa–Kálló–Acsa terület. A területen gím, vaddisznó és őz fordul elő, melyek közül kiemelkedő minőségű a gímszarvas. Az itt élő gímállományra jellemző, hogy a relatíve kisebb trófeasúly ellenére, a kedvező hossz-és körméretek miatt magas az érmes agancsok aránya.

A vadgazdálkodás alapvetően szabadterületen történik, azonban a Parkerdő vegyesvadás (gím, dám, muflon) vadaskerteket is üzemeltet. Társaságunk több (7 db) vadászházat működtet, melyek legfőbbje turisztikai célokat is szolgál.

Az éves nagyvadejtés szabadterületen összesen 7 000–7 500 db, melynek éves eloszlása az elmúlt 10 év átlagát tekintve:

gím 1200 db (bika kb. 220 db), dám 350 db (bika kb. 50 db), őz 1000 db (bak kb. 250 db), muflon 250 db (kos kb. 90 db), vaddisznó 4500 db (kan kb. 650 db).

Egyes területeinken, mint a Gödöllői-dombságon és a Pilisben jó minőségű gímszarvasállomány él, ugyanakkor a trófeák a területeink többi részén közepesnek mondhatók. Az átlagos trófeák dombvidéken 6–7 kg súlyúak, de néhány meghaladja a 10 kg-ot is.

Társaságunk területén kiemelkedő adottságú muflonállomány él. A legjobb kosok a Bajnai és a Budakeszi Erdészet területén kerültek elejtésre, melyek közül több 100 cm feletti méretet ért el. A 2004-ben egy külföldi vadász által elejtett kos (97,75 cm átlaghossz, 240,75 CIC pont), a magyar ranglista első helyezettje. A muflon és dám vad esetében törekszünk a szabadterületi állomány minimalizálására és elsősorban a vadaskertekben való tartásra.

A Parkerdő vadászterületein élő őzállomány – a terület alapvetően erdős jellege miatt – gazdálkodási szempontból közepes vagy gyenge minőségű.

A vadászterületen korábban számos kapitális vadkan került terítékre. A Budai-hegyekben 2003-ban ejtették el a CIC nemzetközi ranglista első (27,55 cm átlaghosszúságú), valamint 2000-ben a negyedik helyén álló (25,50 cm átlaghosszúságú) vadkant.

Az afrikai sertéspestis (ASP) betegség területünkön való 2019-es megjelenése alapvetően megváltoztatta a vaddisznóállománnyal való gazdálkodást. A társas vadászatok háttérbe szorulásával a vaddisznóállomány apasztásában egyre nagyobb szerepet játszik a hazai vadászvendégek, valamint a szakszemélyzet egyéni vadászata.

A főváros közelsége, a nagyszámú erdőlátogató miatt Társaságunk szakszemélyzete számára komoly és felelősségteljes, nagyobb szervezést igénylő munkát jelent a vadgazdálkodás, amelynek része a folyamatos monitoring, a természeti feltételeknek megfelelő egészséges vadállomány védelme, nevelése és szabályozása.

Gazdálkodásunk során a legfontosabb feladat a természetvédelem, az erdőgazdálkodás és a vadgazdálkodás szerves egységének a megvalósítása. Célunk a megfelelő vad-sűrűség kialakításával, fenntartásával az egészséges, természetes körülményeket tükröző minőségi vadállományra való törekvés.

Dr. Csépanyi Péter, Pallagi Gábor
Pilisi Parkerdő Zrt.

Parkerdő az emberért

A Pilisi Parkerdő Zrt. 1969-ben azzal a céllal jött létre, hogy természetes környezetben nyújtson egészséges kapcsolódási lehetőséget a főváros környéki lakosságnak. Mára 32 millió látogatói alkalommal számolunk az általunk kezelt erdőkben, ezzel a Pilisi Parkerdő az ország leglátogatottabb területei közé tartozik. Az erdőgazdaság Budapesten és környékén közel 65 ezer hektár állami tulajdonú területet kezel, melyből 58 ezer ha erdő: a Budai-hegység, a Pilis, a Visegrádi-hegység, a Gödöllői-dombság, a Gerecse egy része és nem utolsósorban a főváros erdői több mint 3 millió itt lakó számára nyújtanak természetes környezetet a kapcsolódáshoz és rekreációhoz, biztosítanak tiszta ivóvizet és jó levegőt.

Az ország legnagyobb parkerdejének kialakításakor az alapítók célja a korban egyedülálló volt: olyan erdőkezelési modell kidolgozása és megvalósítása, amely előtérbe helyezi az erdők turisztikai és kulturális szerepét, és nagy hangsúlyt fektet a táj és a természet védelmére. Mindennek gazdasági alapját a korabeli megfogalmazás szerint a „korszerű erdő- és vadgazdálkodás” volt hivatott biztosítani.

Prédikálószéki kilátó

Az elképzelés megvalósításának sikerét jelzi, hogy a Pilisi Parkerdő Zrt. több mint fél évszázad elteltével hazánk legnagyobb ökoturisztikai infrastruktúráját kezeli, amely kapcsolódási lehetőséget kínál a gyalogos, a kerékpáros és a lovas természetjáróknak egyaránt. Története során a Parkerdő számos természetvédelmi terület alapításában is közreműködött, és országosan élen jár az örökerdő-gazdálkodás széles körű bevezetésében, miközben gazdálkodásával stabil alapot biztosít a turisztikai és természetvédelmi közfeladatok ellátásához.

A Pilisi Parkerdő működési filozófiája szerint az aktív természetvédelem, az erdőgazdálkodás és a természetjárás nem

választhatóak el egymástól, ezért az erdőgazdaság közel 200 dolgozója, köztük 150 erdész szakember az erdei életközösség minden elemét figyelembe véve végzi mindennapi munkáját.

A Parkerdő speciális elhelyezkedése révén naponta szembesülünk azzal, hogy 21. századi erdőgazdálkodás legfontosabb „terméke” maga az erdő: változatos tájon változatos erdőket kezelünk, területeinken fenséges bükkösök, üde gyertyános-tölgyesek és száraz karsztbokorerdők, telepített akácok és természetes ligeterdők váltják egymást. Meggyőződésünk, hogy az erdő a ma élő és a jövő generációi számára az egyik legfontosabb, ugyanakkor legalapvetőbb környezeti és társadalmi érték, amelynek fenntartása az élhető nagyvárosi és nagyváros környéki élet alapfeltétele. A Pilisi Parkerdő Zrt. küldetése ennek az alapfeltételnek a biztosítása, mind a hagyományostól eltérő erdőgazdálkodási módszerek bevezetésével, mind pedig az erdő ökoszisztéma-szolgáltatásainak biztosításával.

Az évtizedek óta összegyűlt tapasztalatokat a Parkerdő a nemrég indult Városierdő-fejlesztési Programjában is alkalmazza, mely a Társaság egyik legfontosabb szakmai területévé nőtte ki magát. A Városierdő-fejlesztési Program alapkonceptiója, hogy hangsúlyossá válnak az erdő rekreációs, klímavédelmi és esztétikai funkciói, szemben a hagyományos erdőgazdálkodási funkciókkal. A városierdő-kezelés nagyban épít a különleges, természetközeli erdőművelési rendszerek alkalmazására és a meglévő ökoturisztikai hálózat kezelése során szerzett tudásbázisra.

Az erdei turizmust kiterjedt és egyre fejlődő infrastruktúra szolgálja a Pilisi Parkerdőben: a nagyobb beruházások mellett, amilyen például a kilátók és turistaházak létesítése, nem feledkezünk meg a kisebb odafigyelést igénylő, de napi rendszerességű feladatokról sem. Így a turistautak, padok, asztalok, erdei pihenők, tűzrakó helyek, hidak és esőbeállók egy-egy hálózatot alkotnak az erdei szálláshelyekkel, és a méltán népszerű kilátókkal, kilátópontokkal.

Som-hegyi Turistaházunk felújítása 2013-ban az első lépése volt azoknak az ökoturisztikai fejlesztéseknek, melyeket társaságunk továbbra is irányadónak tart.

A fenntartható erdőgazdálkodás szerves részeként tekintünk a növekvő erdőlátogatási igények kielégítésére: erdőgazdálkodóként olyan fejlesztéseket kell megvalósítaniuk, amelyek révén ezen emberi igényeket az erdők a nagyvárosokban és környezetükben is sérülésmentesen képesek kielégíteni.

Napjainkban összesen mintegy 1000 kilométer jelzett gyalogos turistaút és 350 kilométernyi kijelölt kerékpáros, valamint 68 km lovas útvonal segíti a látogatókat a Pilisi Parkerdő felfedezésében. A hálózatos rendszer főbb csomópontjaiban elvégzett nagyobb volumenű beruházásoknak köszönhetően 11 kilátó, 6 turistaház, 3 arborétum és számos négyévszakos pihenőhely szolgálja a kirándulók kikapcsolódását.

A főváros környéki erdőkben évezredek óta együtt él az ember és a természet, ezért különös hangsúlyt fektetünk arra, hogy megóvjuk és bemutassuk az erdeinkben található vallási, történelmi emlékhelyeinket is. A római hadiutak, a középkori erődítmények, a kolostorromok és az erdei szakrális helyek mind-mind közös kulturális örökségünk részét képezik.

Szoros kapcsolatot tartunk fenn a Parkerdő területén működő természetjáró szervezetekkel, és nemcsak a fejlesztések és sok esetben a rendezvényeink között, hanem az erdőterület megőrzésében is kérjük a természetjárók és a helyi lakosság együttműködését, odafigyelését.

Egyik legfontosabb partnerünk a Magyar Természetjáró Szövetség, akikkel közösen nemcsak az Országos Kéktúra útvonalának felújítási munkálataiban vettünk részt, de saját működési területünkön is új, jelzett túraútvonalakat és turisztikai attrakciókat alakítottunk ki az erdőt látogató közönség számára.

Erdeinket leginkább az emberi terhelés fenyegeti, aminek csökkentésében a természetjárók jelentik a legfontosabb szövetségeket az erdészek számára. Közös összefogással jelentősen csökkenthető az erdőkben megjelenő kommunális szemét és zöldhulladék mennyisége, megelőzhetőek az erdőtűzök és a rongálások, egyúttal hosszú távon fenntartható a mindannyiunk számára oly fontos erdőállomány.

Az erdei turisztikai létesítmények fenntartását, az infrastruktúra fejlesztését a Pilisi Parkerdő Zrt. jellemzően saját – többnyire az erdő- és vadgazdálkodásból származó – bevételéből finanszírozza. Ökoturisztikai létesítményeink legnagyobb része ingyenesen látogatható. A szolgáltatások finanszírozásában fontos azon önkormányzatok, civil és gazdasági szervezetek szerepvállalása, akik felismerték, hogy a parkerdők a helyi lakosság jólétét szolgálják a leginkább.

A környezeti nevelés hagyománya cégünknel szintén az 1969-es alapításig nyúlik vissza. Dr. Madas László, a Parkerdőgazdaság első igazgatója felismerte, hogy a természettől elszakadt nagyvárosi embernek nemcsak erdei kikapcsolódásra, de útmutatásra, tudásszerzési lehetőségre, vezetett túrákra, erdei programokra is szüksége van. A Parkerdő három, minősített erdészeti erdei iskolájában évente csaknem 220 ezren fordulnak meg.

Első igazgatónk nevét viseli az ország első erdei iskolája, mely 1988-as alapításának kezdetétől máig a felnövekvő

Városi erdő

generációk szemléletformálását szolgálja. A visegrádi Madas László Erdészeti Erdei Iskola évente közel 10 ezer látogatót fogad, minden évszakban változatos programokkal várja nemcsak az óvodás-iskolás korosztályt, de a hétvégi programot tervezőket is.

A környezeti nevelés másik fontos bázisa az 1979-ben alapított Budakeszi Vadaspark, amelynek küldetése, hogy a

Madas László Erdészeti Erdei Iskola – Visegrád – Mogyoró-hegy

Kárpát-medencében őshonos vad- és háztáji állatokat természetes környezetükben, a játszva tanulás módszerével ismertesse meg és hívja fel a figyelmet a természet és az állatok szeretetére. A folyamatos fejlesztéseknek köszönhetően szolgáltatásait és infrastruktúráját tekintve is korszerű, vonzó, sokféle programjával széles közönségigényt kiszolgáló családi kikapcsolódási centrummá nőtte ki magát.

A főváros lakosságának környezeti nevelését szolgálja a 2014-ben átadott Hármashatár-hegyi Erdészeti Erdei Iskola is, mely Budapest egyik különlegességnek számító területén, a számos védett növény- és állatfajnak otthont adó Hármashatár-hegyen nyitotta meg kapuit. Az egykori hangár épületében kialakított erdei iskola interaktívan mutatja be a térség erdei sportjait (sárkányrepülőzés, kerékpározás, terepfutás, sziklamászás, barlangászás) és a Budai-hegységre jellemző barlangok világát. Iskolásoknak és óvodásoknak szóló tematikus programok mellett hétvégi természetismereti programok, túrák is várják a gyermekeket.

Mészáros Péter, Pilisi Parkerdő Zrt.

Som-hegyi turistaház

A Gödöllői (Grassalkovich-) Királyi Kastély

A Ferenc József és Erzsébet királyné, később Horthy Miklós nyaralóhelyeként híressé vált gödöllői barokk kastélyt Grassalkovich Antal építtette a 18. század közepén. A gróf itt fogadta 1751-ben Mária Teréziát. A Grassalkovichok fiági kihalását követően az épület többször gazdát cserélt, a magyar állam 1867-ben vásárolta meg királyi pihenőrezidenciának.

A szakértők Mayerhoffer András tartják a kastély tervezőjének. Az építkezés első szakasza 1745-ig tartott, az első átépítések azonban már nem sokkal ezután megtörténtek, és a kastélyt 1749-ig ötszárnyúvá bővítették.

A bővítési munkálatok háttérében részben az állhatott, hogy Mária Terézia ekkoriban látogatást tervezett Budára, ehhez kapcsolódóan pedig Gödöllőre. A királynő 1751-ben – látványos külsőségek között – három napot töltött a kastélyban.

Az épület méreteire jellemző, hogy a munkálatok során számos házat, valamint a temetővel körülvevő református templomot is el kellett bontani. Mária Terézia látogatása egyben az uralkodó és a rendek közötti harmonikus viszony kinyilvánítása volt, a szimbolikus esemény pedig Gödöllő jelentőségét is növelte.

A kastély harmadik építési periódusa 1760-ig tartott, ekkor nyerte el tőpusteremtőnek is tekinthető barokk formáját. Az épület számos részlete az udvartartásával állandóan úton lévő uralkodó szimbolikus jelenlétére utal, ezek közé tartozik a kettős kupola és a kastélytemplom oltára. A repre-

zentatív terek és termek, az uralkodói környezetre jellemző megoldások szintén ezzel a funkcióval bírnak, ilyen például a Mária Terézia szoba, de az egész kastélyról elmondható, hogy az uralkodó szolgálatára (is) építették, az építető célja többek között az udvarhoz való hűség megjelenítése volt.

Grassalkovich (I.) Antal élete során fontos tisztségeket viselt, 1727-től a töröktől visszafoglalt területek és birtokok tulajdoni kérdéseit vizsgáló Újszerzeményi Bizottság, latin nevén a Neoacquistica Commissio elnöke volt, később királyi személynök, majd a legfontosabb pénzügyi igazgatási szerv, a Magyar Kamara elnöke lett, 1743-ban pedig grófi címet kapott az uralkodótól.

Grassalkovich II. és III. Antal átépítései alakították ki a kastély ma is látható homlokzati arculatát, az 1830-as évek bővítésének idején a klasszicizmus híres építész, Hild József is dolgozott Gödöllőn.

Grassalkovich (III.) Antal valamelyest bekapcsolta Gödöllőt a 19. század első fe-

lének politikai és kulturális eseményeibe, a kastélyban ekkoriban megfordult Kazinczy Ferenc és Széchenyi István is. Összességében ez az időszak mégiscsak inkább az adósságok okozta hanyatlás kora. Grassalkovich (III.) Antal halálával a család fiágon 1841-ben kihalt, ezt követően pedig az épület többször gazdát cserélt, többek között a Viczay család és báró Sina György birtokában volt.

A magyar állam 1867-ben vásárolta meg a kastélyt királyi pihenőrezidenciának, ekkor újabb átalakítások kezdődtek a megnöveke-

dett igények kielégítésére. A kastély funkciói a 19. század második felében sok hasonlóságot mutatnak a korábbi időszakokkal.

Szoros értelemben vett uralkodói udvartartás ekkor sem létezett az ország határain belül, a császári, és ezáltal magyar királyi központ nem Buda, hanem Bécs volt, noha a koronázási eskü értelmében Ferenc Józsefnek rendszeresen Magyarországon kellett volna tartózkodnia.

Budán ugyanakkor kialakították az önálló magyar királyi udvartartást, és ebben a rendszerben sajátos szerep és státusz jutott Gödöllőnek is. Már Grassalkovich (I.) Antal is egyfajta közvetítő szerepet töltött be az uralkodó és a korabeli magyar rendek között. Az ellentmondásokkal teli helyzetben a kastély informálisan, közvetlenebb módon próbálta az uralkodói párt az országhoz kapcsolni.

Gödöllő Erzsébet királyné kultuszának kialakulásában is fontos szereppel bírt: a királyné rendszeres gödöllői jelenlétével maga is formálta a közvéleményt, létrehozva a mai napig népszerű Erzsébet-kultusz több elemét. A Gödöllőhöz kapcsolódó történetek külön fejezetét jelentik a magyarországi Erzsébet-kultusznak. Az Erzsébet-parkban felállított szobrot Ferenc József jelenlétében avatták fel 1901 májusában, a századforduló körüli években pedig több tucat további Erzsébet-szobrot állítottak az ország területén.

A kastély 1920 és 1944 között Horthy Miklós rezidenciája volt, aki leginkább a vadászati szezonokban használta. Az épület a világháborúban nem szenvedett komoly károkat, azonban a belső műtárgyálmány szinte teljesen megsemmisült.

1958-tól a kastélyban szociális otthon működött, az épület helyreállítása csak 1985-ben kezdődhetett el. A kastélyban múzeum kapott helyet, amelynek első állandó kiállítása 1996-ban nyílt meg.

A megújult kastély a dinasztikus reprezentáció fontos emlékhelye, rendbetétele a modern magyar műemlékvédelem egyik sikertörténetének is tekinthető.

Forrás: Nemzeti Örökség Intézete
Archív illusztrációk: OSZK DKA

Dr. Király Pálra emlékeztünk

Az Országos Erdészeti Egyesület 152. Vándorgyűlésének Gödöllő volt a központi helyszíne. A június 30-án kezdődő hivatalos programok előtt, az OEE Erdészettörténeti Szakosztály kezdeményezésére, a házigazda Pilsai Parkerdő Zrt.-nek a támogatásával sírlátogatással, koszorúzással és főhajtással emlékeztek meg az Elnökség és a Szakosztály jelen lévő képviselői, illetve a közvetlen családtagok (köztük özvegy *dr. Király Pálné, Vali néni*, aki máig egyesületünk tagja) a szülővárosának temetőjében 2018-ban örök nyugalomra helyezett *dr. Király Pál* Bedő-díjas erdőmérnökről – Egyesületünk Tiszteletbeli Tagjáról, korábbi főtítkáráról, alelnökről, az Erdészettörténeti Szakosztály alapító tagjáról, majd elnökről, a magyar erdészeti szakajtó történetében a legtöbbet publikáló szakíróról, lapszerkesztőről. A sírlátogatás során *Kiss Csaba* az Erdészettörténeti Szakosztály elnöke, *Andrésiné dr. Ambrus Ildikó* technikus alelnök, *Haraszti Gyula*, az Erdészeti Lapok Szerkesztőbizottságának elnöke és *dr. Sárvári János* könyvtárunk öre idézte fel egyesületünk emblematikus alakjának munkásságát, személyiségét. Az alábbiakban az OEE honlapjának Erdész Panteonjában megjelent rövid éleút-összefoglalót adjuk közre.

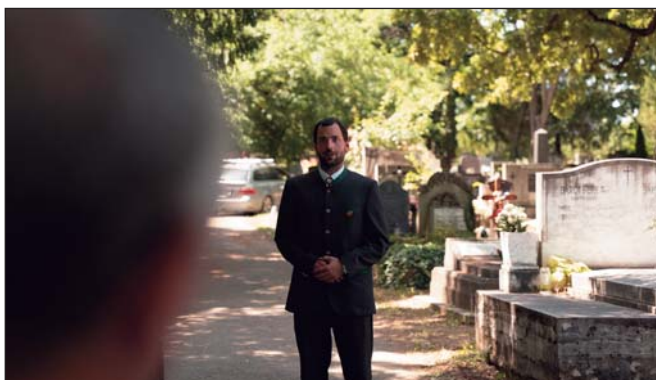
Dr. Király Pál (1932–2018)

A középiskolát szülővárosában, Gödöllőn végezte a premontrai gimnáziumban. Családi és iskolai környezetének impulzusai és nem utolsósorban tíz évig tartó cserkészéletének élményei terelték Sopron felé a pályaválasztáskor, ahol 1954-ben szerezte meg erdőmérnöki oklevelét.

Szakmai pályafutását 1955-ben kezdte el a volt Börzsönyi Állami Erdőgazdaság Bernecebaráti Erdészeténél, ahol erdőművelési előadó és erdészvezető-helyettes, majd erdészvezető, azután az észak-börzsönyi erdők erdőgazdagsági felügyelője és vasút-üzemvezető is volt.

1965-ben a vállalat váci központjában gazdálkodási osztályvezetővé, majd igazgatóhelyettes főmérnöké neveztek ki. Ezzel párhuzamosan közgazdasági tanulmányokat is folytatott.

Ezt követően 1970-től, Budapesten a Lapkiadó Vállalat dolgozójaként vette át az *Erdőgazdaság és Faipar* című minisztériumi havi szakfolyóirat szerkesztését, amit egészen 1994-ig, a lap megszűnéséig végzett. Egyetemi doktori címét 1988-ban, erdészettörténeti témában védte meg Sopronban.

Király Pál 1955 januárjában lépett be az Országos Erdészeti Egyesületbe, amellyel 1958-ban került közelebbi kapcsolatba az OEE Erdei Vasutak Szakosztályának tagjaként. 1963-ban alapító tagja lett az Erdészettörténeti Szakosztálynak. Megbízást kapott az OEE 100 éves történetének megírására, ami azóta is alapműve Egyesületünk történetének. 1967-től már az OEE országos elnökségének tagja, és az Erdészettörténeti Szakosztály vezetője 1971-ig, amikor is az OEE főtítkárává választották, mely pozícióban 1985-ig dolgozott és szerteágazó feladatát társadalmi munkában látta el! Az egyesület struktúrájában és nemzetközi kapcsolataiban is virágkorát érte főtítkársága alatt. Rendkívüli munkáját az Egyesület Bedő-díjjal és 2009-ben a Selmechányai Vándorgyűlésen a legmagasabb kitüntetéssel, a Tiszteletbeli Tagsági cím adományozásával ismert el és köszönt meg.

Nyugdíjasként is aktívan publikált, könyveket jelentetett meg, és 1998-tól a szakszervezet lapját, az *Erdészeti és Faipari Híradót* szerkesztette. Jelentősebb írásainak száma több ezres nagyságrendű. Dr. Király Pál 86 éves korában hunyt el, 2018. június 13-án helyezték örök nyugalomra a Gödöllői Városi temetőben.

Nagy László

Fotók: Portrékép/**Nagy László**,
Megemlékezés/**Bárdi Bálint**

Az OEE 152. Vándorgyűlése

Az erdő mindannyiunké, a felelősség az erdészeké. A jövő erdeiért ma kell cselekednünk!

Ünnepi Közgyűlés a Gödöllői Királyi Kastély Lovardájában

Magyarország egyik legrégebb szakmai szervezete az 1866-ban alapított Országos Erdészeti Egyesület. A Kárpát-medencei magyar erdészeket összefogó egyesület minden évben vándorgyűlést szervez, idén a 152. alkalommal, mely az erdőkkel foglalkozó hazai és határainkon túli magyar szakemberek legfontosabb találkozója. A 2022. június 30. – július 1-jei, kétnapos rendezvény házigazdája a Pilisi Parkerdő Zrt. volt. Az első nap kiemelt ünnepi eseménye az egyesület Ünnepi Közgyűlése, amelynek a Gödöllői Királyi Kastély egykori lovardájából kialakított díszterem adott méltó helyszínt.

Az Ünnepi Közgyűlés megnyitó pillanatai

A közgyűlés kezdetekor, a hagyományoknak megfelelően az Egyesület hivatalos zászlajának, az Egyesület vándorgyűlési zászlajának és a MEVME zászlajának ünnepi bevonulására került sor, majd a jelenlévők közösen elénekeltek a magyar Himnuszot.

Ezt követően **Elmer Tamás, az OEE főtájkára** üdvözölte a Vándorgyűlésen – határon innen és túlról – megjelent több mint 700 résztvevőt. Külön köszöntötte az Ünnepi Közgyűlés díszvendégeit: *dr. Semjén Zsoltot*, Magyarország miniszterelnök-helyettesét, *dr. Nagy István* agrárminisztert, *Ja-*

Elmer Tamás az OEE főtájkára köszöntötte a megjelenteket

kab Istvánt az Országgyűlés alelnökét, a MAGOSZ elnökét, *Nobilis Márton* államtitkárt (AM), *Zambó Péter* államtitkárt (AM), korábbi OEE-elnököt, *Györfly Balázst*, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara elnökét és *Szentpéteri Sándort*, korábbi helyettes államtitkárt, az Agrárminisztérium részéről. Rajtuk kívül a rendezvény házigazdáiként *Kiss Lászlót*, az Országos Erdészeti Egyesület elnökét és *Reinitz Gábort*, a Pilisi Parkerdő Zrt. vezérigazgatóját.

A meghívott vendégek között üdvözölte továbbá *dr. Fábián Attilát*, a Soproni Egyetem rektorát, *dr. Posta Katalint*, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem rektorhelyettesét, *Jámbor Lászlót*, az Országos Magyar Vadászkamara elnökét, *Mocz Andrást*, a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetségének elnökét, *Hatala Pált*, a Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület elnökét, *dr. Orlóci Lászlót*, a Magyar Díszkertészek Szakmaközi Szervezetének elnökét, *Gémesi Györgyöt*, Gödöllő polgármesterét, *dr. Vörös Józsefet*, a Pilisi Parkerdő Zrt. felügyelőbizottságának elnökét.

Köszöntötte a határon túli tagtársakat, kollégákat, közülük kiemelten *Ágij Lászlót*, Egyesületünk Kárpátaljai Helyi Csoportjának elnökét. Valamint a Horvátországból és Németországból érkezett vendégeket, Egyesületünk tagságát, az Elnökség tagjait, az állami erdőgazdaságok vezérigazgatóit, és a Soproni Egyetem hallgatóit.

◆ ◆ ◆

A főtájkári bevezetés után **Reinitz Gábor, a Pilisi Parkerdő Zrt. vezérigazgatója**, mint a Vándorgyűlés házigazdája üdvözölte a megjelenteket.

„Tisztelt Miniszterelnök-helyettes Úr, Miniszter Úr! Elnök urak, Államtitkár urak! Tisztelt meghívott vendégeink, kedves Kollégák! Szeretettel és barátsággal köszöntök mindenkit az Országos Erdészeti Egyesület 152. Vándorgyűlésén! Erdészként nagy öröm számomra, hogy újra találkozunk és együtt vagyunk két napig, házigazdaként pedig büszke vagyok, hogy annyi év után – közel 30 évről beszélünk – újra nálunk, a Pilisi Parkerdőben történik mindez.

A megtiszteltetés érzésével, és nagy lelkesedéssel vágtunk bele a szervezésbe, azzal az inspirációval, hogy büszkén adjuk át tapasztalatainkat és bemutassuk eredményeinket a kollégáknak mindazzal kapcsolatban, amit az elmúlt évtizedek-

Reinitz Gábor, a Pilisi Parkerdő Zrt. vezérigazgatója

ben elértünk. Aki az erdőgazdálkodásban dolgozik tudja, hogy a Parkerdő - sajátos elhelyezkedése révén – sokkal hamarabb szembesül a társadalomnak az erdő és erdőgazdálkodó felé támasztatott elvárásaival, mint a fővárostól távolabb gazdálkodó kollégák. A Parkerdő változatos természeti adottságai, természetközeli gazdálkodása mellett az ebből fakadó tapasztalatokat, sajátosságokat is szeretnénk megosztani a Vándorgyűlés szakmai programjain keresztül.

Amikor utoljára, 1994-ben szintén a Pilisi Parkerdőnél gyűlt össze az erdész szakma, éppen ágazatunk egyik alapvető szervezeti átalakulása zajlott: megalakultak az állami részvénytársaságok.

Azóta eltelt közel három évtized és most is komoly kihívások idején látjuk vendégül a magyar erdészeket. Meggyőződésem szerint a szakmánk, a hivatásunk és az ágazatunk jelenleg mélyreható változásokon megy keresztül, elsősorban olyan környezeti tényezők terén, mint a klímaváltozás és a társadalmi igények, elvárások átalakulása.

Úgy gondolom, hogy ezeknek a változásoknak, azok súlyának a szakmánkon belüli felismerése, megítélése és elhelyezése rendkívül aktuális feladat. Éppen ezért kiemelt megtiszteltetés és nagyon jó alkalom számunkra, hogy a Pilisi Parkerdő éppen most láthatja vendégül a Vándorgyűlést: bízom abban, hogy a kötetlen beszélgetések, az együttléte és a szakmai programok keretében meg tudjuk mutatni az általunk elképzelt válaszokat is ezekre a kihívásokra, és hozzájárulhatunk ahhoz, hogy megpróbáljuk esetenként új módon szemlélni önmagunkat és a feladatainkat.

Személy szerint azt gondolom, hatalmas lehetőség és felelősség van az erdészek kezében: mi vagyunk Magyarország zöld vagyonának, ökológiai tőkéjének kezelői és gyarapítói, ahhoz azonban, hogy e szerepünket hatékonyan betölthessük, e téren is együtt kell működnünk, össze kell fogunk. Jelenlegi munkám minden területén érzékelem, mekkora értéke és ereje van az együttműködéseknek, amelyek nélkül kevésbé hatékonyak és kiszolgáltatottabbak vagyunk.

Az új, városi erdőkkel kapcsolatos programunkban szorosan együttműködünk önkormányzatokkal, civil szervezetekkel és egyre inkább a városi erdőket használó lakossággal.

Az évek során érdemi és kölcsönösen előnyös szakmai együttműködést alakítottunk ki a természetvédelemmel is.

Pályázati projektjeinkben állami szervezetek az együttműködő partnereink. Ami pedig mindenképpen kiemelendő: különféle programokban egyre inkább megjelennek együttműködő partnereként a zöld értékek támogatására nyitott piaci szereplők is.

Az együttműködés fontossága mellett még két fogalmat szeretnék hangsúlyozni: az elismerés és az öröm, amelyek nélkül minden munka lélektelenné válik. Szeretnék gratulál-

ni a most díjazott kollégáknak, s kifejezni őszinte örömet, amiért a díjazottaktól több szál vezet a Pilisi Parkerdőbe!

Remélem mindenki megtalálja a számára érdekes, újdonságot kínál szakmai tartalmat, és a köszöntő elején említett, a Parkerdő sajátos elhelyezkedésére, adottságaira visszautalva, amit a mögöttem lévő molinó is igyekszik kifejezni: hiszen ahhoz, hogy láthassuk a Börzsöny igazi szépségét, bizony akkor is a Pilisbe kell jönni!

Programjainkhoz jó szórakozást és tartalmas baráti beszélgetéseket kívánok, Jó szerencsét! Üdv az erdésznek!"

◆ ◆ ◆

A vezérigazgatói köszöntő után **Kiss László, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke**, az Ipoly Erdő Zrt. vezérigazgatója tartotta meg ünnepi beszédét.

„Tisztelt Miniszterelnök-behyettes Úr, Miniszter Úr, Államtitkár Urak! Tisztelt Alelnök Úr, Elnök Urak! Hölgyeim és Uraim!

Igen nagy tisztelettel köszöntöm 152. Vándorgyűlésünk valamennyi résztvevőjét! Köszöntöm a meghívottakat, aktív és nyugdíjas tagtársainkat – külön tisztelettel köszöntöm Ágij László urat, a Kárpátaljai Helyi Csoport elnökét, aki a rendkívüli körülmények között is módját ejtette, hogy megtisztelteti rendezvényünket.

Köszöntöm házigazdánk, a Pilisi Parkerdő Zrt. munkatársait, akik *dr. Madas László* szellemi örökségeként, már fél évszázados hagyományait ápolják az erdő és az ember jó kapcsolatát szolgáló gazdálkodásnak. Erre építik az erdők védelmi és turisztikai szolgáltatásának, kulturális szerepének, gazdasági hasznosításának összehangolását, a folyamatos erdőborítás kimagasló arányú alkalmazása mellett. Egészen bizonyos, hogy ma már e képességek nélkül nem működhetne színvonalasan állami erdőgazdálkodó, a főváros és a Dunakanyar sokmillió látogatósságú övezetében.

Egyesületünk a Bugaci vándorgyűlés óta eltelt időszakban is a maga történelmi alapjain, rendezetten, szervezeti és gazdasági értelemben egyaránt erősödve szolgálja a küldetését. Eredményes időszokról számolhatunk be, mind alaptevékenységünk, mint programjaink tekintetében.

Költségvetésünk milliárdos nagyságrendű. Az Elnökség, az Ellenőrző Bizottság és a Küldöttgyűlés a szabályok szerint értékeli munkánkat, melyről rendszeresen számot adunk a fórumainkon. Kiemelt eredményünk szervezetünk határon túli, folyamatos megerősítése. 3700 fős Egyesületünk ma már közel tízszázaléknyi külhoni illetőségű tagot jegyez a Kárpát-medencéből!

Segítjük a magyar nyelvű erdőmérnökképzést a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem sepsiszentgyörgyi fakultásán is, egyidejűleg külföldi kapcsolatainkat német, osztrák és lengyel egyesületekkel bővítettük.

Kiss László az OEE elnöke

Az Agrárminisztérium támogatásával folytattuk a környezeti nevelési programjainkat, melyek révén a fiatalokat az erdők és az erdészek szövetségésévé fogadjuk, közöttük megszólítjuk a jövő erdészeit.

Valamint, az idei évben is legnagyobb szervezési feladatunk az Aktív Ökoturisztikai Fejlesztési Központ forrásaiból megvalósított Erdei Vándortábor Program.

2017 óta közel 1500 pedagógus végezte el a gyalogostúra-vezető képzésünket. Idén nyáron mintegy 7 ezer táborozó tölt el egy hetet a 12 útvonalunk valamelyikén. A programban mára 30 ezer táborlakó, 210 ezer vendégéjszakát töltött az erdeinkben. Programunk – új elemmel, a Vándor Viadallal bővítve – előző évben a Zemplénbe, idén pedig a Karancs-Medves térségébe is elvitte a fiatalokat.

Alapítványaink működése rendezett. Sikereink záloga partnereink, köztük az ágazat vezető szintjein szolgáló erdészek elkötelezett hozzáállása. Nyilvános köszönet illeti meg őket!

Ugyanitt szeretném kifejezni az elismerésemet az aktív tagjaink, áldozatkész tisztségviselőink, valamint a Titkárság példaértékű munkájáért, hogy programjainkat jó színvonalon valósíthattuk meg.

Tisztelt Kollégák! »Az erdő mindannyiunké, a felelősség az erdészeké. A jövő erdeiért ma kell cselekednünk!« – így hangzik rendezvényünk jelmondata. Ezt a témát járta körül Szöulban, a XV. Erdészeti Világkongresszus is. Az ott elfogadott dokumentum a »Szöuli nyilatkozat az erdőkről« címet viseli, és még hosszú ideig fognak hivatkozni rá a világ szakmai műhelyeiben.

Történelmünk során, az adott korszak magyar erdészei mindig kezelni tudták az erdőket érintő kihívásokat. A jelen folyamatai – globális felmelegedés, a járványból és a háborúból fakadó válságok – korábban nem látott kockázattal terhelik szakmánk jövőjét.

A helyzet súlyát nem lehet túlértékelni. A tudomány tragikus víziót fogalmaz meg arra az esetre, ha a legrosszabb forgatókönyvet nem sikerül elkerülnünk.

Nekünk egyszerre kell lépést tartanunk a társadalmi igényekkel és a gyors ütemben változó környezeti tényezőkkel. Egyaránt vagyunk a helyzetek elszenvedői és a megoldás letéteményesei. A változó világ újabb feladatok elé állítja az erdészeket.

Ma is feladatunk válaszokat adni a napjaink új kérdéseire. Feladatunk biztosítani az erdők fenntarthatóságát – a környezeti és gazdasági változásokhoz igazodva.

A legfontosabb, aktuális kérdések:

- Hogyan mérsékelhetjük a klímaváltozás és a biológiai inváziók negatív hatásait? Miképpen erősíthetjük erdeink alkalmazkodóképességét?
- Miként termeljük több, hosszú élettartamú termékek előállítására alkalmas – ezért a szénmegkötést segítő, értékes – faanyagot úgy, hogy közben ügyelünk a biodiverzitás megőrzésének szempontjaira?
- Az erdők mely nem anyagi szolgáltatásainak fejlesztésével szolgálhatjuk még jobban a társadalmi jólétet és az erdők védelmi funkcióit?

A válaszokat keresve és az erdőszakma összefogására, programot fogal-

mazzunk meg. A program természetes letéteményesei tagjaink – és a szakosztályok, mint az Egyesület műhelyei.

A háttéranyagot a munkát segítő szakmai csoport készítette elő, majd azt egy szakosztályvezetői értekezleten pontosítottuk. Ezt követően az Elnökség és a Küldöttgyűlés elé vittük, melyet a testületek elfogadtak.

Röviden, a legfontosabb gondolatokról. A jelenkor, egyes érvényesnek tartott gyakorlatokon való túllépésre készítet bennünket. Minél összetettebb problémával kerülünk szembe, eszköztárunkat annál inkább ki kell egészítenünk az erdővel foglalkozó társtudományágak ismeretanyagával.

Szakmánk eddig sikeresen alkalmazkodott a társadalom és a gazdaság erdővel kapcsolatos igényeihez. Most, a természeti körülmények korábban ismeretlen sebességű változásaihoz is igazodnunk kell! Az ehhez szükséges képességeink és elfogadottságunk fejlesztése csak szaktudásunk bővítése mellett képzelhető el.

Az erdőszakma az erdei ökoszisztémák kezelését jelenti – azzal együtt, hogy a klímacélok elérése és a biodiverzitás megőrzése nem lehetséges aktív erdőgazdálkodás nélkül! Ennek feltétele: az erdőszakma összetett szerepének megerősítése az erdőben és a társadalomban. Egyesületi jelmondatunk első tagja nem véletlenül a »Szakértelem!«

Úgy gondoljuk, az alábbi szakterületek gondozása kerül előtérbe:

- a meglévő erdőkben végzendő, ellenálló képességet javító szakmai munkák,
- az erdők diverzitását fenntartó erdőgazdálkodási elvek és technológiák,
- a klíma, a termőhely változásainak ellenálló erdőtelepítések kérdései,
- az erdők vízgazdálkodási értékének növelése,
- a fenntartható fahasznosítás szerepe a klímastratégiában,
- az idegenhonos, inváziós fajok kezelésének stratégiája,
- a vadgazdálkodás és az erdőgazdálkodás összhangjának fenntartása,
- az erdő irányában alakuló társadalmi igények felmérése, válaszaink fejlesztése,
- az erdők immateriális szolgáltatásainak ellentételezési lehetőségei.

Programunk része a szakosztályok aktivitásának ösztönzése és célzott pénzügyi támogatása – amire a lehetőségeink szerinti legnagyobb keretet különítettük el.

Az *Erdészeti Lapok*ban új rovatokat indítottunk, nagyobb teret adva a modern ismeretanyagoknak.

Elkezdjük az »OEE Szaktudás Füzetek« sorozat évi két megjelenéssel tervezett kiadását. Az első füzetünket *Habitat-fák és holtfa az erdőben* címmel, tagjaink megkapták a júniusi lapszám tematikus mellékleteként, letölthetővé tettük a honlapunkról, érdeklődő vendégeink részére pedig itt is tudunk belőle néhány példányt biztosítani.

A soron következő szakanyag, az *Erdészeti Lapok* 160 éves jubileuma tiszteletére, az *Erdők a világban, Európában és Magyarországon* című, novemberben megjelenő különszám lesz.

Eszközünk a bővülő kapcsolat az állami és a magánerdő-gazdaságokkal, a megújult Soproni Egyetemmel, a Herman Ottó Szakkollégiummal, valamint a Pro Silva Hungaria Egyesülettel. Lehetőségünk van kulcsemberek szervezetbe vonásával fejleszteni az OEE kapcsolatait a természetvédelem, valamint az ökológia szakterületén.

Ezenfelül, egyesületi cél a nemzetközi kapcsolatok további bővítése, a legújabb pályázati lehetőségek feltárása, valamint bekapcsolódni az erdőtanúsítás hazai szabályainak előkészítésébe.

Emellett, mindannyiunk hétköznapi lehetősége a helyi »jó erdészeti gyakorlatok« terjesztése!

Szaktudásunk és társadalmi kapcsolataink kiszélesítése abban is nélkülözhetetlen, hogy a környezetünket hitelesen tájékoztathassuk erdeink állapotának alakulásáról.

A munkánkat időről időre, kiragadott és nem megalapozottan hirdetett megállapítások nehezítik. Közülük a jó szándékúakat kijavítva erősítjük, a támadásként érkezőkre pedig fontos feladatunk jó válaszokat adni.

Mint mindenkor, ma is kezelünk régről való problémákat. Ezek megoldásában az Egyesület válllvetve működik közre a társ-szervezetekkel, a kormányzat és a szakigazgatás illetékeseivel. Közülük itt a magyar magánerdők privatizációs örökségből következően kihasználatlan, gazdasági és természeti lehetőségek feltárását említem.

Az idei évünk következő nagy egyesületi kihívása a tisztújító választások végrehajtása. A Választási Bizottság megkezdte munkáját, az elnökség november 25-ére tűzte ki a megválasztott új küldöttek gyűlésének időpontját.

Tisztelt Tagtársaim, Hölgyeim és Uraim! Vándorgyűlésünk vezető gondolata a közcélokot szolgáló szakmaiság. Elhivatott házigazdánk, a Pílisi Parkerdő minden tekintetben felkészült ennek a képviselőjére. A holnapi tanulmányutak meggyőző erővel fogják lefedni szakmánk valamennyi részterületét. Nagyszerű lehetőség, hogy közös céljaink itt, a legjobb referenciákkal kaphatnak megerősítést! Köszönet érte!

Végezetül a leköszönő Elnökség és a magam nevében elismerésünket fejezem ki az Erdészverseny helyezetteinek, köszönöm a szervezők színvonalas munkáját! *A kitüntetetteknek gratulálok!*

Ennek jegyében kívánok Önöknek tartalmas programokat, az estére kellemes baráti találkozót, sok sikert és jó egészséget! Jó Szerencsét! Üdv az Erdésznek!”

A globális környezeti kihívások mellett a fokozódó társadalmi elvárásokra is reagál a hazai erdőgazdálkodás. Ez elsősorban az erdők rekreációs funkcióinak erősítését, az erdei ökoszisztéma-szolgáltatások fenntartását jelenti. Így az erdészeti ágazat, mint a körforrásos gazdaság összetett rendszereket

kezelő kulcsszereplője képes proaktívan hozzájárulni az ország és az Európai Unió által vállalt klímacélok eléréséhez, valamint a biodiverzitás megőrzéséhez.

◆ ◆ ◆

A magyar erdők és az annak hosszú távú fenntarthatóságát biztosító erdész társadalom ügye, nemzeti kérdés is egyben, így az OEE elnökének ünnepi beszédét követően **dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, az OEE Tiszteletbeli Tagja** szólt a közgyűléshez.

Többek között kiemelte: „Az erdészet szerepe hangsúlyos az ország szénmegkötési kapacitásainak növelésében, és a fenntartható fabasznosítás révén a gazdaság és a társadalom energia- és alapanyag-ellátásában is. Napjainkban emellett kiemelt szükség van az erdők kínálta rekreációs lehetőségekre, így a hazai erdésztársadalom munkája kiemelt

Dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, az OEE Tiszteletbeli Tagja

jelentőségű”. Majd külön méltatta a nagy hagyományokkal rendelkező szervezet egész Kárpát-medencére kiterjedő működését, amely a mindennapokban egyesíti a magyar nemzethez tartozó szakembereket.

◆ ◆ ◆

Ezt követően ünnepi gondolatai tolmácsolásában **Nagy István agrárminiszter** az állami erdőgazdaságokban végzett munka eredményét, a kormány törekvéseivel összhangban lévő közcélú feladatok ellátásának értékét emelte ki. *A magyar kormányzat, a magyar agrárium számít a magyar erdőkre, és számít az erdőket kezelő erdész szakemberekre – jelentette ki az agrárminiszter.*

Az erdőgazdaságok éves szinten 100 milliárd forintos kiadásra termelik meg a fedezetet, amelyből fenntartható módon kezelik az erdőket, ökoturisztikai infrastruktúrát működtetnek, közfoglalkoztatási, szociális tüzelőanyag és fásítási kezdeményezésekben vesznek részt, természetvé-

Nagy István agrárminiszter

delmi programokat valósítanak meg. Hangsúlyozta, az állami erdőgazdaságok hálózata jól működő rendszer, amelynek alapjaiban történt megváltoztatását semmi sem indokolja, így megerősítette, hogy az újra felröppent ellenzéki híresztelésekkel ellentétben nincs napirenden az állami erdőgazdaságok haszonbérbe adása.

A miniszter arra is emlékeztetett, hogy hazai viszonylatban a kormány már az előző ciklusban jelentős fásítási programokat indított, az új közösségi agrárpolitika tárgyalásai során pedig határozottan azt az álláspontot képviseli, hogy az erdők fenntartása is olyan közérdek, amelyre a korábbinál nagyobb mértékben kell forrásokat biztosítani.

Jakab István, az Országgyűlés alelnöke, a MAGOSZ elnöke az agrárágazati szervezetek közti párbeszéd fontosságára hívta fel a figyelmet. Ennek jó példáját láthatjuk a Nemzeti Agrár-gazdasági Kamara (NAK), a Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége (MAGOSZ) és az Országos Erdészeti Egyesület (OEE) közt kialakult jó együttműködésben is.

Jakab István, az Országgyűlés alelnöke, a MAGOSZ elnöke

A magyar erdők érdekképviseletének legmeghatározóbb kormányzati szervezeti egysége az Agrárminisztérium. Ezen belül is kiemelten fontos szerepet tölt be az *Erdőkért és Földügyekért felelős Államtitkárság*. **Egyesületünk korábbi elnöke, Zambó Péter államtitkár** a következőket mondta el ünnepi beszédében.

„Tisztelt Miniszterelnök-helyettes úr, Miniszter úr, Elnök urak! Tisztelt Kollégák! Hölgyeim és Uraim!

Két okból örülök a lehetőségnek, hogy néhány gondolatla köszönhetem az Országos Erdészeti Egyesület tagságát, a 152. Vándorgyűlés résztvevőit.

Az első, és fontosabb ok szakmai. A napokban ugyanis egy interjúban feltették számomra a kérdést, hogy 2022-ben mi lehet az erdőgazdálkodás üzenete a társadalom számára. Úgy

gondolom, hogy fontos rögzítenünk, egy egész szakma nyilvánosságának erejével kimondanunk, hogy az erdőgazdálkodásnak igenis van érvényes üzenete a 21. század embere számára. *Azt üzenjük és képviseljük, hogy a természeti erőforrások közül az erdő az, amelyik fenntartható módon megújítható. Az erdei ökoszisztéma szolgáltatásai azok, amelyekről nem kell és nem szabad lemondania a társadalomnak.*

Az erdők kezelése egyesíti a fenntarthatóság ökológiai, társadalmi és gazdasági szempontjait. *Ezért az erdőgazdálkodás Magyarországon nem problémaforrás, hanem a megoldás része.* Eddig is fontos szerepet kapott, de további lehetőségeket rejt magában a szénmegtartás, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a vidéki foglalkoztatottság, a biodiverzitás növelése, a társadalom egészségének megőrzése vagy éppen

Zambó Péter erdőkért és földügyekért felelős államtitkár (AM), az OEE korábbi elnöke

az agrárium termelőképességének fenntartása területén. *A hazai és az európai erdészek részéről ráadásul mindez több mint üzenet, ez évszázados tapasztalat.*

Ezt célozza munkánk, ezt szolgálják eredményeink. A meglévő erdők minőségének megőrzése és az Országfásítási Program. Az erdőtervezés helyzetének rendezése és az állami erdőgazdaságok közcélú szerepvállalása. És még hosszan sorolhatnánk.

Törekvéseink szerint ennek a gazdálkodásnak a finanszírozását segíti majd az új Közös Agrárpolitika, amely közel háromszoros forrást rendel az erdők fenntartása és gyarapítása mellé. Ezt a munkát szeretnénk megerősödvé folytatni, a természeti erőforrásaink kezelését egységes szemlélettel megvalósítani. *A kormányzati struktúrában ezért kapott ismét nevesített államtitkárságot az erdők ügye.*

A magyar erdők számos tartalékot és lehetőséget rejtnek. Ezek kiaknázásához azonban a szakmánknak is meg kell újulnia. Ez a folyamat több évtizeddel ezelőtt elkezdődött, de úgy gondolom, hogy a mostani vándorgyűlésen újabb lendületet kaphat.

Györfly Balázs, a NAK elnöke

A legfontosabb az a szemléletbeli változás, amely a *gazdálkodás elsődleges termékének magát az élő erdőt* tekinti. Minden tevékenységünk arra irányul, hogy ezt a természeti rendszert a változó környezeti viszonyok mellett is jó minőségben megőrizzük. Ha változatos, egészséges erdei életközösséget tudunk fenntartani, akkor abból már következik az, hogy fenntartható módon igénybe tudjuk venni az ökoszisztéma szolgáltatásait. Ezek között az *energia- illetve alapanyag-ellátás szempontjából újra kiemelt jelentőségű a faanyag*. Az utóbbi években azonban már mindenki számára egyértelmű, hogy ezzel egyenrangú az erdők klímakiegyenlítő vagy árnyékoló hatása, a vízkörforgásban betöltött szerepe, rekreációs és egészségvédelmi funkciója és természetvédelmi értéke. Mindezek a szempontok egyszerre vannak jelen és kiválóan megjelennek idei vándorgyűlésünkön.

Üdvözlöm az Országos Erdészeti Egyesület megújuló szakmai munkáját, elnök úr beszédét. Biztatom a folytatásra, további partnerségek építésére, például az egy szervezetbe integrálódott Soproni Egyetemmel és Erdészeti Tudományos Intézettel közös munkára.

Tisztelt Kollégák! A másik ok, amely miatt örülök a találkozás lehetőségének, kifejezetten személyes. 37 éven keresztül dolgoztam a házigazda Pilisi Parkerdónél, a 152. Vándorgyűlésből pedig 10 alkalommal egyesületi elnökként állhattam a tagság elé.

Meggyőződésem, hogy az Országos Erdészeti Egyesület és a Pilisi Parkerdő mai találkozása szimbolikus jelentőségű. Hiszen a szakmai megújuláshoz nincs a Parkerdónél jobb helyszín, ahol a kollégák már napjainkban találkoznak azokkal a feladatokkal, amelyek néhány év alatt a vidéki gazdálkodás menetét is meghatározzák majd.

A vándorgyűlés résztvevői és egész szakmánk számára kívánom, hogy azzal a nyitott, befogadó szemlélettel tekintsen az előttünk álló jövőre, amelyet a főváros környékén dolgozva én is megtapasztalhattam. Mert így fogjuk az erdők kezelését közösen, a 21. században, valóban a megoldás részévé tenni. Jó szerencsét! Üdv az erdésznek!"

◆ ◆ ◆

A magyar agrárium egységessége, összehangolt működése a fenntarthatóság egyik záloga, mindannyiunk közös érdeke, célja kell legyen. **Györfly Balázs, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara elnöke**, ennek jegyében fogalmazta meg, hangsúlyozta az alábbiakat, a közgyűlésen elhangzott felszólalásában.

Az erdőgazdálkodással szemben támasztott környezeti elvárások az elkövetkezőkben nyilvánvalóan tovább fognak növekedni. Egyre fontosabb tehát az erdőgazdálkodás és a természetvédelem közötti tartós közmegegyezés. A jövő nemzedékek szószólójával megkezdett tavalyi egyeztetések ezen a téren biztatóak voltak.

Nagy jelentőséget tulajdonítunk a mezőgazdasági területek védelmét biztosító egyéb fásításoknak is. Igyekezzünk arra buzdítani a mezőgazdálkodókat, és ebben a következő időszak támogatáspolitikája is sokat segíthet, hogy a mezőgazdasági területeken található fás szárú vegetációt szükségtelenül ne termeljék ki, sőt a szántóterületeken létesítsenek újabb fasorokat, facsoportokat, vagy mezővédő fásításokat, a gyepterületeken pedig fás legelőket.

A közgyűlés második felében, az ünnepi köszöntők és beszédek elhangzása után, a 2022. évi egyesületi kitüntetések és szakmai díjak átadása következett.

Elsőként az *Örökös Tiszteletbeli Tagsági Díszoklevél, a Bedő Albert-émlékérem, a Kaán Károly-émlékérem és a Decrett József-émlékérem* adományozásokra került sor.

Tiszteletbeli Tagsági Díszoklevelet és a Bedő Albert-émlékérmeket Kiss László OEE elnök, dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, Egyesületünk Tiszteletbeli Tagja, valamint dr. Nagy István agrárminiszter, a Kaán Károly-émlékérmeket Jakab István, az Országgyűlés alelnöke, valamint Nagy Frigyes Vince, egyesületünk általános alelnöke, a Decrett József-émlékérmeket *Pintér Csaba* magánérdős alelnök és Györfly Balázs a NAK elnöke adták át.

Szerkesztette: **Nagy László**

Fotók: **Bárdi Bálint**

Örökös Tagsági Díszoklevél

Az Országos Erdészeti Egyesület Örökös Tagja Díszoklevél az Egyesület legmagasabb rangú kitüntetése, amelyet az az egyesületi tag kaphat meg, aki az Egyesületért végzett kimagasló tevékenysége alapján arra érdemes.

2022-ben az Országos Erdészeti Egyesület küldöttgyűlése, az Egyesület legmagasabb elismerését, az Örökös Tagsági Díszoklevelet

Balsay Miklós okl. erdőmérnök részére adományozta.

Balsay Miklós Szekszárdon született, 1941-ben. 1959-ben érettségizett, a székesfehérvári József Attila Gimnáziumban. Családi hagyományként 1964-ben erdőmérnöki oklevelet szerzett. Egyetemi évei alatt a legendás SMAFC kosárlabda csapatának tagja.

1964 augusztusában a Mezőföldi Állami Erdőgazdaságnál helyezkedett el, ahol nyugdíjba vonulásáig dolgozott. A Mecseri Műszaki Erdészetenél eltöltött gyakornoki idő után, 1966-tól központi műszaki csoportvezető, osztályvezető, műszaki üzemvezető. Az általa vezetett, sokoldalúan képzett mérnök- és technikusgárda saját tervezésben és kivitelezésben valósította meg létesítmények egész sorát, az üzemi épületektől a patinás vadászházakig. Két évtized alatt megteremtették az erdő- és vadgazdálkodás, a fa- és a vadfeldolgozás, illetve a szolgáltatások színvonalas viteléhez szükséges műszaki feltételeket. Az irányításával létrehozott erdőgazdasági objektumok minden értelemben korukat megelőző színvonalat képviseltek, a szakma épített örökségének szerves részévé váltak.

1987-től a gazdaság igazgatóhelyettese, 1990-től igazgatója, az átalakulást követően 1993-tól a VADEX Mezőföldi Rt. vezérigazgatója, 2003-as nyugdíjba vonulásáig.

A nevéhez kötődő időszakot a vállalat intenzív fejlesztése, vagyongya-

rapítása jellemezte. A magasépítés és a vadgazdálkodás beruházásai mellett, jelentősen bővítette az erdei feltárhálózatot, valamint kimagasló eredményeket mutatott fel a fában szegény Mezőföld erdőtelepítési programjaiban.

Nyugdíjasként új korszakot nyitott az életében. Tanárként részt vett a szakmunkásképzésben, 2015-ig elnöke volt a Magyar Vadgazdálkodók Egyesületének, valamint alapítója és máig elnöke az Erdőért Egyesületnek. Ebben a minőségében, kiemelkedően sokat tett Székesfehérvár város erdőterületeiért.

Balsay Miklós 1964 óta tagja az Országos Erdészeti Egyesületnek. Közel hat évtizede játszik meghatározó szerepet a Székesfehérvári Helyi Csoport életében, aminek hosszú ideig az elnöke volt. Ciklusokon át, megválasztott küldöttként képviselte a régióját. Feltétlen tiszteletet élvező erdőgazdasági vezetőként lett az OEE Pártoló Tagok Tanácsának elnöke. Pályafutásának egyik csúcspontja volt az Egyesület 2000. évi, Millenniumi Vándorgyűlése, melynek megszervezésével és házigazdaságával messzire sugárzó

hatású, feledhetetlen rendezvényt alkotott.

Kimagaslóak a sportban elért eredményei is. A legendás hatvanas évek egyik klasszis SMAFC-osaként, a Kosárlabda Örökifjak oszlopos tagja.

Egyenes és karakán, erős hittel és kitartással jellemzett, a sportban, a szakmában és vezetőként is edződött személyiségével, rendkívüli példát ad a fiatalabb generációknak.

Pályafutásának eredményeit kitüntetések sorával ismerték el. Közülük kiemelkedik a Fejér Megye Díszpolgára cím (1999), a Pro Silva Hungariae Díj (2003), a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje (2011) és a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje (2021).

Életműve – a magyar erdőgazdálkodásért, az erdő, a természet és a klíma védelméért, Fejér megye és Székesfehérvár város erdőterületeinek növeléséért, valamint az Országos Erdészeti Egyesületért végzett több évtizedes, kimagasló tevékenysége – méltóvá teszi az Örökös Tagsági Díszoklevél kitüntetésre.

Gratulálunk Balsay Miklós úrnak az elismeréshez!

Szakmai pályafutását a Devecseri Erdészetenél, gyakornokként kezdte, majd hamarosan kinevezték aprítéktermelési műszaki vezetőnek. Informatikai érdeklődése okán a BEFAG Központjának Közgazdasági osztályára helyezték át.

1988-tól a Mecsekerdő Zrt. jogelődjénél folytatta munkáját, fejlesztési csoportvezetőként. 1996-tól irányította a Társaság informatikai stratégiájának kialakítását, mely a kommunikációt, a vállalatirányítást és a térinformatikát jellemezte meg alapvető fejlesztési területeknek. 1997-ben digitális kommunikációs vonalakat, 2001-ben Baan vállalatirányítási rendszert, majd 2003-ban térinformatikai rendszert helyezett üzembe. A 2008-ban elindított EEVR rendszer bevezetése során a rendszergazdai munkacsoport vezetője. A terepi alkalmazások mindig kötődtek hozzá – a mobiltechnológia fejlődésével pedig megnyitották a lehetőséget az ESZR-hez kapcsolódó TERI és ETA alkalmazások fejlesztése felé. Vallja, hogy olyan rendszert kell az erdészek részére fejleszteni, ami „időt csinál” a használójának, nem pedig elvesz abból.

Hirmann Antal
okleveles erdőmérnök

Az Országos Erdészeti Egyesülettel való aktív kapcsolata az 1995-ös pécsi vándorgyűléssel kezdődött, a számítógépes regisztrációs és információs rendszer létrehozásával, mely utána több társaságnál mintaként szolgált. Az internet általános elterjedésének kezdeti szakaszában az Egyesület korabeli honlapjának létrehozásánál tevékenykedett.

A 2010-es vándorgyűlésen kialakította a közgyűlés internetes közvetítését, melynek segítségével – virtuálisan – részt vehetett valamennyi erdész kollégánk, bárhol is volt a világon. Ugyanebben az évben megválasztották az OFE Informatikai Szakosztálya elnökének, mely tisztséget két cikluson keresztül látta el.

2014-től a mai napig a Baranya Megyei Helyi Csoport elnöke. Az Egyesület erejét és elnöki tisztségét felhasználva együttműködést alakított ki, kapcsolatot épített más civil és felügyeleti funkciójú szervezetekkel, potenciális üzleti partnerekkel. Ezzel az általa képviselt szervezet tagjait segítette, gyarapította ismereteiket, bővítette kapcsolataikat, közvetítette az Egyesület alapértékeit és szolgálta a közösséget. Pályafutása utolsó évtizedében részt vállalt az erdészképzésben, egyetemi előadásokat tartott az „Erdészeti informatikán” belül projektvezetésből és vállalatirányítási rendszerismeretből.

Szakmai vonzódása az erdő és egyúttal az informatika iránt egy olyan kivételes gondolkodást hozott létre – szakmánk történetében először – melynek gyümölcseit erdész generációk használják és fogják használni a következő évtizedekben.

Zambó Péter 1982-ben végzett az Erdészeti és Faipari Egyetem Erdőmérnöki Karán. Pályafutását a Pilsai Állami Erdőgazdaság Szentendrei Erdészetenél kezdte, ahol 1985-től erdőművelési műszaki vezető lett.

1993-tól vezérigazgató-helyettes főmérnök, 2000-től a Pilsai Parkerdő Zrt. vezérigazgatója. Munkája során az ökológiai, közjóléti és ökonómiai szempontok összhangjának megteremtése mellett megújította a gazdaság műszaki infrastruktúráját, előtérbe helyezte a természetközeli folyamatos erdőborítást.

2019-től a földügyekért felelős, jelenleg az Erdőkért és Földügyekért Felelős államtitkári pozíciót tölt be. Tevékenységének köszönhetően az erdészeti ágazat, eredményessége, társadalmi megítélése javult, jogszabályi, igazgatási háttérre korszerűsödött, a klímaváltozás hatásának mérséklése érdekében fellendült az erdőtelepítés és a fásítás.

Zambó Péter
okleveles erdőmérnök

2021 óta a Soproni Egyetemért Alapítvány kuratóriumának tagjaként, meghatározó szereplője az erdőmérnökképzés modernizálásának.

1978 óta tagja az Országos Erdészeti Egyesületnek. 1993–2008 között a Visegrádi Helyi Csoport elnöke.

2010–2020 között az Országos Erdészeti Egyesület Elnöke. A „Legyen jó dolog az Egyesület tagjának lenni!” célt kitűzve, biztos gazdasági alapokra helyezte az Egyesület működését, vagyonát jelentősen gyarapította.

Kiemelkedő teljesítménye az Egyesület működésének Kárpát-medencei kiterjesztése, az Erdélyi, a Felvidéki és a Kárpátaljai Helyi Csoportok megalakítása, a határainkon túl élő magyar erdészek összefogása.

Elnöki pályafutásának fénypontja az Egyesület másfél évszázados jubileumán megrendezett Erdélyi Vándorgyűlés. Kiemelkedő eredményeket ért el az Egyesület társadalmi kapcsolatrendszerének bővítésében. A Wagner Károly Alapítvány működését rendezte, az Erdészcsillag Alapítvány támogató tevékenységét bővítette. Tevékenysége nagyban hozzájárult, hogy a közvélemény hiteles, innovatív szervezetként ismeri el az Országos Erdészeti Egyesületet.

Munkássága elismeréseként 2006-ban Pro Silva Hungariae díjban részesült, 2011-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjét vehette át.

Kaán Károly-émlékérmeket kapott

Bíró Imre
okleveles erdőmérnök

Bíró Imre az erdőmérnöki diplomájának 1991-ben történt megszerzését követően a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságánál kezdte pályafutását.

1993-tól a Felsőtiszai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság Gúthi Erdészeti Igazgatóságának főmérnöke, majd 1996-tól, az átalakulással létrejött Nyírerdő Zrt. Baktalórántházi Erdészeti Igazgatóságának igazgatója. 1994-ben természetvédelmi szakmérnöki második diplomát szerzett a Soproni Egyetemen.

Szerteágazó tevékenysége során kiemelt figyelmet fordított az erdőgazdálkodás és a természetvédelem összhangjának megteremtésére. Aktív részese volt a természeti értékeket megőrző erdőfelújítások kidolgozásának és a gépesített termelés technológia megvalósításának. A komplex faanyag-hasznosítási program keretében a vágásterületi hulladék- és tuskóhasznosítás érdekében, a Baktalórántházi Erdészetnél aprítási ágazatot hívott létre. Ófehértón kialakított és mai napig működő egy a korszerű, a térségi keményfa – elsősorban az akác – feldolgozására szolgáló logisztikai bázist és fagyártmány üzemet. A magyar akác európai rangra emelésében tevékeny részt vállalt. Szakmai pályafutása egyik kiemelkedő állomása a Baktalórántházi Dégenfeld Kastélymúzeumban, a Baktai-erdő természeti értékeit bemutató kiállítás léthozása, valamint a környezettudatos nevelés területén nyújtott magas színvonalú tevékenysége.

Bíró Imre a természetvédelem és az erdőgazdálkodás aktív összehangolása, a magyar akác európai rangra történő emelése, valamint a környezettudatos nevelés terén nyújtott magas színvonalú tevékenységével kiérdemelte a Kaán Károly-émlékérmeket.

Kaán Károly-émlékérmeket kapott

Dr. Führer Ernő
okleveles erdőmérnök

Dr. Führer Ernő erdőmérnöki diplomájának 1978-ban történt megszerzését követően, rövid erdészeti gyakornoki idő után, az ERTI kutatójaként az erdők vízgazdálkodását vizsgálta. Kutatási eredményei alapján 1984-ben doktori fokozatot szerzett.

Az egyéves hesseni ösztöndíjat követően, az ERTI Ökológiai Osztályának vezetőjeként ökológiai monitoring hálózat kiépítésébe kezdett, és az ebből származó víz- és tápanyagforgalmi adatsorok feldolgozásáért kandidátusi címet kapott.

Az ERTI főigazgatójaként nagyban meghatározta az erdészeti kísérleti kutatás magyarországi fejlődését.

Az erdészeti szárazsági index (FAI) kidolgozása az elmúlt évtizedek leginnovatívabb előrelépése volt, melynek segítségével az Alföld erdészeti termőhelyviszonyainak várható változásait, és annak gazdasági következményeit modellezték.

Jelentős szerepe volt az erdészeti politika alakításában, az oktatás, a kutatás és a gyakorlat együttműködésének előmozdításában. A Magyar Tudományos Akadémia Erdészeti Tudományos Bizottságának, valamint az Országos Erdőtanácsnak tagja.

Dr. Führer Ernő a tudományos munkája, az erdészeti kutatásokban, az erdészeti politikában, az oktatásban kifejtett magas színvonalú tevékenységével kiérdemelte a Kaán Károly-émlékérmeket.

Decrett József-émlékérmeket kapott

Kajon János
erdésztechnikus

Erdésztechnikusi oklevelét 1981-ben szerezte meg a Dobó István Erdészeti Szakközépiskolában. A gyakornoki évei a Budavidéki Állami Erdő- és Vadgazdaság Valkói Erdészeténél kezdődtek el, több mint 40 éve szolgál ennél az erdészetnél. A gyakornoki idő letelte után fatelepvezető erdésznek, majd 1982-ben szakosított készletkezelő erdésznek nevezték ki, 1991-től a szállításvetetői feladatokat is megkapta.

Remek szervezőképessége és szakmai tapasztalata győzte meg az erdőgazdaság vezetését, hogy 2001-től kezdődően kinevezzék fahasználati műszaki vezetőnek. 2018-tól kezdődően a mai napig műszaki és értékesítési műszaki vezetőként folytatja szakmai munkáját.

Aktív szerepet vállal az erdőgazdaság közfoglalkoztatási programjainak szervezésében és az Agrárminisztérium településfásítási programjához kapcsolódóan önzetlenül segíti a Valkói Erdészet működési területéhez tartozó önkormányzatokat, nemcsak szakmai tanácsokkal, hanem tevőlegesen is.

A társaság felső vezetése is felismerte egyéb kompetenciáit, közel 25 éve tagja az Üzemi Tanácsnak, mely okán a társaság munkájának egészében kiveszi a részét. Kiváló szervező és problémamegoldó, kezdeményező. Beosztottjaiért kiáll, segítőkész, mértékadó személyiség.

2003-tól tagja az Országos Erdészeti Egyesületnek, előbb a Visegrádi majd a Gödöllői Helyi Csoportban vállal aktív szerepet, végez kimagasló munkát.

Naszladi Géza
erdésztechnikus

Az erdésztechnikusi oklevél megszerzését követően 1986-ban kezdte meg szakmai pályafutását a SEFAG Nagyatádi erdészeténél. Átszervezések következtében a Lábodi Erdészet, majd a Lábodi Vadászerdészet szervezetében dolgozott, napjainkban is Lábod község határ állami erdeit kezeli 1 045 hektár területen.

Erdészkerületében állandó és kiemelt feladat az invazív fajok visszaszorítása és az erdővédelem. Felkészültsége példaértékű, az ökológiai ismeretek mellett szükség van az erdő védelmére érdekében elmélyült vadgazdálkodási ismeretekre, a száraz termőhely miatt pedig a tűzkármegelőzés és -elhárítás tapasztalataira is. Kiváló szakmai munkája mellett pedagógiai érzéke alkalmassá tette arra, hogy a Dráva Völgye Középsiskolában a technikus képzésben óraadó gyakorlati oktatóként kérjék fel fajsúlyos, a kerületvezető erdészek mindennapi munkáját érintő tárgyörökben.

Az erdei iskola kiemelt rendezvényein – Madarak és Fák Napja, Erdők Hete – iskolás csoportokat kísér. Rendszeresen kalauzol gyermek, ifjúsági és felnőtt csoportokat a „Studinka László” Természetismereti Központ és Vadaspark környezetében, bemutatva a táj természeti és épített értékeit. Kitűnő érzékkel segíti az erdő- és vadgazdálkodás pozitív megítélését, a szakterületek közötti kommunikáció fejlődését.

A Kaposvári Helyi Csoport aktív tagja, 12 évig küldöttje volt. Lakhelye, Lábod hagyományörzésében és az önkormányzat polgári feladatainak ellátásában is részt vesz. 1989-ben „Kiváló Dolgozó” kitüntetés, 2005-ben a Lábodi Erdőkért Elismerő Oklevelet, 2014-ben az OEE Elismerő Oklevél kitüntetését kapta meg.

Primusa József
erdésztechnikus

Primusa József Sopronban, a Roth Gyula Erdészeti Szakközépiskolában 1990-ben szerzett erdésztechnikusi szakképzettséget. Szakmai pályafutását 1990. augusztus 1-jén kezdte a Zalaerdő Zrt. jogelődjénél. Munkája során több erdészkerületet is megjárta, jelenleg a Kecskés erdészkerület vezetője a Lenti Erdészetnél. Már a kezdetektől vallja a természetközeli erdőgazdálkodás elveit, és sikerrel alkalmazza is azokat gyakorlati munkája során. Az elmúlt több mint harminc esztendőben kiváló tölgy és bükk természetes erdőfelújítások kerültek ki a keze alól. A fakitermelések lebonyolításakor a tökéletes munkaszervezés, pontos anyagszámadás, az erdőművelésben pedig a gondos, következetes munkairányítás jellemzi.

Működési területén az önkormányzatokkal, vadásztársaságokkal és egyéb társadalmi szervezetekkel kiegyensúlyozott, jó kapcsolatot ápol. Az alkalmanként egymásnak feszülő ellentétes érdekek összehangolásában és a konfliktushelyzetek feloldásakor tapintatossága, türelme példaértékű.

Mindennapi feladatai mellett rendszeresen képezi magát szakmai téren is. A Zalaerdő által rendezett Év Erdésze Verseny helyi fordulójának sokszoros, tapasztalt résztvevője, ahol minden esetben kiemelkedően teljesít, több ízben ért el dobogós helyezést.

Primusa József az OEE Nagykanizsai Helyi Csoportjának aktív és meghatározó egyénisége, az erdészeténél szervezett szakmai napok, tanulmányutak, bemutatók lelkiismeretes házigazdája. Szerény, alázatos, de nagyszerű közösségi emberként kiválóan terem kapcsolatot, lelkesedése és derűje hatékonyan szolgálja a helyi csoport összetartását.

Az Örökös Tiszteletbeli Tagsági Díszoklevél, a Bedő Albert-emlékérem, a Kaán Károly-emlékérem és a Decrett József-emlékérem adományozások után az Elismerő Okleveleket, a Vadas Jenő-emlékérmet, a Madas László-emlékérmet és az Év erdésze verseny díjait vehették át a kitüntetettek.

Az Országos Erdészeti Egyesület Elismerő Oklevelet adományozott: Bakon József erdésztechnikus, a

zalai, Kerka-menti magánerdők szakmai kezelője részére, magas színvonalú erdőgazdálkodói és példamutató egyesületi munkájáért.

Benei Béla erdésztechnikus, a Monori Erdészet szakembere részére, sokrétű szakmai munkája, közösségi-erdővédelmi, valamint a madárgyűrűzésben végzett tevékenysége elismeréseként.

Benke Jenő Miklós erdésztechnikus, a kaszói erdők kerületvezető erdésze részére, kedvezőtlen termőhelyi viszonyok között végzett kiemelkedő, eredményes szakmai munkájáért.

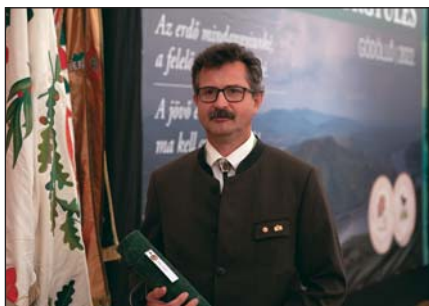

Békési János kommunikációs szakember részére, a magyar erdők és az erdész szakemberek munkájának hiteles bemutatásáért, ismeretterjesztő tevékenységéért. (Oklevelét később vette át.)

Bukri Julianna erdőmérnök, a borsónyi erdőkért erdőgazdálkodási, majd természetvédelmi területen tevékenykedő szakember részére, elkötelezett szakmai és lokálpatrióta munkájáért.

Döme László erdésztechnikus, a Sárvár környéki állami erdők kerületvezető erdésze részére, a természetszerű erdőkezelési eljárások eredményes alkalmazásáért, aktív egyesületi tevékenységéért.

Frankó Róbert erdőmérnök, Békés megyében munkálkodó erdőfelügyelő részére, rontott erdők átalakítása és az erdőtelepítések ösztönzése érdekében végzett szakmai és kommunikációs sikereiért.

Fróna Antal erdésztechnikus, egyéni vállalkozó, szakirányító erdész részére, a hajdúsági magánerdő-gazdálkodás

szakszerűsége érdekében végzett tevékenysége elismeréseként.

Kárász Attila Miklós erdőmérnök, a tolnai állami erdők erdőművelési műszaki vezetője részére, száraz termőhelyen végzett állományátalakító, génmegőrző munkájáért.

Lunka Lajos erdőmérnök, az Ásotthalmi Erdészeti vezetője, a homoki területek erdőgazdálkodásának innovatív irányítója részére, lelkiismeretes szakmai munkájáért.

Pintér László erdésztechnikus, a Kelet-Bakony erdeinek kerületvezető erdésze részére, felkészült és kitartó szakmai munkájáért, közjóléti és rekultivációs sikereiért.

Rozmann Hajnalka erdésztechnikus, az Agostyáni Arborétum vezetője részére, fáradságot nem ismerő lendü-

letes, kreatív közjóléti tevékenysége és egyesületi munkája elismeréséül.

Sipos Ernő erdőmérnök, székelyföldi magánerdészet szakembere részére, a szakszerű erdőhasználati eljárások megismertetéséért, Bedő Albert emlékének ápolásáért.

Vaskó Ferenc erdésztechnikus, a Magas-Bakony erdeinek kerületvezető erdésze részére, a folyamatos erdőborítás példaértékű alkalmazásáért, aktív egyesületi munkájáért.

Az Elismerő Oklevél díjakat *André-siné dr. Ambrus Ildikó* technikus alelnök és *Pintér Csaba* magánerdős alelnök adták át.

Az Egyesületi kitüntetések átadása után az *Erdészeti Tudományos Intézet* által adományozott *Vadas Jenő-díj* átadása következett. Vadas Jenő szakmai tevékenysége és örök érvényű szellemi útmutatásai méltóvá tették Őt arra, hogy a nevével fémjelzett emlékéremmel olyan szakembereket tüntessen ki az Intézet, akik kiemelkedően sok segítséget nyújtanak az erdészeti tudományos tevékenységhez, a kutatási eredmények gyakorlatba történő bevezetéséhez, elismertségének növeléséhez. A díjat *dr. Borovics Attila*, a Soproni Egyetem Erdészeti Tudományos Intézetének főigazgatója adta át.

A 152. Vándorgyűlés nyilvánossága előtt a Soproni Egyetem Erdészeti Tudományos Intézet Vadas Jenő-díjjal ismerte el *dr. Littvay Tibor* munkáját.

Littvay Tibor 1948. november 26-án született Nemes Militicsen, vajdasági Zombor községben. A Zágrábi Egyetem

Erdészeti Karán szerezte erdőmérnöki diplomáját, majd doktori fokozatát. 1974 óta a jastrebarskói horvát Erdészeti Tudományos Intézet munkatársa volt, ahonnan 2014. január 1-jén vonult nyugdíjba, mint a Genetikai és Nemesítési Osztály vezetője. A közönséges dió horvát fajtájának nemesítője, valamint megalkotta a történelmi hársfa – „Gupčeva lipa” klónját.

Neki köszönhető, hogy 2000 óta kialakult az együttműködés a jastrebarskói horvát Erdészeti Tudományos Intézet és a hazai Erdészeti Tudományos Intézet között. Sikeresen együttműködött a hazai szaporítóanyag felügyeleti hatósággal (OMMI, majd NÉBIH) elindítva horvátországban az EU harmonizációs folyamatot ezen a területen. Az ERTI tapasztalatai alapján Horvátországban öt Erdészeti Kísérleti Állomást alapított. 2007-től nyugdíjazásáig a Horvát Köztársaság erdészeti szaporítóanyagokkal foglalkozó állandó képviselője a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetben (OECD).

Nyugdíjba vonulása után is aktívan segíti a két ország erdészeinek tapasztalatcseréjét. A horvátországi magyarság életének szervezésében a mai napig tevékeny. 2018 óta a Horvát–Magyar Baráti Társaság elnöke, a Zágráb Város Magyar Kisebbségi Tanács (önkormányzat) tagja. 2014. augusztus 10-én megkapta a magyar állampolgárságát.

Harmadik év, hogy átadásra kerül a *Madas László-émlékérem*. Az emlékéremet a *Pilisi Parkerdő Zrt. 50 éves jubileumi évében – együttműködésben az Országos Erdészeti Egyesülettel – 2020-ban alapította*, azzal a céllal, hogy minden évben rangos elismerést kapasson az év legjobbnak ítélt erdőpedagógusa.

A Pilisi Parkerdő Zrt. a Madas László-émlékérem adományozásával azoknak a munkáját kívánja elismerni, akik a környezeti nevelés terén és az erdés-

zeti erdei iskolákban történő szemléletformálás érdekében önzetlen munkát végeznek, kiemelkedő szellemi és gyakorlati eredményeket érnek el, valamint maradandó értékeket teremtenek, s így méltóvá válnak Madas László szellemiségének is emléket állító díjra. A díj átadására Elmer Tamás főtitkár *Reinitz Gábort*, a Pilisi Parkerdő Zrt. vezérigazgatóját, valamint *Kiss Lászlót*, az Országos Erdészeti Egyesület elnökét kérte fel.

A Madas László-émlékéremet 2022. évben Petrilláné Bartha Enikő a Nyírederdő Zrt. erdőpedagógusa kapta.

Petrilláné Bartha Enikő 1986-ban a Nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskolán szerzett diplomát. 4 éven át a Sóstó-erdei Szabadidő Park

(ma Nyíregyházi Állatpark) zoopedagógusként vezette az ott működő erdei iskolát.

1996 és 2014 között a Vadvízország Erdei Iskola és Tábor szakmai vezetője volt, Garbolcon az általa elindított táborok a mai napig működnek. 2014 márciusától a Nyírederdő Zrt. Nyíregyházi Erdészet Pál Miklós Erdészeti Erdei Iskoláját vezeti.

Nyíregyházán a zöld jeles napokhoz kötődően nagyszabású programokat szervez, az általa szervezett „Madarak és fák napi” nyílt napon 1000 fő feletti gyereksereg vesz részt. 2008-tól minden évben az Erdők Hete alkalmából nagyszabású programokkal várja Nyíregyháza lakosságát, ami a „NYÍREDERDŐ nap”-pal zárul a Sóstói-erdőben található Erdei Tornapályán. 2014-től az Erdők Hete keretében szervezi meg a „Fedezd fel az erdőt az erdészekkel” című programot.

Vezetésével sikerült egy 120 ezres nagyváros oktatási vérkeringésébe beilleszteni egy olyan programot, ahol az erdő bemutatásán kívül az erdészek

munkájának megértése is lehetővé válik már gyerekkorban.

Aktív tagja az OEE Erdészeti Erdei Iskola Szakosztályának és a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesületnek.

Szakmaisága és töretlen lelkiismeretes odaadása példaértékű és páratlan. Nagyon könnyen megtalálja a közös hangot, legyen az óvodás vagy „lehetetlen” kamasz. Négy gyermeke nevelése és családi életük is mindig szorosan illeszkedett elhivatottságához.

A kitüntetések után az **Év Erdésze Országos Verseny eredményhirdetése** következett. 14. alkalommal rendezte meg az OEE az országos döntőt, ahol 20 versenyző mérte össze tudását, közülük egy fő Erdélyből versenyen kívül indult. A döntőbe kerülést megelőzték a helyi válogató versenyek, ahol több mint 200 versenyző versengett a döntőbe kerülés jogáért. A döntő idei házigazdája a Pilisi Parkerdő Zrt., míg helyszíne Gyarmatpuszta volt.

Az egyes versenyszámok első helyezettjei oklevelet és a támogatók által felajánlott tárgyjutalmat kaptak, amelyek május 19-én, az Év Erdésze Verseny záró eseményén átadásra kerültek. Az ünnepi közgyűlésünk keretében az Év Erdésze Verseny 2022. évi legjobbjai részére adták át a díjaikat.

Harmadik díjat a *KOSH FASHION KFT.* ajánlotta fel, amely 100 000 Ft értékű vásárlási utalványt tartalmaz.

Az Év Erdésze Verseny harmadik helyezettje **Horváth Flórián, a TAEG Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt.** erdésze lett.

Második díj az erdészeti és vadászati termékeket forgalmazó **Grube Kft.** felajánlásából 220 000 Ft értékű vásárlási utalvány volt. A díjat átadók között volt **Szaniszló Gábor**, a Grube Kft. ügyvezető igazgatója is.

Az Év Erdésze Verseny második helyezettje **Bakti Péter, az ÉSZAKERDŐ Zrt.** erdésze lett.

Az első díj az **Andreas STIHL Kft.** felajánlásából STIHL termékekre vonatkozó 300 000 Ft értékű vásárlási utalvány volt. A díjat átadók között volt **Bakon Gábor**, az Andreas STIHL Kft. ügyvezető igazgatója is.

Az Év Erdésze Verseny első helyezettje és az **ÉV ERDÉSZE 2022** cím birtokosa **Gerner László, a MECSEKERDŐ Zrt.** erdésze lett.

Hagyomány, hogy a verseny győztese a következő versenyig megőrzi az

Év Erdésze Vándorserleget és a CGP Instruments fejlesztését, egy fából készült digitális átlaló prototípusát.

Horváth Flórián, Gerner László, Bakti Péter az Év Erdésze Verseny dobogósai

Az erdőből kivágandó fák szakszerű kiválasztása bonyolult, komplex folyamat eredménye. Az erdőgazdálkodó céljai, az erdőművelési, a védelmi, gazdasági és társadalmi elvárások megfelelő összegzésének következménye a kivágásra jelölt fák eloszlása, minősége, mely egy hosszú erdőnevelési folyamat részét képezik. Ezért ez az erdész egyik legfontosabb és legszebb szakmai feladata, melyhez sok tapasztalat, tudás és kreativitás kell.

A Pilisi Parkerdő Zrt. több mint 30 évvel ezelőtt már felismerte ennek fontosságát és azóta rendszeresen jelölőversenyeket szervez, és ezeket a jelölési versenyszámokat az erdészversenyszámok koronázatlan királynőjének tekinti. Ezért a 2022. évi Év Erdésze Verseny győritésjelölés versenyszámának győztesét és a készletgondozó használat jelölés versenyszámának győztesét a **Pilisi Parkerdő Zrt. különdíjjal** jutalmazta. A különdíj egy **Leica** ajándéksomagot tartalmazott.

A győritésjelölés versenyszám győztese és ezzel különdíjas:

Gerner László a MECSEKERDŐ Zrt. erdésze,

míg a készletgondozó használat jelölése versenyszám győztese, és ezzel különdíjas

Péter Krisztián

a SEFAG Zrt. erdésze lett.

A kitüntetések, díjak átadása után az Ünnepi Közgyűlés hagyománya, hogy megemlékezünk az elmúlt találkozó óta elhunyt kollégáinkról, tagtársainkról is. Idén sem volt ez másképp. Az időközben eltávozottakról *dr. Sárvári János*, egyesületi könyvtárunk őre emlékezett meg, névsoruk felolvasásával.

Bajcsyné Tóth Ida vasútépítési technikus, *Barátossy Gábor* Bedő-díjas erdőmérnök, az Egyesület Örökös Tagja, volt főtitkára, *Boa Sándor* erdőmérnök, *Bogdán János* erdőmérnök, *Császár István* erdőszelvénytechnikus, *Deák István* Bedő-díjas erdőmérnök, *Fehér Ferenc Sándor* erdőszelvénytechnikus, *prof. dr. Gencsi László* erdőmérnök, az Egyesület Örökös Tagja, *Göde József Sándor* erdőmérnök, *György László* erdőszelvénytechnikus, *Hegyi László* erdőszelvénytechnikus, *Horváth Lajos* erdőszelvénytechnikus, *Horváth Sándor* Bedő-díjas erdőmérnök, *Horváth Tibor* erdőszelvénytechnikus, *Imre Ferenc* erdőszelvénytechnikus, *Káli Béla* vadgazdálkodási technikus, *Kaszala Judit* erdőmérnök, *Kelemen László* erdőszelvénytechnikus, *Keszthelyi István* erdőmérnök, *Lázár István* faipari mérnök, *Marton Imre* erdőszelvénytechnikus, *dr. Náday Magda* egyéb felsőfokú végzettségű, *Nagy Péter* erdőszelvénytechnikus, *Ötvös Mihály* erdőmérnök, *dr. Pallay Mária* erdőmérnök, *dr. Rácz József* Kaán Károly-díjas erdőmérnök, *ifj. Radics Gyula* erdőszelvénytechnikus, *Rimaszombati György* erdőszelvénytechnikus, *prof. dr. Rónai Ferenc* erdőmérnök, *Sárközy György* erdőszelvénytechnikus, *Szabó László* erdőmérnök, *Talmácsi Balázs* technikus, *Teke Jenő* erdőmérnök, *Tóth Pál* Bedő-díjas erdőmérnök, *Tóth Sándor Lajos* erdőmérnök, *Várfalvi József* erdőmérnök.

Az Ünnepi Közgyűlés befejezése előtt még egy rendhagyó felszólalásra került sor. A Kárpátaljai Helyi csoport tagjai közül sajnálatosan voltak olyanok, akik nem vehettek részt az idei Vándorgyűlésen, mert a történelem nem csituló viharai közepette, hosszabb ideje háború sújtotta országban élnek.

Az orosz–ukrán háború február végi kitérője után Egyesületünk koordinálásával az egész erdőszelvényadalom egy emberként mozdult meg, hogy adományaikkal segítse a bajba jutottakat.

Ennek köszönhetően eddig három alkalommal segélyszállítmányokat vihetett az Országos Erdészeti Egyesület, a Kárpátaljai Helyi Csoportunk közreműködésével, elsősorban a kárpátaljai magyar erdészek és családtagjaik részére.

Valamint mintegy 1200 erdei szálláshely felajánlást gyűjtöttünk össze és ajánlottunk fel segélyszervezeteken keresztül a Magyarországra menekültek számára.

Nagy öröm volt, hogy a nehézségek ellenére a Vándorgyűlésen ott lehetett *Ágij László*, a Kárpátaljai Helyi Csoport

Ágij László, az OEE Kárpátaljai Helyi Csoport elnöke

elnöke, aki rövid, de megindító felszólalásában köszönte meg többek között, a példaértékű nemzeti, egyesületi és szakmán belüli összefogásból eredő, és azóta is folyamatos hatékony, gyors és önzetlen karitatív segítséget.

A felszólalás után az Ünnepi Közgyűlés az Erdész himnusz közös elnéklésével és az egyesületi zászlók kivonulásával ért véget.

Majd a kastélyparkban felállított rendezvénysátorban a hagyományos ünnepi díszvacsorával, az egyesületi és ágazati vezetők pohárköszöntőjével, sokszínű kulturális programokkal, és a

késő éjszakába nyúló baráti beszélgetésekkel zárult az OEE 152. Vándorgyűlés első napjának programja.

Szerkesztette: **Nagy László**

Fotók: **Bárdi Bálint**

Július 1-én, az OEE 152. Vándorgyűlésének második napján terepi programokkal folytatódott a kétnapos rendezvény. A Vándorgyűlés házigazdája, a főváros és tágabb környezetének erdeit kezelő Pilisi Parkerdő Zrt. színvonalas szakmai programok segítségével betekintést nyújtott a városi erdők kezelési módszereibe, megismertetett az örökerdő-gazdálkodás gyakorlati tapasztalataival, és átfogó képet adott az ország legnagyobb ökoturisztikai infrastruktúrájának fenntartható fejlesztési feladatairól is.

Örökerdő-gazdálkodás a Pilisben és a Visegrádi-hegységben, a pálosok őshazájában

A program a Pilisi Parkerdő Zrt. Visegrádi és Pilisszentkereszti Erdészeténél, a Visegrádi- és a Pilis hegységben elterülő hegyvidéki bükkösökben, gyertyános-kocsánytalan tölgyesekben, tölgyesekben, cseres-tölgyesekben megkezdett örökerdő-gazdálkodással kapcsolatos ismereteket és tapasztalatokat foglalta össze. A térség manapság a Főváros és az agglomeráció lakosságának legkedveltebb célpontja és a Duna–Ipoly Nemzeti Park egyik fő tájegysége, melynek következtében a természetközeli, természetvédelmi irányelveket integráló modern erdőművelés fejlődésének egyik legfontosabb hazai színtere.

A program egy örökerdő-üzemmódú középkorú bükk elegyes gyertyános-kocsánytalan tölgyesben indult, itt ismerkedhettek meg a résztvevők az örökerdő-gazdálkodás általános elveivel.

A mérsékelt övben a lombos fajokból álló őserdők megújulásának leggyakoribb formája a kis erdőciklus. Így az örökerdőkben a természetközeli alapját a kis erdőciklus különböző fázisaihoz hasonló, változatos szerkezetű, mozaikos elhelyezkedésű örökerdő erdőművelési fázisok, az őserdőt idéző, negatív exponenciális lefutású átmérőszerkezet, továbbá a magasabb holtfamennyiség biztosítják.

Az örökerdő speciális gyakorlatai, mint például az állandósított közelítőnyom-hálózat kialakítása, a J-fa kiválasztás legfontosabb alapelvei, és ennek párhuzamba állítása a természetes folyamatokkal is be-

mutatásra kerültek. Szó esett továbbá örökerdő modellekről, a helyes visszatérési idő megválasztásáról, az éves munkaegységek kialakításáról, az önellenőrzés végrehajtásáról, az önellenőrzés és a modellek összevetésén alapuló, megfelelő erélyű készletgazdálkodó használatok kijelöléséről és végrehajtásáról.

Egy vastagrudas tölgy elegyes gyertyános-bükkös állományban a javafák kiválasztásának szempontjait, míg a Mexikó-pusztai Pro Silva Bemutató Területen a két évtizedes örökerdő-gazdálkodás eddigi szakmai és gazdasági eredményeit tanulmányozhatták az érdeklődők.

A program során a résztvevők a Hoffmann-kunyhónál fogyaszthatták el a frissítőiket, mely nevét a Pilismaróti

Közalapítványi Erdőhivatal erdőgondnokáról, *Hoffmann Sándorról* kapta. Közben a résztvevők *Novák Adrián*, a Duna–Ipoly Nemzeti Park osztályvezetője tolmácsolásában megismerkedhettek a Visegrádi-hegység és a Pilis természetvédelmi értékeivel.

Ezen felül a Parkerdő szakemberei tájékoztatást adtak a térségben folyó vadgazdálkodás céljairól, melyek közül kiemelkedően fontos az erdő tűrőképességének megfelelő sűrűségű, minőségi vadállomány fenntartása, hogy kerítések alkalmazására és vadtakarmányozásra lehetőleg ne legyen szükség.

A program kulturális részében a résztvevők megtekintették a pálos rend egyik jelentős építészeti emlékét, a Pilisszentlélek felett található, 1287-ben épült Szentlélek-kolostor maradványait, melyet *Czémán Imre* nyugalmazott kerületvezető erdész mutatott be.

Majd a kirándulás végén, a 756 méter magas Pilis-tetőn a pálos rendet alapító Boldog Özséb esztergomi kanonokról elnevezett kilátót is felkereshették a résztvevők. Itt *Szenthé Gábor* erdőgondok ismertette a térség turisztikai jelentőségét. A program a kilátó

melletti kövön elhelyezett emléktábla avatásával zárult, melyet a Magyar Pálos Rend tartományfőnöke *Puskás Antal* szentelt fel.

Dr. Csépanyi Péter,
Pilisi Parkerdő Zrt.

Erdőökológia és erdészeti, kutatás és gazdálkodás szoros kapcsolatban

(Pilis Üzem mód és Pilis Lék Kísérletek)

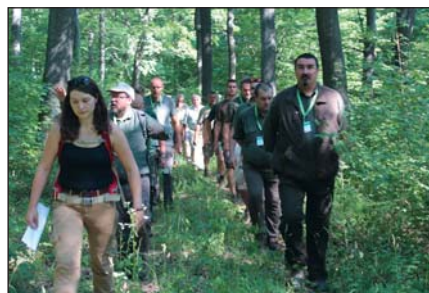

A program szakmai részében a résztvevők az Ökológiai Kutatóközpont Ökológiai és Botanikai Intézetének és a Pilisi Parkerdő Zrt. kooperációjában megvalósuló két erdőökológiai kísérletet tekinthették meg a Pilisszentkereszt-i Erdészet kezelésében található Hosszú-hegyen.

Az Ökológiai Kutatóközpont és a Pilisi Parkerdő Zrt. kooperációjában már 2014 óta zajlik az a projekt, amely kísérletesen vizsgálja különféle erdészeti fahasználatok termőhelyre, felújulásra és az erdei biodiverzitásra gyakorolt hatását. A kísérleti terület a Pilis hegységben, a Hosszú-hegy gyertyános-kocsánytalan tölgyeseiben található. A kutatás két részprojektre tagolódik: a Pilis Üzem mód Kísérletre és a Pilis Lék Kísérletre. A kísérletek megtervezése a Kutatóközpont és a Parkerdő együttműködésével zajlott. Az erdészeti beavatkozásokat a Parkerdő végezte, a terepi adatokat a Kutatóközpont munkatársai gyűjtik és elemzik.

A 2014-ben elkezdett Pilis Üzem mód Kísérlet a hagyományos vágásos gazdálkodás elemeit (vágásterület, hagyásfacsoport, egyenletes bontás) és a jelenleg bevezetés alatt álló örökerdő-gazdálkodás elemeit (lékvágás) hason-

lítja össze. A résztvevők megismerkedhettek az eddigi eredményekkel, melyek igazolják, hogy örökerdő-üzem módban, kis térléptékű beavatkozásokkal (lékekkel) jobban biztosítható az erdők védelmi funkcióinak megőrzése, mint vágásos üzem módban.

Ezek után a résztvevők a 2018-ban indított Pilis Lék Kísérletet tanulmányozhatták, mely az örökerdő-gazdálkodás során alkalmazott különböző méretű és alakú lékek hatásaival foglalkozik. A fő kérdés, hogy milyen típusú lékek kialakításával biztosítható egyidejűleg a faállomány felújítása, az erdő termőhelyi viszonyainak megőrzése, valamint az erdei biodiverzitás fenntartása. Ebben szerepet játszik a lékek mérete (kicsi/nagy), alakja (kör-

alakú/elnyújtott), valamint a kialakításuk módja is (egy lépésben/két lépésben).

A kísérletek bemutatása után a program résztvevői meglátogatták a Pilisszentkereszt környékén található ökoturisztikai látványosságokat, a Som-hegyi turistaházat és a Dera-szurdokot.

A turistaház eredetileg erdész szolgálati lakásnak épült az 1900-as évek

lelelejen, és a későbbiekben is erdész-házként funkcionált egészen az 1970-es évek végéig, majd egy ideig egy turista egyesület működtette. A 2010-es években a ház olyan mértékig leromlott, hogy időszerűvé vált a felújítása.

A 2013-ban elkészült felújított turistaházat a Pilisi Parkerdő azóta is sikeresen üzemelteti. A program résztvevői a turistaház falán a Vándorgyűlés alkalmából emléktáblát avattak.

Ezután leereszkedtek a Dera-szurdokba. A Dera- vagy Kovács-patak mélyítette szurdokvölgy a Pilis mészkőszirtjeit és a Visegrádi-hegység vulkanikus kőzeteit elválasztó törésvonal mellett található. A meredek szurdokvölgyet a patak alakította ki, amely ma bűvópatak jelleggel hol eltűnik, hol újra feltör. A festői völgyben kis bukók, vízesések, kimosott sziklaformák találhatók, melyeken átvelő hidakat a Pilisi Parkerdő a VEKOP pályázat keretében felújította. A kelet-nyugati irányú, nagyon meredek szurdokvölgy még a szélsőségesen forró kánikula idején is üdítően hatott a résztvevőkre. A program a Szurdok-parkolóba történő megérkezéssel zárult.

**Dr. Ódor Péter, dr. Tinya Flóra,
dr. Kovács Bence,**

Ökológiai Kutató Központ,
Farkas Viktor, Pilisi Parkerdő Zrt.

Hegyvidéki tölgygazdálkodás a Visegrádi-hegységben

A résztvevők a program szakmai részében áttekintést kaptak a Szentendrei Erdészet elmúlt 25 évének történetéből – a folyamatosan változó természeti, gazdasági és társadalmi környezetben. A túra egyes pontjai bemutatták azt a folyamatot, ahogy a '90-es évek végén itt álló, előregedett, sarj tölgyes állományok – természetes felújítás során – mageredetű fiatalosokká alakultak, majd a törekvést, hogy az arra alkalmas tölgyeseket az örökerdő-üzem mód keretei közé vezessék.

Az első megállónál útba ejtett kocsánytalan tölgyes fiatalos mellett, az erdészet különleges helyzetét mutatták be a program vezetői. A terület védettsége (Pilisi Bioszféra Rezervátum, Duna–Ipoly Nemzeti Park, Natura 2000) megköveteli a természetvédelmi szempontok előtérbe helyezését. Másrészt, a főváros közelségében fokozódó turizmus is jelentős hatást gyakorol az erdőgazdálkodásra. A Visegrádi-hegység andezites kőzetanyagának, a sajátos klímának, a talaj vízháztartásának köszönhető, hogy a meghatározó társulások a kocsánytalan tölgyesek és a cseres kocsánytalan tölgyesek – mintegy 70%-ban, száraz termőhelyeken, közepes vagy gyengébb fatermőképességű talajokon.

A következő megálló egy folyamatban lévő tölgyes erdősítést érintett. A '90-es évek végén az erdészetnél meghatározó volt a sarj eredetű, rossz egészségi állapotú, idős tölgyesek aránya – üzemtervi előírásuk természetes felújítás volt. Makktermés híján csak alacsony erélyű bontásokra, egészségügyi termelésekre kerülhetett sor, a szórvány termést pedig a jelentős vadállomány elfogyasztotta.

Fordulatot az 1996-os év hozott, rekord tölgytermés, melyet ké-

sőbb több, az erdőfelújítás szempontjából érdemi makktermő év követett. Egyidejűleg intenzív vadsűrűség-apasztás vette kezdetét – ennek köszönhető, hogy az elmúlt időszakban kerítés nélkül sikerült elvégezni a tölgyesek természetes felújítását.

A felújítógások vonalvezetése egyaránt figyelembe vette az újulat állapotát és a védelmi, táj-észterítikai szempontokat is, ezért a végvágások legfeljebb 2–3 hektár kiterjedésűek. A turisták tájékoztatása a munkákról napjainkban is a terepen elhelyezett táblák segítségével történik.

Ezt követően sűrűségi fázisban lévő fiatal állományokat érintettek a résztve-

vők, ahol klasszikus tisztításra, illetve – az örökerdő elvei szerint – javafákat támogató erdőnevelésre láthattak példákat.

A szakmai keresztmetszet utolsó állomása egy örökerdő-üzemmódú, egyes tölgyes állomány volt, ahol kis lélek kialakításának kezdeti lépéseit ismertette az erdészet.

A program útba ejtette az ERTI tartamkísérleti parcelláit is, a Lajos-forrás mellett. A programot a '60-as évek elején indították, új fatermési táblák és erdőnevelési modellek kidolgozása érdekében. A munkák *dr. Solymos Rezső* vezetésével indultak meg, aki itt mutatta be az erdőnevelési sorok létesítésének módszertanát, első eredményeit. 60 év múltán a kísérlet még öt, eltérő erélyekkel kezelt parcellában folyik. A mintaparcellák történetét, a vizsgálat folyamatát *dr. Kollár Tamás*, az ERTI Sárvári Állomásának tudományos főmunkatársa ismertette. A résztvevők felkeresték az 1981-ben készült kopjafát, mely emléket állít az ERTI erdőművelési és fatermési kísérleteiben 1961 óta részt vett, azóta elhunyt munkatársainak. A felújított kopjafánál, az ERTI és az OEE nevében elhelyezték a megemlékezés koszorúit.

A program a Szabadtéri Néprajzi Múzeumban végződött, ahol színvonalas vezetéssel nyílt bepillantás a Kisalföld, az Alföld, a Bakony és a Balatonfelvidék tájegységek történetébe.

Szabó Csilla, Pilisi Parkerdő Zrt.

A városi erdészet kihívásai síkvidéken a pesti oldalon

A program során a résztvevők a Pilisi Parkerdő Zrt. Budapesti Erdészeténél a főváros pesti oldalán lévő erdőterületek történetét, jelenlegi helyzetét és a benne folytatott városierdő-kezelés tapasztalatait és aktuális kérdéseit ismertették meg.

A városi erdészet a városi területeken és az azok közvetlen szomszédságában található fákról és erdőállományokról való gondoskodást és gazdálkodást jelent, melynek célja a városi környezet és az itt élők életminőségének javítása. Magában foglalja a tervezést és a gazdálkodást, a városi fák és erdők megóvásának és fenntartásának tervszerűen ütemezett műveleteit.

A mai Budapest területén az erdők kiterjedése a 19. század elejére-közepére érte el a minimumát, majd az azt követő másfél évszázad alatt történt jelentős erdőtelepítések hatására területük nagysága megduplázódott. A telepítések hátterében részben a változó tájhasználati szokások (szőlőterületek és állattartás visszaszorulása) ugyanúgy szerepeltek, mint a városi életkörülmények javítását célzó megfontolások.

Napjainkban a főváros területén közel 6000 hektár erdő található, ami a hazai erdők 0,25%-t jelenti, viszont a lakosság közel 20%-a számára biztosítanak rekreációs és kikapcsolódási le-

hetőséget. Ezeket a különleges helyzetben lévő erdőket tekintjük városi erdőnek, melyek kezelése nap mint nap különleges kihívás elé állítja az itt dolgozó kollégákat.

A program a Keresztúri-erdőben indult, amely ma a pesti oldal legnagyobb összefüggő erdőtömbje, rengeteg ember számára a pihenés, sportolás helyszíne. Az itt található Attila-vonal a II. világháború végének emléke, ahol a német és magyar csapatok a város határában igyekeztek feltartóztatni az előrenyomuló szovjet egységeket.

A következőkben a Keresztúri-erdő egyik legjobb minőségű, telepített kocsányos tölgyesében ismerkedhettek meg a résztvevők a városi erdők kezelésének szakmai kérdéseivel. Telepítésekor még elég volt pusztán a termőhelyi adottságokat vizsgálni, mára viszont a város teljesen körülnötte, a lakosság pedig meghódította ezt az erdőterületet.

Itt kerültek terítékre a városierdő-kezelés olyan aktuális kérdései, mint például a klímaváltozás hatásai, vagy a gyorsan változó társadalmi környezethez történő alkalmazkodás.

A következő megállónál az erdei sportok gyakorlásának lehetőségeiről esett szó. A fővárosi erdők hazánk leglátogatottabb erdőterületei, ahol a rendkívül színes látogatói szokások között egyre fontosabb az erdei sportok szerepe.

A program résztvevői a Keresztúri-erdő egyik tisztásán felavatták a Vándorgyűlés Emléktábláját, majd a következő megállóhoz a Cinkotai-erdőhöz buszoztak. Itt a Naplás-tavi kilátó megtekintése mellett szó esett a Budapesti Erdészetnek az itteni önkormányzatokkal, civil és gazdasági szervezetekkel folytatott együttműködéséről, amelyek például a nap folyamán bemutatott ökoturisztikai fejlesztések kialakítását és fenntartását, illetve számos, az erdők ökológiai és klímavédelmi funkcióját erősítő beavatkozást tesznek lehetővé.

Ilyen önkormányzati együttműködés helyszíne a Cinkotai-erdő is, amely a pesti oldal egy kisebb, de ökoturisztikai szempontból egyre felértékelődő területe. A Szilas-patak szomszédos szakaszán kialakított víztározó térségét az elmúlt években rendezték és bicikliúttal kötötték azt össze a várossal. Az önkormányzattal történő együttműködés keretében pedig egy 27 méteres kilátó került megépítésre az erdőterületen, melynek körpanorámáját több mint 100 000 ember csodálta meg egyetlen év alatt.

Rittling István,
Pilisi Parkerdő Zrt.

A városi erdészet kihívásai hegyvidéken a budai oldalon

A program résztvevői megismerhették, hogy milyen jelentősége van az örök-erdő-gazdálkodásnak a városok környezetében, hogyan kerülhetnek közelebb a természethez a nagyvárosban élők és miért fontos a városi erdészet (urban forestry) szemlélete. A Budapesti Erdészet munkatársai a II. kerületi Hárs-hegyen és a Hűvösvölgyben mutatták be a városierdő-gazdálkodás és közjóléti fenntartás mindennapjait.

A Hárs-hegy a „hétköznapi turisztikában” és a sportokban 150 éve jelentős szerepet tölt be. Folyamatos borítást biztosító erdőgazdálkodás szempontjából ideális helyszín: alacsony vadnyomás, kedvező termőhely (homokkő, enyhén bázikus – semleges erdőtalajok), zonális – extrazonális erdőtársulások, égtájak hatása látványos. A városierdő-gazdálkodás szempontjából ezek az ország leglátogatottabb erdei, minden munkát a látogató közönség szeme előtt kell végezni. Elvárás az erdőgazdálkodó felé, hogy az erdő képe állandó legyen, ezért az ezredfordulót elejétől követően már a Pro Silva alapelvek alkalmazása és az örök-erdő-üzemmód bevezetése van napirenden.

Az itt meglátogatott erdőrészekben bemutatták az áttérés folyamatát-

nak tervezési és kivitelezési munkáit a 2021/22. téli készletgondozó használaton keresztül, és itt megtekinthető a különböző fejlődési fokú kocsánytalan tölgyes lékek tucatja is.

A program következő állomása a Tótasszony sétány volt, ahol a Városi Erdő Programot mutatták be. Budapest teljes területének 10%-a erdő, az erdőborítottság csak fele az országos átlaghoz képest. A fővárosban található közel 6000 hektár erdő a hazai erdők 0,25%-t jelentik, viszont a lakosság közel 20%-át szolgálja ki. Ennek az erdőterületnek a 2/3-át a Pilisi Parkerdő Zrt. kezeli.

Az erdők szerepének ártékelődése az életminőség javítása szempontjából fontos eleme a városnak. A budapesti erdők legfontosabb értéke az ökoszisztéma-szolgáltatások folyamatos biztosítása.

A fővárosi erdők mindig különleges kezelést igényeltek, de ez nem egy konstans, hanem egy folyamatosan bővülő tudásbázist jelent. A város gyarapodása, a lakossági és látogatói igények változása, a legújabb tudományos eredmények, mint a klímaváltozás ismertté válása új kihívások elé állítja az erdész szakembereket.

A városierdő-fejlesztési program legfontosabb céljai a 50–100 év múlva várható körülmények között is stabil, a városi életkörülményeket javító erdők kialakítása és fenntartása, valamint az erdők ökológiai értékeinek növelése, a klímavédelmi és rekreációs funkciók erősítése.

A résztvevők ezután egy rövid sétával leértek a Hűvösvölgyi Nagyrétre, mely Budapest egyik legkedveltebb zöld felülete. Több fejlesztés is történt a korábbi években, ennek során elbontásra került a múltat idéző céllövölde, épült itt kizilabdapálya, tematikus játszótér. A gyalogút mentén megépített szabadtéri fitnesspark éppen egy tucat sporteszközzel várja a sportolni vágyókat. A területen található 1 600 m viacoloros futópálya és 800 méter murvás sétaút.

A Pilisi Parkerdő Zrt. zöldterületi fejlesztése nemcsak a hétfégi kirándulónak vonzó 21. századi erdei pihenőhely, hanem a hétköznapiakon is első rangú helyszín a mozgás és az egészséges életmód szerelmeseinek. A Nagyrétről a résztvevők a Gyermekvasút különvonatán utaztak vissza a 13. és 14. század fordulóján, olasz építőmesterek által épített budaszentlőrinci pálos kolostorromhoz, melynek bemutatása után a program a Vándorgyűlés Emléktáblájának avatásával zárult.

Bán Imre, dr. Boda Zoltán, Rácz Károly, Pilisi Parkerdő Zrt.

Erdő- és vadgazdálkodás a Gödöllői-dombságban

A program a Pilisi Parkerdő Zrt. Valkói Erdészeténél kezelésében lévő, a Gödöllői-dombságban elterülő cseres faállományokkal való gazdálkodás nehézségeit mutatta be, valamint bepillantást engedett a térség nagyvadgazdálkodásába. A Valkói Erdészet 9250 hektáron gazdálkodik a Gödöllői-dombság erdészeti tájban, ahol a csapadékösszeg alig haladja meg az 500 mm-t és a cserebogárfajok pajorjai is rendkívüli problémákat okoznak. A kezelt terület 82%-a természetvédelmi oltalom alatt áll.

Az első állomás egy tarvágás utáni mesterséges erdőfelújítás volt, ahol 5

A második állomáson egy idős cseres történetének bemutatásán keresztül ismerkedtek a résztvevők az örökerdőüzemlétre való átállás indokaival. 1990-től megindult fokozatos felújítógázások során, az ezredfordulót követően, az aszály- és pajorkárok okozta folyamatos újulatpusztulás miatt a végvágásról lemondva, további finom erélyű beavatkozásokkal sikerült az újulat jelentős előrelépését elérni, így manapság már jóval elegeyesebb, vegyes korú cseressel gazdálkodhatunk.

Az állomány 101 éves, a választékot szempontjából számottevő értékromlás nincsen, ugyanakkor az idős fákból

jának bemutatására is, melyet a Parkerdő tapasztalatainak felhasználásával a Naviscon Zrt. fejlesztett ki.

A program következő állomásán az Isaszegi Vadászháznál a résztve-

vők megismerkedtek az itt folytatott vadgazdálkodással is. A terület fővadjának a gímszarvas számít, állománya közepes-jó minőségű, a 10 kg feletti trófeasúlyú bika kiemelkedőnek számít.

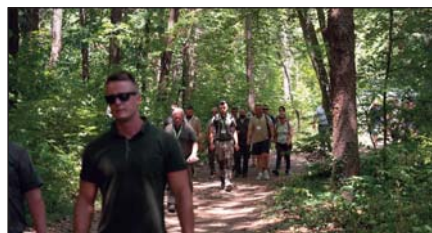
A dámszarvas és a muflon állománya az elmúlt évtizedben emelkedett, napjainkban törekszünk a populáció visszaszorítására. Az őz állománya nem jelentős, a mezőgazdasági területeken erősebb az állománya, minősége nem kiemelkedő. A vaddisznóteríték jelentős része hajtásban esik. A területen gazdasági szempontból meghatározó vadfajnak számít, azonban a sertéspesztis előretörése miatt a jelentősége visszaszorulóban van.

A program utolsó állomása a Gödöllői Erdészeti Arborétum – Arbo Park volt, melynek telepítése 1902-ben kezdődött. Létesítésének eredeti célja a nálunk állományokat nem alkotó fajok, főleg a fenyők honosítása volt. 1960-ban az Erdészeti Tudományos Intézet (ERTI) kutatóinak irányításával nagyszabású telepítési program indult. A 120 éves Gödöllői Erdészeti Arborétum, a természetben megtalálható hazai fajok és a nemesített erdészeti fajták egyik legfontosabb génbankja és vizsgálati helye, mely ez év májusától új névvel – Arbo Park – üzemel. Feladata az erdők felértékelődött társadalmi szerepének bemutatása, melyeknek során az erdők sokrétű szociális szolgáltatásait élvezhetik az ide látogatók.

Dr. Csépanyi Péter, Csór Attila, Kiss Bence, Kelecsényi Szilárd,
Pilisi Parkerdő Zrt.

éven keresztül többszöri sikertelen pótlás után az erdősítést meg kellett ismételni. A teljes talaj-előkészítést követően elsőkivittelt a károk miatt újra pótolni kellett. 3 év múlva a szürke nyárral való pótlás hozta meg a sikert, ezután újabb 5 évet követően sikerült befejezni az erdőfelújítást. Ezek alapján a későbbiek folyamán teljes talajelőkészítés után makkvetést alkalmaztunk, majd tág hálózatba szürke nyár csemetét ültetünk a sorokba (árnyalószintes technológia). A szürke nyár a második évtől betölti az árnyalószint szerepét, miközben a laza lombszerkezete elegendő fényt enged át a csernek, továbbá a szürke nyár gyökerét jobban szereti rágni a pajor.

A Gödöllői kastély látványosságai és a Gödöllői Arborétum

Az első megálló a Gödöllői Királyi Kastély megtekintése volt, mely Gödöllő emblematisz jelképe. Építését Grassalkovich I. Antal (1694–1771) gróf 1735 után kezdte meg. Az épület egyedi építészeti megoldásai mintaként szolgáltak a magyar barokk kastélyok számára.

1867-től kezdődött az épület második fénykora, mivel a magyar állam megvásárolta, felújította és átalakította a kastélyt és koronázási ajándékként I. Ferenc Józsefnek és Erzsébet királynénak ajándékozta. 1920-tól a II. világháború végéig Horthy Miklós kormányzó nyári rezidenciájaként szolgált. Az épületegyüttes az ezután következő évtizedekben fokozatosan leromlott. Az állagmegóvási munkálatok 1985-ben indultak meg.

A program során a résztvevők a következő kiállításokat nézhették meg: A Gödöllői kastély 31 termet magába foglaló állandó kiállítását. A gyönyörűen felújított termekben a látogatók megismerhették a kastély teljes történetét az építető Grassalkovich családtól a királyi nyári rezidencián át, egészen napjainkig.

A Grassalkovichok kora: A kiállítás hat teremben a gödöllői kastély első évszázadát és az építető Grassalkovich-család három generációját mutatta be, betekintéssel a kastély barokk templomába.

A királyi lakosztályok bemutatása: A királyi időszakot 14 terem idézi meg: a források alapján hűen helyreállított királyi lakosztályok és a díszterem.

Erzsébet királyné emlékkiállítás: A magyarok szeretett királynéjának már életében kialakult, s máig ható kultuszának emléktárgyait mutatta be az egykori felolvasó szobában és Ferenczy Ida felolvasónő lakosztályában megrendezett kiállítás.

Századok, lakók, történetek: A kastély története a királyi időszak végétől az első világháborúig.

Habsburg képgaléria: A Gizella-szárny emeleti folyosóját a Habsburg-család tagjait – Mária Teréziától Erzsébet királynéig – ábrázoló képgaléria díszíti.

A program második állomása a Gödöllői Erdészeti Arborétum – az Arbo Park – volt. Az erdészeti arborétum telepítését a Gödöllői Erdőgazgatóság 1902-ben kezdte meg az akkori földművelésügyi miniszter, Darányi Ignác

rendeletére. Létesítésének eredeti célja a nálunk állományokat nem alkotó fajok, főleg a fenyők honosítása volt.

A világháborúk viszontagságai után 1960-ban az Erdészeti Tudományos Intézet (ERTI) kutatóinak irányításával egy új, nagyszabású telepítési program indult. Ennek eredményeként alakult ki a jelenlegi állománykép, a kutatási céllal kialakított 154 erdőtüppussal.

A Gödöllői Arborétum különlegessége, hogy olyan erdészeti növénygyűjteménynek számít, ahol a fajokot a velük kialakult társulásokban, erdőszerűen, a jellemző lágyszárúsínt, cserjeszínt kíséretében láthatjuk.

Az arborétum a természetben megtalálható fajok és a nemesített erdészeti fajták génbankjaként is működik. Erdei fenyő, kocsányos tölgy, akác, vörösfenyő és sok egyéb faj jól dokumentált törzsültetvényei élnek itt máig. A 120 éves Gödöllői Erdészeti Arborétum, a természetben megtalálható hazai fajok és a nemesített erdészeti fajták egyik legfontosabb génbankja és vizsgálati helye.

2022. május 1-től az arborétum – új nevén az Arbo Park – üzemeltetésével a Pili Parkerdő Zrt. az Erdők a Közjóért Alapítványt bízta meg. Az alapítványt a Parkerdő hozta létre, hogy támogassa az erdők felértékelődött társadalmi szerepének bemutatását, melyeknek során az erdők sokrétű szociális szolgáltatásait élvezhetik az ide látogatók. A program Leica bemutatóval és közös faültetéssel fejeződött be.

Ocsovai Zoltán,
Pili Parkerdő Zrt.

Visegrád és környéke – Az ember és a természet együttélésének évezredek helyszíne

A program során a résztvevők a Pilisi Parkerdő Zrt. Visegrádi Erdészetének kezelésében lévő Visegrádi Fellegvár-ral, valamint az Apátkúti-völgyben meghúzódó Bertényi Miklós Fűvészkerttel ismerkedhettek meg a Parkerdő ökoturisztikai filozófiájának és szerepvállalásának bemutatásán keresztül.

Az első megálló a Fellegvár megtekintése volt, mely a Sibrik-dombon, az egykori római tábor alapjaira épült, és a tatárjárás során elpusztult el. A visegrádi kettős várrendszer 1250–1260 körül épült, IV. Béla királysága alatt. A későbbi korokban a fővárost ide helyező Károly Róbert király bővítette a

Luttonszky Zoltán tervező erdőmérnök rajzasztalán született meg. A résztvevők számos kiállítást tekinthettek meg és még szabadtéri középkori hadieszköz bemutatót is láthattak.

A program második megállója az Apátkúti-völgy és Bertényi Miklós Fűvészkert volt, melyek a Visegrádi-hegység egyik legszebb vadregényes kirándulóhelyei. Az Apátkúti-patak festői környezetében találhatóak még az 1982-ben létrehozott dán típusú földmedres tavak, ahol a 90-es évek elejéig pisztrángot neveltek. Ekkor egy erős zivatar következtében megrongálódtak a gátak.

duglász-, erdei- és vörösfenyő állományfoltokat telepítettek. A munkákat *Mundi István*, később *Koncz Antal* kerületvezető erdészek irányításával végezték el.

A területet a vadkárók megelőzése érdekében később bekerítették. 1978-ban *dr. Madas László* és *dr. Madas András* ötlete alapján, *Bertényi Miklós* és *dr. Varga Gábor* erdőmérnökök vezetésével kezdték meg a terület arborétummá alakítását. Az állományok szélére különleges dísz (virág, őszi lombszíneződés stb.) adó fajokat telepítettek.

A program részeként a helyi erdészek, *Fehér Norbert*, *Wieszt András*, és az erdészettől nyugdíjba vonult *Kertész József* verseket szavaltak. A Vándorgyűlésnek, a Pilisi Parkerdőt életre hívó, szellemiségét megalapozó *dr. Madas László*nak is emléket állítva a résztvevők emlékoszlopot avattak.

Szontos Dömötör,
Pilisi Parkerdő Zrt.

várat, s itt került sor az 1335-ös híres királytalálkozóra is. A várat Luxemburgi Zsigmond idején tovább korszerűsítették. Mátyás király uralkodása idején a vár palotaszárnyait teljesen felújították. A várban az évszázadok során több alkalommal is őrizték a Szent Koronát a koronázási ékszerekkel. Visegrád koronaőrző hely volt 1529-ig.

A török időkben a vár óriási pusztulást szenvedett el, majd 1544-ben török kézre került. Ezután felváltva volt a török és a magyar csapatoké, míg legvégül a törökök – miután katonai célra már teljesen alkalmatlanná vált – elhagyták a szinte teljesen elpusztult várat. A vár helyreállítására az első törekvések az 1870-es évek elején indultak, s még napjainkban is tartanak. Érdekesség, hogy a Fellegvárhoz is vezetők, az ország legszebb panoráma autójának nyomvonalterve *Szabó Károly* és

A Pilisi Parkerdő Zrt. 2010-ben felújította a tavakat, ezután a halgazdaság újbóli beindítása mellett döntött. A felújított tavak az ide érkező családok számára kellemes időtöltést, tartalmas kikapcsolódási lehetőséget biztosítanak.

A tavaktól a résztvevők a Telgárthy-rétre érkeztek. Az itt található játszótér, tűzrakó helyek, esőbeállók kiváló kikapcsolódást biztosítanak az ide látogatóknak, kicsiknek és nagyoknak egyaránt. Itt található a Telgárthy-forrás, mely a 2021-ben megvalósuló VEKOP pályázatnak köszönhetően felújításra került.

Az Apátkúti-völgy ékköve a Bertényi Miklós Fűvészkert. A kertben a környező hegyek növényzetétől teljesen eltérő kép és sajátos mikroklima fogadja a látogatót. Az 1960-as évek második felében az itt lévő rontotterdő faállományának helyére *Eöry Gyula* erdőmérnök-hallgató diplomamunkája alapján luc-,

Ráckevei kultúrprogram

A program során a résztvevők betekintést kaptak a Csepel-sziget egyik legjelentősebb településének, Ráckeve Városának természeti és épített értékeibe. A főváros külső agglomerációjában fekvő tízezer fős kisváros gazdag történelemmel, hagyományokkal és kulturális értékekkel rendelkezik. 1520-tól használt címerpecsétjének felirata:

VITA MIHI CHRISTUS, RERUM
CONCORDIA FISCUS – KRISZTUS AZ
ÉN ÉLETEM, BÉKESSÉG A
KINCS NEKEM.

A Ráckevei Duna Baráti Kör által épített sétahajóval megtett utazással kezdődött a program. Német példára alapozva az Ulmer Schachtel sétahajó mintájára és annak tervei alapján készült el a Bablán névre keresztelt közforgalmú kirándulóhajó. A hajó építése 7 éven át zajlott. Működése óta rendszeres menetrend szerint szállít látogatókat, de részt vesz iskolás csoportok kirándulásában vagy akár környezetismereti képzésben. A sétahajózás során került sor a város gazdag történetének ismertetésére.

A sétahajózás követően a résztvevők a Savoyai-kastélyban tettek látogatást. A török hódoltságnak az 1697. szeptemberi zentai csatában vetett végét Savoyai Jenő herceg, a század egyik legnagyobb hadvezére. A kor egyik legtehetségesebb mesterét kérte fel a kastély terveinek elkészítésére és annak felépítésére. A nagy tudású és tehetséges *Hildebrandt*, ki szakmáját

olasz mesterektől sajátította el, e korai alkotásával építészettörténetünk egyik kiemelkedő gyöngyszemét valósította meg.

A II. világháború utáni időszakban többek között itt működött az erdészet hivatala és az ERTI tudományos kutatóintézet egy részlege. Ismert erdőmérnökei: *dr. Marjai Zoltán*, *Fuisz József* és *Sárdi Ferenc* voltak. A kastély megmentésében elvülhetetlen szerepe

van a magyar építészek „doyenjének” *Rados Jenő* professzornak.

Anyagilag is alátámasztott reális megmentésére 1973-ban adódott lehetőség. Ekkor alakult ki a 2017-ig működő kastély állapota. Hosszas előkészítés után 2020 decemberében kormányhatározat született a kastély felújítására vonatkozóan. 2022. év második felében készülnek el a továbblépéshez szükséges koncepció tervei.

A kastély megtekintése után a résztvevők a Ráckevei Horgászati és Halá-

szati Múzeumba látogattak, melynek a város egyik legrégebb épülete, az 1510-20-as évekből származó reneszánsz stílusú műemlék építmény ad helyet, mint Ráckeve legfiatalabb kiállításának. A Magyar Halászati Kultúráért Alapítvány pályázatán elnyert forrásból nyitja meg az új kulturális intézményt és turisztikai szolgáltatóhelyet. A Ráckevei Duna-ág menti települések történeti, hagyományainak ismertetése a magyarok „nagy ősfoglalkozása”, a halászat tárgyi emlékeinek bemutatásán keresztül történik.

A múzeum megtekintése után a résztvevők egy STIHL Timbersports bemutatón vettek részt. 2011-ben honosította meg az Andreas Stihl Kft. Magyarországon a Timbersports versenysorozatot. Az akkori négyfős csapat féléves felkészülés után beverekedte magát a világ 13. helyére. Az amatőr versenyzők között azóta is fix tagja a csapatnak a bemutatót tartó tősgyökeres ráckevei származású faki-termelő, *Jubász István*.

A program zárásaként a résztvevők az 1983-ban alakult Kéve Néptáncgyűttes műsorát élvezhették. Célja a magyar nyelvterület táncainak, hagyományainak megismerése, színpadi alkalmazása, a koreográfiákon keresztül a magyar tánckincs ismertetése. Ezen túl tánc házi programok és egyéb összejövetelek alkalmával szélesebb tömegekkel kísérik meg megtanítani egy-egy tájegység táncainak néhány, jellegzetes típusát.

Tóth Péter,

Pilisi Parkerdő Zrt.

Búcsúzás Gödöllőn

Elsőként *Reinitz Gábor* vezérigazgató, mint házigazda búcsúzott a Kárpát-medencei erdész kollégáktól, a tagságtól, majd *Kiss László*, az OEE elnöke köszönte meg a házigazdák színvonalas és igényes szervezőmunkáját, és az egyesületi tagság nagyszámú jelenlétét.

Ezt követően a Pilisi Parkerdő Zrt. vezérigazgatója feltűzte a Vándorgyűlés zászlóira a 152. OEE Vándorgyűlés szalagját és átadta a vándorzászlót a következő, 2023. évi országos rendezvény házigazdájának *Varga Lászlónak*, a *Bakonyerdő Zrt. vezérigazgatójának*, aki baráti szavakkal invitálta a Dunántúli-középhegység erdő borította hegytájára, a Bakonyba, az OEE tagságát.

(Az OEE 153. Vándorgyűlésére a házigazda *Bakonyerdő Zrt.* már el is készítette az invitáló kisfilmjét, mely az OEE honlapján, az egyesületi hírnagyok között tekinthető meg.)

Nagy László, Fotó: Bárdi Bálint

Július 1-jén, a főváros és tágabb környezetét szinte teljes egészében körbeölelő erdőállományok kezelését végző Pilisi Parkerdő Zrt. szakmai múltját, számos jelenkori kihívását és jövőbeni újítását jelentő erdőgazdálkodói tevékenységéről, a térség gazdag történelmi, kulturális értékeiről is képet alkotó terepi, szakmai programokról a Vándorgyűlés résztvevői visszatértek Gödöllőre, a királyi kastély parkjába, az előző napon az Ünnepi Közgyűlés utáni díszvacsorának helyet adó rendezvénysátorba, hogy részt vegyenek az egyesületi Vándorgyűlések hagyományos záróünnepségén, a folytonosság és az összetartozás szimbólumát is jelentő a vándorzászló-átadáson.

Köszönetnyilvánítás

Az Erdészeti Lapok Szerkesztősége ezúton köszöni meg a 152. OEE Vándorgyűlést bemutató lapszám tartalmának összeállításában közreműködők önzetlen segítségét!

Köszönet *Reinitz Gábor* vezérigazgatónak az együttműködésért, *dr. Csépanyi Péter* erdőgazdálkodási és természetvédelmi vezérigazgató-helyettesnek a szakmai tartalmak, terepi beszámolók szervezésében és megírásában nyújtott segítségért!

Köszönet a szakmai felvezető anyagok szerzőinek – *dr. Csépanyi Péternek*, *Mészáros Péternek*, *Némegy Zoltánnak*, *Pallagi Gábornak*, *Szabó Csillának* – a színvonalas kéziratokért.

Köszönet a terepi programokat bemutató *minden szerzőnek* a kéziratok megírásáért, a terepi programokon *fényképeket készítő kollégáknak* a fáradozásért, illetve a Pilisi Parkerdő Zrt. *minden érintett munkatársának* az együttműködésért!

Nagy László főszerkesztő

A résztvevők névsora

Ábrahám Gábor, Ábrahám István, Aczkov Szlavko, Acsai Gábor, Agg Zsolt, Ágfi László, Albert Levente, Almási István, Andorka Bernát, András Róbert, André Zoltán, Andreas Niepagen, dr. Andrési Dániel, Andrési Pál, Andrési Réka, Andrésiné dr. Ambrus Ildikó, Angeli Kornél, Antli István, Aranyos Péter,

Babos Darvas Gusztáv, Bács Szilveszter, Bagó János, Bajkó Csanád, Bajnai Csaba, Bajtel Gyula, Bak Julianna, Bak Péter, Bakay László, Bakó Csaba, Bakon Gábor, Bakon József, Bakti Péter, Balázs Anikó, Bálint Sándor, Balogh Ákos Tamás, Balogh K. Róbert, Balogh Kristóf, Balogh Orsolya, Balsay Miklós, Balsay Miklósné, Bán Imre András, Bánáti László, dr. Bárány Gábor, Baráth Gábor, Baráth István, Bárdi Bálint, Barna Péter, Bartha Péter, Báthory Péter, Batiz Dávid, Bázsa Zoltán, Békésiné dr. Erdey Erzsébet, Bekőné Polner Katalin Zsuzsanna, Béndek Gábor, Benei Béla, Benei Zsolt, Beniczki János, Benke János, Benke Jenő, Benko Roland, Benyóczy-Wenczel Dóra, Berecki Gábor, Beregszászi Olivér, Berger Péter, Bezeczy Árpád, Biben Tatiana, Bicsák Zsolt, Birinyi Máttyás, Bíró Imre, Bíró János, Bíró Zoltán, Bischof Norbert, Bocz Csaba, dr. Boda Zoltán, Bodonczai László, Bodonyi Gábor, Bodor György, Bodrogi Pál, Boglári Zoltán, Boldizsár Tibor, Boldoczki Pál, Bolgár Róbert, Borbély Tamás, Borka Róbert, Borka Viktor, dr. Borovics Attila, Bors László, Borsó Gábor, Both Hajnalka, Bottos Judit, Bozó Krisztián, Brandhuber Ádám, Buday Péter, Bugán József, Bukri Julianna, Bús Mária, Buzás Zoltán, Büki Imre,

Czakó Mihály, Czanka Gábor, Czeller Márton, Czémán Péter, Czigola Gyula, dr. Czimmer Kornél, Czirkó Ottó, Czirok István, Czita Gábor, Czvitkovicsné Tóth Tünde,

Csáki Mihály, Csányi Katalin, Csapó György, Császáz György, Csébi (Anna) Luca, Cséfalvay Ákos, dr. Cseh Tibor András, dr. Csépanyi Péter, Csikós Máté, Csizmadia Ákos, Csizmadia Sándor, Csók Péter, Csóka Péter, Csókáné Szabados Ildikó, Csonka János, Csonka Tibor, Csonotos Dömötör, Csőr Attila, Csordás Nagy László, Csordás Nagy Lászlóné, Csordás Roland,

Dalvári Vince Gábor, Darvas Károly, Dávid József, Deák-Bárdos Péter, Dégi Zoltán, Dékány Molnár Judit, Dénes Mar-

git, Dénes Veronika, Dézsi Ferenc, Dezső Vilmos, Dobó Béla, Dobó István, Dobos Arnold, Dobos Ildikó, Dobre-Kecsmár Csaba, Dóda Dávid Géza, Dolgos Attila, Dombóvári Dénes, Domján István, Domján Sándor, Domokos Gergely, Dongó Leila, Dóró Katalin, Döme László, Drabbant Zsolt, Drevenka Antal, Drevenka Gergely, Dudás László Péter, Dudás Pál, Dudás Tamás, Duska József,

Egresi Miklós, Éliás István, Elmer Tamás, Emmerling Gábor, Emmerlingné Köhler Marietta, Encsi Csaba, Eperjesi Sándor Miklós, Erdei László, Erdei Szellő, Erős Szilvia,

Fábián Attila Gábor prof. dr., Fajger István, Fajger-Völgyesi Antónia, Farkas Attila, Farkas Bertalan Gábor, Farkas János, Farkas Judit, Farkas Norbert, Farkas Viktor, Fazekas József, Fehér Adél, Fehér Ferenc, Fehér Gábor, Fehér István, Fehér Norbert, Fehérné Rácz Ágnes, Fejes József, Fekete József Menyhért, Fekete Péter, Feketéné Pechtol Éva, Felhoffer Péter, Ferenczi Tamás, Ferkő Jenő, Ficze Mónika, Fischer Ádám, Fodor György, Fodor László, Folcz Ádám, Frankó Róbert, Fróna Antal, dr. Führer Ernő Gyula, dr. Führer Ernő Gyuláné, Fűr Tamás, Fűrredi László, Fűr András,

Gaal György Antal, Gaál Győző, Gaál István, Gaest Gergely, Gál Csaba, Gál László, Gál Sándor Zsolt, Galamb Gábor, Galambos István, Galán Gábor János, Gazdag Izabella, Geiszt Ferenc, Gemer Ferenc, Gémesi György, Gémesi József, Gencsi Zoltán, Gerely Ferenc, Gergác Péter, Gergál Sándor, Gergál-Gombási Mónika, Gergely Zoltán, Germán Bence, Gerner László, Gerneré Márcz Nóra, Górász László Péter, Göbölös Péter, Göde Tamás, Gönczi István, Grédics László, Grédics Szilárd, Gregán Zoltán, Gulyás Gábor, dr. Gulyka László, Guzsik Alfréd, Guzsván Zsolt,

Gyenes István, Gyenes Károly, Gyöngyösy Csaba, Győrffy Balázs, Győri Róbert, Gyurcsik Ádám, Gyurcsik Attila István, Gyuró Éva, Gyüre Kázmerné,

Hajdú András, Hajdú László, Hajdú Oszkár, Halász Antal, Hámosi András, Hámosi Sándor, Haraszi Gyula, Harhai László, dr. Hatala Pál, Havas Tibor, Házi Ferenc, Hefler László, Hegedűs Zoltán, Hegyemi Zoltán, Heike Niepagen, Heim Márton, Herczeg István, Hernádi Zsolt, Hinkó Miklós, Hirman András, Hirman Antal, Hoffmann András, Hoffmann Pál,

Hofscheuer Gergő, Homoki József, Homolya Gábor, Hompola Miklós, Hornyák Zoltán, Horváth Barnabás, Horváth Csaba, Horváth Dénes, Horváth Erika, Horváth Flórián, Horváth Gábor, Horváth Iván, Horváth László, Horváth Zsolt, Horváth Zsuzsanna, Hulják Péter, Hunyadvári Krisztián, Husz Bettina,

Iberpaker Gábor, id. Sebestyén János, Iski Richárd, Isó Lajos,

Jagicza Attila, Jakab István, Jakab Nándor, Jakab Zoltán, Jákliné Mihály Bernadett, dr. Jámbor László, Jamrik Máté, János Mária, János Máttyás, dr. Jánoska Ferenc, Javós Zoltán, Jenik Péter, Jóna Zoltán, Jónyer Imre, Jorzsits Miklós, Józsa István, Józsa Tamás, Juhász Lajos, Juhász Lenke, ifj. Juhász Pál, Juhász Pál, dr. Jung László,

Kacsvinszki Tamás, Kádár Tibor-Sándor, Kaitz Zoltán, Kajon János, Kajon Jánosné, Kalácska Zsolt, dr. Kalicz Péter, Kalincák Péter, Kálmán Miklós, Kárász Attila Miklós, Kardos Bendegúz Gábor, Kármán Róbert, Katona Aladár, Katona László, Kecskés Csaba, Kelecsényi Szilárd, Kelemen Csaba, Kelemen Géza, Kelemen Sándor, Keller József, Kertész Ferenc, Keszei István, Keszleri József, Király István, Király Kornél, Király Pálné, Kis Sándor, Kiss Attila János, Kiss Balázs, Kiss Balázs Sándor, Kiss Béla, Kiss Csaba Imre, Kiss Ivett, Kiss László, Kiss László, Kiss Réka, Kissné Szabó Gabriella, Klemenics András, Koczka Zoltán, dr. Kocsó Mihály, Kohajda Csaba, Kókai László, Kollács Tibor, dr. Kollár Tamás, Komjáti Éva, Konczné Hegedűs Éva, Koren Bence, Korn Ignác, Korsós Dániel, Kósa Attila, Kósa József, dr. Kovács Ádám, Kovács András, Kovács Boldizsár, Kovács Erzsébet, Kovács Ferenc, Kovács Gábor, Kovács János, Kovács Kristóf, Kovács Márk, Kovács Márton, Kovács Miklós, Kovács Péter, Kovács Tamás, Kovács Tibor, Kovács Zoltán, dr. Kovács Dávid, Kökény István, Köveskúti Zoltán, Kreiner Roland, Kriskó András, Krivánszky Dénes, Krivarics Tamás, Kronecker József, Kubik Attila, Kulcsár Olivér, Kun Margit, Kungli József, Kutas Lajos, Kutasi Bence,

Laczko András, Lajtos János, Lakatos Zoltán, Laki László, Lakiné Kovács Antónia, Lancsák József, Lapat Attila, Lázár Tamás, prof. dr. Lett Béla, Lévárdi György, Liebhart István, Limp Gábor, Linczmayer Veronika, dr. Littvay Tibor, Lócsi Gyula, Lomniczi Gergely, Lovász Ágnes, Lugossy Zoltán, Lunka Lajos, Luzsi József,

Maczinkó László, Macsek Lajos, Magassy Erik, Magyar Endre, Magyar Ferenc, Magyar Lajos, Major László, Majoros Gábor, Makra Zsuzsanna, Maksa József Zsolt, Márczné Horváth Ibolya, Marcsisin Tamás, Markó András, Markó Béla, Markó Gyula, Márkus Viktor, Marlok Bálint, Marth József, Máté Zsádány, Medveházi Zsolt, Megyery Ákos, Merkei Gábor, Mésics Bertalan, Mészáros György, Mészáros Péter, Mészáros-Komáromy Márk, Mézes Gergely, Mézes Lajos, Mező Ágota, Mihály János, Mihály László, Mihályi Ferenc, Mikesz Zoltán, Mikó Károly, Millei Dániel, Miloszerni Gábor, Mišurák Róbert, Miszlai László, Mocz András, Moczné Szabó Erika, Mogyorósi Balázs, Mohácsi Attila, Molnár Ákos, Molnár Anna, Molnár Csaba, Molnár József, Molnár Katalin, Molnár Tamás, Molnár Zoltán, Monori Alfréd, Monori András, Montskó Sándor, Murányi Levente, Müller Szabolcs,

Nagy András, Nagy Attila, Nagy Bálint, Nagy Frigyes Vince, Nagy Gergely, dr. Nagy István, Nagy Mátyás, Nagy Sándor, Nagy Zoltán, Nagy Zsolt, Nagy Zsolt, Nagy-Bozsoky Péter, Nánási Zsolt, Naszladi Géza, Naszladi Gézné, Nemes Géza, Nemes Zoltán, Német Gergely, Németh Antal, Németh Benedek, Németh Gergely, Németh József, Németh László, Németh Márk, Németh Márk, Németh Péter, Némethi Kálmán, Neukum Tamás, dr. Nobilis Márton Pál, Novák Zoltán, Novákné Szőke Anett,

Nyitrai András,

Ocsovai Zoltán, dr. Ódor Péter, Olmosi Marianna, Orbán Lajos, dr. Orbán Tibor, Orbók Ilona Juliánna, Orbók Sándor, Orliczki Tibor, dr. Orlóci László, Osztafin Tamás,

Ószi Tamás,

Pák Attila, Pál Lajos, Palák János, Palaticz Ferenc, Pálhalmi János, Pálincás Tibor, Páll Vitos Csaba, Pallagi Gábor, Panyor Diána, Pap László, Pápay Sándor, Papp József, Páris István, Partos Kálmán, dr. Patocskai Zoltán, Patocskai-Lunk Eszter, Pécs Sándor, Péntek Gyula, Péntek Péter, Perge József, Péter Attila, Péter Krisztián, Péterné Beke Mária, dr. Péti Miklós, Petőfi László, Petrétei Kristóf, Petrik János, Petrilla Attila, Petrilláné Bartha Enikő, Pintér Csaba, Pintér Gáspár Csaba, Pintér István, Pintér László, Piri Norbert, Piri Róbert, Pocsai György, Pokóné Markovics Judit, Posta János, prof. dr. Posta Katalin,

Pölöskei András, Pölöskei János, Primusa József, Princz Gábor, Puskás Lajos, Puskás Zoltán,

Rácz Ferenc, Rácz Károly, Rácz Lilla, Rácz Sándor, Rajkai József, Rapi Zsolt, Reinitz Gábor, Reményfy Rita, Répási Zsolt Ferenc, Ripszám István, Rittling István, Rohonczy Adorján, Roma Árpád, Román József, Rományik Juraj, Rosta Gyula, Rosta Katalin, Rozmann Hajnalka, Ruborits Tamás, Rujzam Antal, Ruppert Róbert,

Sajgó Ferenc, Salamon Szabolcs, Sándor Mihály, Sándor Zsolt, Sándorfi Péter, Sári József, Sári Zsolt László, Sarjas Andrej, Sarjas Katja, Sárközy Tamás, dr. Sárvári János, dr. Schiberna Endre, Schmotzer András, Sebestyén János, Sebők Zsolt, dr. Semjén Zsolt, Sere Ferenc, dr. Seregi János, Simkó Milán, Simon Attila, Simon Dávid, Simon Sándor, Sipos Ernő, Sipos Imre, Sipos István, Sipos Péter, Sipos Viktor, Soltész Kristóf, Som Árpád, Somay Gergely, Somogyi József, Somogyi Zoltán, Spiegel Endre, Stáding János, Stáncz László, Štastný Gyula, Stefcsik Viktória, Steiner Melinda, Stubán Zoltán, Sulyok Ferenc, Süle József, Sümegi Kálmán, Sütő Péter Pál, Svéda Gergely Róbert,

Szabó Ádám, Szabó Balázs, Szabó Barnabás, Szabó Béla Szilárd, Szabó Csilla, Szabó Dániel, Szabó Dávid, Szabó Edit, Szabó Ferenc, Szabó Gergely László, Szabó József Kristóf, Szabó Márton, Szabó Márton József, Szabó Miklós, Szabó Norbert, Szabó Péter, Szabó Róbert, Szabó Sándor, Szabó Szabolcs, Szabó Szilárd, Szabó Szilárd, Szabó Szilárd, Szabó Tamás, Szabó Tamás, Szabó Tibor, Szabó Tibor József, dr. Szabóné Tamás Mária, Szabóné Ujfalusi Tímea, Szajkovits Péter, Szakács Mária, Szakács Sándor, dr. Szalacsi Árpád, Szalai Barnabás, Szalay László, Szalontai Sándor, Szani Katinka, Szani Zsolt, Szaniszló Gábor, Szántai Péter, Száraz Zsigmond, Szári Zsolt, Szatmári Gabriella, Szebényiné Miklós Julianna, Szekán György, Székely János, Székely Márta, Székely Stefan, Szekeres Péter, dr. Szekrényes Tamás, Szeles Gábor, Szemák Dániel, Szendi József, Szendi Máté, Szenthe Gábor, dr. Szentirmay András, Szentkúti Tamás, Szentpéteri Sándor, Szepesi András, Szi Bendek Sándor, Szi-Benedek József, Szilágyi Annamária, Szirmai Nóra, Szívós Béla, Szívós József, dr. Szloboda János, Szolnoki Gergely, dr. Szőke-Witich Réka, Szőr Levente, Szrnka Mihály, Sztanó András, Szuromi László,

Takács Károly, Takács Márton, Tamás László, Támba Miklós, Tangl Jusztina, Taspasztó Norbert, Tarjáni Antal, Tassy Márk, Tátrainé Horváth Patrícia, Tégl Balázs, Ternácz Zsolt, Tiffinger Tamás, Tímár József, dr. Tinya Flóra, Tirkala Krisztina, Tisza Zoltán, Tóth Attila, Tóth Balázs, Tóth Gábor, Tóth János, Tóth Károly, Tóth Kristóf, Tóth László, Tóth Márk, Tóth Péter, Tóth Zoltán, Tóth Zoltán, Tóth Zsolt, Tölcsér Mária, Tölgyfa Gábor, Török Imre, Török Tímea, Tözsér András, Tözsér Tibor, Tözsér Zoltán, Tratnyek Tamás, Túri István, Túri Zsuzsanna,

Udvardi Annamária, Ugron Ákos Gábor, Urbán Pál,

Vaczurka István, Vági Evelin, Vajai Dániel, Vajda Márton, Válint Miklós, Vándor Péter, Váradai József András, Várdai Imre, Varga Gábor, Varga Gyula, Varga István, Varga László, dr. Varga Tamás, Varga Zoltán, Varju József, Varró János, Vaskó Ferenc, Verebélyi Pál, Vereczkey Márton, ifj. Vezse Péter, dr. Vidóczi Henriett, Vilmányi Márton, Vincze Béla, Vincze Ferenc, Virág Máté, Virág Vivien, Vissi Géza, Vitman László, Vízhányó László, Vízkereszt Péter, dr. Vörös József,

Wagner Mária, Wieszt Olivér András, Wisnovszky Károly,

Zagyvai Bence, Zambó Péter, Zambóné dr. Rácz Marian, Zátonyi Imre, Zay Adorján, Zilahi Szabó Bence, Zimmermann László, Zólyomi László,

Zséfár Roland, Zsoldos Csaba.

Az Országos Erdészeti Egyesület és a házigazda szerepét betöltő Pilisi Parkerdő Zrt. ezúton köszöni meg minden alábbi szamai partnerének a támogatást, amellyel a 2022. évi 152. egyesületi Vándorgyűlést és a hozzá kapcsolódó Év Erdésze Verseny országos döntőjének megrendezését segítették.

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

AGRÁRMINISZTERIUM

HEXAGON

PORSCHE
HUNGARIA

152. Vándorgyűlés
Pilisi Parkerdő Zrt.

2022. június 30. – július 1. – Gödöllő Királyi Kastély

Zöld, egészséges és biztos jövő építése az erdőkkel

Némileg személyes beszámoló a XV. Erdészeti Világkongresszusról

2022. május 2–6. között zajlott a XV. Erdészeti Világkongresszus a dél-koreai Szöulban. A kongresszusra majdnem napra pontosan egy évvel a tervezett időpont után került sor a világjárvány miatt. Még ez a döntés sem volt teljesen kockázatmentes a fogadó ország részéről, ugyanis Korea március végén még azzal került a világsajtóban címlapra, hogy a kormány 40%-os teljesítményemelésre kérte a krematóriumokat. Éppen ezért is tekinthető nagy eredménynek, hogy május elejére feloldhatták a kültéri maszkviselési kötelezettséget, és a kongresszus ideje alatt egyetlen megbetegedés sem történt a résztvevők között. (A kongresszusok közel 100 éves történetében egyébként csak az 1940-es III. Kongresszust kellett elhalasztani a háború miatt, így az végül 1949-ben került megrendezésre.)

A XV. WFC megnyitó ünnepsége

Számok, és ami mögöttük van

Bár kétségtelen, hogy a járvány komoly fejtörés elé állította az érdeklődőket és a részvétel melletti döntés nem volt teljesen kockázatmentes, végül 160¹ országból több mint 15 ezren regisztráltak a hibrid módon megrendezett eseményre, köztük közel 5000 online résztvevő. (Nagyot változott a világ ebben a tekintetben, az 1936-os budapesti kongresszuson még 35 ország vett részt, de hiba lenne elhamarkodott következtetéseket levonni, a résztvevők száma inkább jelzi az utazási lehetőségeket, mint a rendezvény súlyát.)

A hibrid forma azt jelentette, hogy valamennyi esemény megrendezésre került a kongresszus helyszínén, ezek egy részébe a távollévők passzív módon, tulajdonképpen nézőként tudtak bekapcsolódni, a többi ülés esetén azonban le-

hetőség volt aktív részvételre a Zoom platform biztosította kereteken belül.

A kongresszuson részt vett 21 miniszter/miniszter-helyettes, számos nemzetközi szervezet vezetője, a FAO jószolgálati nagyköveteként tevékenykedő jordán herceg, és Korea köztársasági elnöke. A fő program 52 eseményen közel 400 előadó szólalt fel, ezenkívül lebonyolításra került még 116 kísérelő rendezvény, 94 poszterbemutató és 59 szabad előadás² is.

A Kongresszus felhívása nagy érdeklődést váltott ki a lehetséges szerzőkből, összesen mintegy 2000 tanulmány és poszter, valamint 97 filmjavaslat érkezett, amelyekből a két körös szűrés eredményeként 983, illetve 81 került elfogadásra és publikálásra, illetve a poszterek esetében kiállításra is.

Magyar részről egy tanulmány³ és egy poszter⁴ került elfogadásra, kétségtelenül öröm lett volna többet látni.

A legjobb anyagok szerzői lehetőséget kaptak arra, hogy a kapcsolódó üléseken előadást is tartsanak.

A Kongresszus alkalmából megrendezett szakmai kiállításon 87 kiállító vett részt, köztük a magyar Silvanus Forestry. A nagyközönség számára is nyitott kiállítás érdekesen ötvözte a hagyományos elemeket modern audiovizuális megoldásokkal, mint amilyen a „kiterjesztett valóság”⁵, mely mára a technikai lehetőségek némileg öncélú bemutatása mellett az oktatás és információátadás fontos és költségkímélő eszközevé nőtte ki magát.

Csak a legnagyobb elismeréssel lehet szólni Koreáról, ahogy mindehhez a technikai feltételeket biztosította, hiszen esetenként 7 rendezvény egyidejű kiszolgálásáról kellett gondoskodni hibrid formában, 4 nyelven – ehhez óvatos becslés

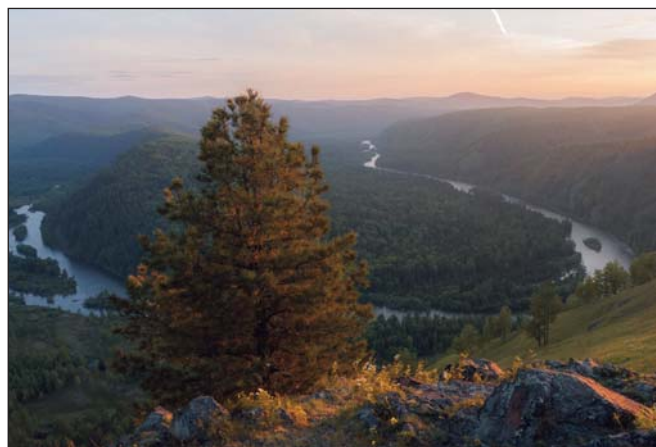
¹ Végleges adat, szemben a korábban publikált 141-gyel.

² Programon kívül lehetőség volt max. 3 perces előadást tartani egy erre a célra kialakított ún. Speakers' corner-ban

³ Németh Jenő–Németh Márton–Horváth Sándor–Pogrányi Kálmán: Természetes erdők megóvása új, gyorsan növő „Turbo Obelisk” akác keményfa ipari ültetvények létesítésével

⁴ Huszti Anett – dr. Szabados Ildikó: Az erdő a legjobb osztályterem

⁵ Augmented reality (AR): valós környezetbe vetített virtuális elemek megjelenítése valamilyen informatikai eszközön

mellett is legalább 50 ember (tolmács, kameraman, rendező, webmester, informatikus, hang- és videotechnikus) összehangolt munkájára volt szükség. Ehhez kell még hozzáadni a tartalmat felügyelő kb 30 fős FAO stábot.

Nem véletlen, hogy ilyen méretű rendezvényt, legalábbis erdészeti körökben, még nem rendezett senki. A felvonultatott audiovizuális technika kétségtelenül ámulatba ejtő volt, különösen igaz ez a plenáris üléseknek helyt adó teremben álló 9x50 m-es videofalra, amely a Koreában valaha épített legnagyobb ilyen berendezés volt, és amelyet a házigazdák az ünnepélyes megnyitón igyekeztek is maximálisan kihasználni.

Néhány szó Koreáról

Szinte biztosan mindeki tudja az 52 milliós Koreáról, hogy gazdaságilag és technikailag nagyon fejlett ország,⁶ de valószínűleg kevesebben ismerjük erdészeti szempontból (sem) irigylendő történelmét. Erdőterülete ma kb 6,3 millió hektár, ami nagyjából 63%-os erdősültségnek felel meg, élőfakészlete 1 017 millió m³, azonban a jelen adatok mögött küzdelmes múlt rejlik.

Az 1910-es évek 700 millió m³-es élőfakészlete a II. világháború végére 200 millióra csökkent és a fogyás tovább folytatódott a koreai háború (1950–53) alatt, így az ország állandó környezeti problémákkal, árvizekkel, aszályal és tüzelőhiánnyal küzdött, ráadásul az egy főre eső GDP 67 USD (!) volt.

Ilyen társadalmi-gazdasági háttérrel indultak a 60-as években a 10 éves rehabilitációs programok, amelyek 60 év alatt a fenti erdősültségi adatokhoz vezettek. A terület mellett az erdőszerkezet is jelentősen átalakult, a hektáronkénti élőfakészletet 1973-ban 11 m³-re, 2014-ben már 142 m³-re becsülték!

Mostanra az erdészeti ágazat évente mintegy 35 milliárd USD termelési értéket állít elő 268 ezer fő foglalkoztatásá-

val, és 11 ökoszisztéma-szolgáltatási kategóriában 196 milliárd USD „közjót” biztosít, ami a GDP 11,7%-ának felel meg. Ezek 1/3-át az üvegházhatású gázok megkötése teszi ki, de az erózió elleni védelem (11%), a rekreáció és a vízgazdálkodás (8,3–8,3%) ugyancsak jelentősek. A számítások szerint minden koreai évente 3,800 USD értékű jóléti szolgáltatásban részesül az erdő által.

Ezek voltak azok az eredmények és tapasztalatok, amelyeket a kongresszus megrendezése útján Korea meg kívánt osztani a világgal, és valljuk be, a számok valóban imponálóak.

Program és eredmények

A program összeállítása során annak a lehetetlen elvárásnak kívántunk megfelelni, hogy mondjunk újat, de ne hagyjunk ki semmi fontosat. Ez látszólag egyszerű, de ha jobban belegondolunk, akkor nagy az esély rá, hogy a „fontosak” listája a végén pontosan olyan lesz, mint az összes eddigi tanácskozásé volt. Ennek ellensúlyozására azt a megoldást választottuk, hogy a témákat 6 csoportban foglaltuk össze és a csoportokon belüli súlypontok elhelyezésével igyekeztünk az új dolgokra fókuszálni:

- Küzdelem az árral: fordítsuk meg az erdők csökkenését és degradációját
- Természetre alapozott megoldások a klímaváltozáshoz való alkalmazkodásra és a biodiverzitás megőrzésére
- A növekedés és fenntarthatóság zöld útja
- Erdő és emberi egészség: gondoljuk újra a kapcsolatokat
- Az erdészeti információ és tudás kezelése és kommunikációja
- Erdők határok nélkül: az erdőgazdálkodás és a kapcsolódó együttműködés kiterjesztése.

Workshop a XV. WFC rendezvényén

⁶ A 2022-re becsült egy főre eső GDP ~35,000 USD (IMF, World Economic Outlook)

Hibrid szekcióülés a kongresszuson

Ezen témák mellett külön üléseket szenteltünk az alábbi problémáknak: a COVID utáni kilábalás; erdő és zöld energia; erdő és körkörös biogazdaság; erdőtüzek; fenntartható befektetések; a kistermelők szerepe a „zöld megújulásban”; a fiatalok szerepének erősítése.

Külön miniszteri kerekasztal is foglalkozott az erdészet és erdők finanszírozásával, illetve a faanyag fenntartható használatával. Az indító magas szintű panel arra kereste a választ (olyan résztvevők segítségével, mint a kongói, koreai és mongol miniszterek, a IUFRO elnöke, a FAO és a Zöld Klíma Alap vezetői, a Világbank alelnöke, az egyik legnagyobb koreai magáncég, az SK képviselője, valamint a fiatalok és az őslakos népek képviselői) hogy miként lehet az erdők kínálta lehetőségeket kiaknázni az olyan globális kihívások leküzdésére, mint a klímaváltozás, biodiverzitás csökkenése, az erdőtakaró fogyása, a pandémia vagy az élelmiszerhiány.

A panel és összességében a kongresszus is megerősítette azt a Világ erdei 2022-ben című tanulmányban közölt javaslatot, hogy három párhuzamos akciócsoportban van a megoldás kulcsa: meg kell állítani az erdőterület és az ökoszisztéma-szolgáltatások további csökkenését; helyre kell állítani és erősíteni az erdők ellenálló képességét és termelési potenciálját; fenntartható módon használni kell az erdőket és ehhez zöld termékláncokat kell kialakítani.

Mivel ezek egyike sem valósul meg spontán módon, azonnali cselekvésre van szükség: jelentősen növelni kell az erdőkre történő befektetéseket állami és magántőke bevonásával; erősíteni kell a szektorok közötti párbeszédet a problémák okai illetve a megoldások megértése és megfelelő kezelése céljából; szükség van a tudományos ismeretek és a tapasztalaton alapuló tudás elmélyítésére és átadására, a generációk és az érdekcsoportok/résztvevők közötti együttműködés erősítésére.

Sokan hangsúlyozták, hogy egészséges környezet nélkül nincs egészséges gazdaság, de nincs egészséges társadalom se, tehát a környezet, így az erdő is, létünk és jövőnk letéteményese és záloga.

A Világkongresszus fő megállapításait és javaslatait négy dokumentum tartalmazza, melyek a Szöuli Nyilatkozat az Erdőkről, a hozzá kapcsolódó mintegy 150 konkrét cselekvési javaslat, a Működjetek együtt velünk – a fiatalok felhívása és a Miniszteri felhívás a fenntartható faanyag érdekében címe-

ket viselik. Ezek rövid ismertetése megjelent az OEE online hírei között,⁷ ezért helyette némileg önkényesen kiragadnék néhány részletet a felszólalásokból, annak érzékeltetésére, hogy hol is keresendő a problémák megoldása.

Lord Zac Goldsmith:⁸ „Közpénz, magánforrás, filantróp hozzájárulások, mindnek jelentősen emelkedni kell az évtized hátralevő részében. De azt is meg kell változtatnunk, ahogy a közpénz felhasználásra kerül, hogy ahelyett hogy aláásná a közjavak előállítását, támogassa azt. ... Ha meggondoljuk, hogy az ötven legfőbb élelmiszer-termelő ország közel 700 milliárd dollárt költ évente gyakran rendkívül káros földhasználat támogatására, és ez a világ teljes segélyezési programjának a négyszerese, elképzelhető, hogy mi lenne a hatása, ha ez az összeg a megújíthatóságot szolgálná. ...A kormányzatoknak minden rendelkezésükre álló eszközt fel

Lord Zac Goldsmith

kell használni, hogy rábírják a piacot arra, hogy a természet valós értékét felismerje. Ez hatalmas kihívás, de tudjuk, hogy meg tudjuk tenni. Amire igazából szükségünk van, az politikai akarat és politikai vezető szerep.”

Lee White:⁹ „Amikor 10-12 évvel ezelőtt átvilágítottuk az erdészeti ágazatot, azt láttuk hogy 100 éven át rönköt exportáltunk Európába, az USA-ba, Ázsiába, és hogy amikor rönköt exportálunk, akkor a faanyag lehetséges értékének

Lee White

több mint 90%-át ajándékba adjuk a kereskedelmi partnernek. A fakitermelés és szállítás az érték 8%-át jelenti, de minden egyes feldolgozási lépéssel az érték megduplázható vagy háromszorozható, ugyanígy a munkahelyek száma is.”

Vicente Guallart:¹⁰ „... ki kell dolgoznunk egy új módszert arra, hogy hogyan építsünk városokat, amelyek követik

⁷ <https://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/veget-ert-a-xv-erde-szeti-vilagkongresszus-megszuletett-a-szouli-nyilatkozat>

⁸ Lord Zac Goldsmith: brit államminiszter

⁹ Lee White, környezetvédelmi miniszter, Gabon

¹⁰ Vicente Guallart: építész, Barcelona korábbi főépítésze

Vicente Guallart

a természetes rendszerek törvényeit, hogy a városok segítők lehessenek az életnek és a biológiai sokféleségnek.”

Messziről hozott gondolatok, de nem csengenének idegenül hazai környezetben sem.

A Világkongresszus a médiában

Sokszor állapítjuk meg, hogy az erdők ügye nem kapja meg azt a figyelmet, amit szerintünk megérdemelne – erre most nem igazán panaszkodhattunk. Természetesen a sok magas rangú résztvevőnek is betudható az, hogy a kongresszust kiemelt figyelem övezte: a koreai kommunikáción túl 1100 újságcikk jelent meg, számos közülük a legmagasabban jegyzett orgánumban. A közösségi médiában megjelent 10.000 üzenet mintegy 36 millió twitterfelhasználót ért el, a Facebookot és Instagramot is beszámítva ez a szám mintegy 52 millióra tehető. A FAO saját közösségi média csatornáján megjelentetett 270 bejegyzés mintegy 23 millió felhasználóhoz jutott el. Az írott és elektronikus sajtó mellett kb. 150 000 „előfizető” kapott napi hírlevelet az ENB¹¹ szerkesztésében.

A Világkongresszus hatása

A Kongresszus hatása összességében ugyanúgy mérhető majd le, mint minden más konferenciáé, vagy határozaté: végső soron annyit ér, amennyi megvalósul belőle. Bölcs szavakból sohasem volt hiány, a cselekedetekről viszont ez kevésbé mondható el.

¹¹ Earh Negotiations Bulletin, a Fenntartható Fejlődés Nemzetközi Intézete (IISD) hírlevele

¹² AFFIRM: Assuring the Future of Forests with Intergated Risk Management (a betűszó maga is megerősítést jelent)

¹³ FERM: Framework for Ecosystem Restoration Monitoring

¹⁴ SAFE: Sustaining an Abundance of Forest Ecosystems

Basma bint Ali hercegnő

Idén számos globális konferencia fog az erdők ügyével foglalkozni, ezekhez mindhez el kell juttatni az üzeneteket, de legalább ennyire fontos, hogy mi is a magunkénak érezzük és igyekezzünk átültetni a gyakorlatba.

Jó jel, hogy a Kongresszus alkalmat teremtett számos program elindítására is, közöttük az erdők biztonságát erősítő integrált veszély kezelő rendszer (AFFIRM)¹², az ökoszisztéma helyreállításának moniting rendszere (FERM)¹³, vagy az erdei ökoszisztémák gazdagságát fenntartó kezdeményezés (SAFE)¹⁴. Ugyancsak nagy reményeket fűzünk a fa használatára vonatkozó miniszteri felhívás nyomán várhatóan kibontakozó tevékenységekhez.

A legfontosabb azonban, ahogy az *Basma bint Ali* hercegnő zárszavában megjegyezte: „A XV. Erdészeti Világkongresszus véget ért, de a mi munkánk csak most kezdődik. Azt kérem mindenkitől, tegyünk meg mindent, amit kell, hogy megküzdjünk a problémák áradatával!”

Csóka Péter (FAO) tart záróbeszédet az erdészeti világkongresszuson

Végezetül egy személyes gondolat, mely a záró ülésen is elhangzott: *gyakran beszélünk fenntarthatóságról, hosszú távról, globális ökoszisztémáról, de szinte soha nem vesszük észre, hogy egy másik természeti erőforrással is gazdálkodnunk kell: az idővel. Gyakran úgy gondoljuk, hogy az idő végtelen. Igaz, az idő végtelen, de a mi számunkra nem... Megvan a szükséges bölcsesség és tudás, hát használjuk és a szavakat váltsuk tettekre!*

Csóka Péter, FAO, A XV. WFC társ-főtitkára
Fotók: **FAO, Csóka Péter, goodfon.com**

Az erdőgazdálkodás szerepe a klímavédelemben az IPCC értékelő jelentése szerint

Király Éva – kutatómérnök, SOE ERTI
Dr. Borovics Attila – főigazgató, SOE ERTI

A világ országai a Párizsi Megállapodásban rögzítették azt a célt, hogy a globális hőmérséklet-emelkedést az iparosodás előtti szinthez képest 2 Celsius-fok, de ha lehet, akkor 1,5 Celsius-fok alatt tartják. Az Európai klíma-rendelet¹ kötelező érvényű célként tűzte ki, hogy Európa gazdasága és társadalma 2050-re klímasegleges legyen, ami azt jelenti, hogy ekkorra az EU-országok együttesen nettó nulla üvegházhatású gáz (ÜHG-) kibocsátást érjenek el. A klímasegesség felé tett lépésként az EU vállalta, hogy 2030-ig legalább 55%-kal csökkenti a kibocsátást és az úgynevezett „Irány az 55%!” (Fit for 55) csomag keretében felülvizsgálja az éghajlattal, energiával és közlekedéssel kapcsolatos jogszabályait, hogy összhangba hozza azokat a 2030-as és 2050-es céljaival.

Felmerül a kérdés, hogyan lehet majd elérni ezeket az ambiciózus célokat, milyen eredményeket hoztak eddigi erőfeszítéseink és milyen további lehetőségeink vannak a klímaváltozás mérséklésére?

Mindennek folyamatos nyomon követésével foglalkozik az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (IPCC), az Egyesült Nemzetek Szervezetének (ENSZ) tudományos testülete, amely az egész világról összegyűjti a klímaváltozással foglalkozó vezető szakértőket és a kormányok képviselőit, hogy együtt dolgozzanak az új eredmények minél hitelesebb tudományos értékelésén.

Az IPCC harmadik munkacsoportjának feladata a klímaváltozás mérséklésének lehetőségeit, idegen szóval a mitigációs potenciált vizsgálni, amely lényegében a szénmegkötés minél na-

gyobb arányú növelését célozza. A munkacsoport időről időre áttekinti a szakirodalom új információit valamint a megbízható és releváns eredmények feldolgozásával értékelő jelentést ad ki.

Ez év áprilisában jelent meg a Hatodik Értékelő Jelentés harmadik részének hetedik fejezete (IPCC 2022;² a továbbiakban Jelentés), amely az erdészeti, földhasználati és mezőgazdasági szektor klímaváltozást mérséklő szerepével foglalkozik.

A Jelentés összegzi és számszerűsíti a szektorban tapasztalt múltbéli ÜHG-kibocsátások mértékét és trendjét, a mitigációra irányuló intézkedések fajtáit és lehetséges hatásait, valamint áttekinti a szektorból származó kibocsátások és szén-dioxid-megkötések jövőre vonatkozó modellezésének lehetőségeit.

A földhasználati és erdészeti szektor különleges szerepe a mitigáció terén

Az IPCC öt szektort különböztet meg az ÜHG-kibocsátások elszámolása szempontjából, ezek az energetikai, az ipari, a mezőgazdasági, a földhasználati, valamint a hulladékszektor. *A földhasználati szektor magában foglalja az erdőgazdálkodást (és a fatermékek széntárolását), a rét- és legelőgazdálkodást, a vizes élőhelyeket, a településeket, a földhasználatváltozásból származó ÜHG-kibocsátásokat, valamint a mezőgazdálkodásból származó egyes emissziókat.* A Jelentés kiemeli a földhasználati szektor külön-

ges szerepét, ami megkülönbözteti azt az összes többi szektortól.

Az energetikai, ipari és hulladékgazdálkodási szektorokban a mitigáció egyetlen módja az emissziók csökkentése. Ezzel szemben a komplex folyamatokra és élő rendszerekre épülő földhasználati szektor *négy különböző módon is hozzájárul a kibocsátáscsökkentési célok eléréséhez.*

A kibocsátások csökkentése mellett az ökoszisztémák képesek a légköri szén-dioxidot megkötni és tárolni, gondoljunk csak az erdők biomasszájában, vagy a talaj szerves anyagaiban tárolt széntartalomra.

Emellett a földhasználati és erdészeti szektor képes olyan alapanyagokat biztosítani, amelyek helyettesítő termékként más ágazatokban (pl. az energetikai és ipari szektorban, valamint az épített környezetben) tesznek lehetővé kibocsátáscsökkentést.

A biomassza megújuló energiaforrásként történő felhasználása pedig lehetővé teszi a fosszilis tüzelőanyagokból származó szén-dioxid kibocsátások csökkentését.

A Jelentésben feldolgozott előrejelzések szerint megfelelő intézkedések és szabályozás esetén a földhasználati szektor globális szinten már 2030–2035 között szén-dioxid-semlegesé válhat, és a 2025 utáni kibocsátáscsökkentés kulcsfontosságú ágazata lehet.

Magyarországon a földhasználati szektor már jelenleg is nettó CO₂-el-

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1119 rendelete (2021. június 30.)

² Sixth Assessment Report, Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change, the Working Group III contribution. Chapter 7 Agriculture, Forestry, and Other Land Uses (AFOLU). [Hatodik értékelő jelentés, Klímaváltozás 2022: Az éghajlatváltozás mérséklése, a III. munkacsoport hozzájárulása. 7. Fejezet Mezőgazdaság, Erdőgazdálkodás és más földhasználatok.]

nyelő, a szektorban megvalósuló CO₂-megkötések döntő részét az erdőgazdálkodás és a fatermékek produkálják. A 2020-as évben Magyarország teljes nettó szén-dioxid egyenértékben kifejezett ÜHG-kibocsátásainak 11%-át elmentételezte az erdőgazdálkodás által, valamint a fatermékekben megkötött CO₂ mennyisége.

A mitigációs intézkedések akkor a leghatásosabbak, ha a döntéshozóknak pontos képük van a várható hatásuk mértékéről, előnyeikről és esetleges kockázataikról. A Jelentés globális szinten tartalmaz becsléseket az egyes intézkedések elvi maximális, és gazdasági (Értsd: gazdasági szempontból is kedvező) mitigációs potenciáljára.

Az elvi maximális mitigációs potenciál az a szén-dioxid-mennyiség, amelynek évenkénti kibocsátása az adott intézkedés alkalmazása esetén maximálisan megtakarítható 2050-ig. Az elvi maximális potenciál megállapításakor gazdaságossági szempontokat nem vizsgálnak. Ezzel szemben a gazdasági mitigációs potenciál a 100 USD/t CO₂ költségen vagy annál olcsóbban megvalósítható emissziómérséklés. Ezt a költséget tekintik annak az árnak, amelyet a társadalom hajlandó megfizetni a mitigációért, és segédváltozóként használják fel a reálisan megvalósítható kibocsátáscsökkentési potenciál arányának becsléséhez.

A diagramon és táblázatban mutatjuk be az erdőgazdálkodással összefüggő intézkedések kibocsátás csökkentési potenciálját, kedvező hatásait és esetleges kockázatait.

A jól megtervezett intézkedések és a korszerű, fenntartható erdőgazdálkodás a kibocsátáscsökkentő és szén-dioxid-megkötő hatások mellett további

Az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó mitigációs intézkedések maximális elvi globális mitigációs potenciálja, gazdasági mitigációs potenciálja, előnyei, valamint kockázatai. A táblázat utolsó sora a teljes földhasználati szektor mitigációs potenciálját adja meg, beleértve nemcsak az erdőterületeket, hanem a mezőgazdasági területeket, gyepeket, vizes élőhelyeket stb. is. (Forrás: IPCC, 2022)

Intézkedés	Mitigációs potenciál		Hatások	
	Elvi maximum	Gazdasági	Előnyök	Kockázatok
Gt CO ₂ /év				
Erdőirtás és -degradáció visszaszorítása	4,5	3,4	biodiverzitás, víz, talaj, levegőminőség, ellenálló képesség, megélhetés, élelmiszerbiztonság	megélhetés, élelmiszerbiztonság
Erdőgazdálkodási gyakorlatok fejlesztése	1,7	1,1	biodiverzitás, víz, talaj, levegőminőség, ellenálló képesség, megélhetés, élelmiszerbiztonság	biodiverzitás, megélhetés, élelmiszerbiztonság
Erdőtelepítés, újratelepítés, erdei ökoszisztémák regenerálása	3,9	1,6	biodiverzitás, víz, talaj, levegőminőség, ellenálló képesség, megélhetés, élelmiszerbiztonság	biodiverzitás, víz, ellenálló képesség, megélhetés, élelmiszerbiztonság
Tűzmegelőzés	0,1	0,05	biodiverzitás, talaj, levegőminőség, ellenálló képesség, megélhetés, élelmiszerbiztonság	biodiverzitás
Agrárerdészeti rendszerek fejlesztése	4,1	0,8	biodiverzitás, víz, talaj, levegőminőség, ellenálló képesség, megélhetés, élelmiszerbiztonság	biodiverzitás, megélhetés, élelmiszerbiztonság
Faipari termelés fejlesztése, fatermékek nagyobb arányú használata	1	0,4	biodiverzitás, víz, talaj, levegőminőség, ellenálló képesség, megélhetés, élelmiszerbiztonság	biodiverzitás, víz, ellenálló képesség, megélhetés, élelmiszerbiztonság
Teljes földhasználati szektor mitigációs potenciálja	28,4	13,6		

pozitív hatást fejtenek ki a biodiverzitás védelmében, a talajvédelemben, az elsivatagosodás elleni küzdelem területén, kedvezően hathatnak a talaj vízháztartására, a levegőminőségre és a mikroklimára is. Ökoszisztéma-szolgáltatásokat, megújuló erőforrásokat, jövedelmet és megélhetést biztosítanak emberek milliói számára.

A nem körültekintően végrehajtott intézkedések ezzel szemben kockázatot jelenthetnek főleg az élelmiszerellátás biztonsága, a megélhetés és a biodiverzitás szempontjából, például úgy, hogy olyan területeket vonnak erdőgazdálkodás alá, amelyek nélkülözhetetlenül szükségesek lennének az élelmiszerek megtermeléséhez.

A fakészlet növelését célzó erdőgazdálkodási stratégiáknak pedig lehetnek olyan nem kívánt hatásai, mint az állomány szintű szerkezeti komplexitás csökkenése, a gyors növekedésű homogén állományok előtérbe kerülése, ami a természetes bolygatással szem-

beni ellenálló képesség csökkenését vonhatja maga után.

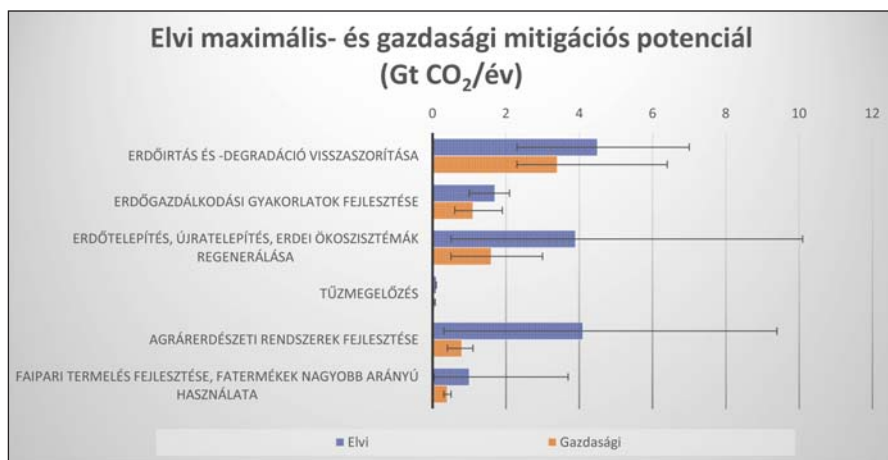
Erdőgazdálkodási gyakorlatok fejlesztése

Az európai erdőket az elmúlt 5 évtizedben jó állapotúnak és gyarapodónak tekintették. A közelmúltban azonban ezek a nézetek is megváltoztak, a klímaváltozás nagy nyomást gyakorol a monokultúrákra, mint pl. a lucfenyővel betelepített területekre Közép-Európában, ahol a becslések szerint a mortalitás eléri a 200 millió m³-t.

A mediterrán térség erdeit fokozottan sújtja a klímaváltozás, a szárazodás és az erdőtüzek. A balti térségben a kitermelési ráták közelítik fenntarthatósági szempontból a kitermelési lehetőségek maximumát.

Ezek a kihívások klímatudatosabb erdőgazdálkodási gyakorlatok bevezetését teszik szükségessé, amelyek egyszerre járulnak hozzá a mitigációs erőfeszítésekhez és egyúttal növelik az erdők alkalmazkodóképességét a változó körülményekkel szemben. *A Jelentés azonban hangsúlyozza, hogy Európában nagy erdőterületek fakitermelésből való teljes kivonása más területeken nagyobb fakitermelési nyomást indukálhat és ilyen módon közvetett többletkibocsátásokat eredményezhet.*

Az ellenálló képesség növelésének egyik fontos eszköze a szaporítóanyag-gazdálkodás, az erdészeti szaporítóanyag-források tudatos és tervezett használata, hiszen a gyors alkalmazkodást sok esetben éppen a jól megválasztott növény szavatolja. Ez, illetve a jövő termőhelyeire tervezett fafajválasztás lehetővé teszi, hogy a környezeti körülményekhez minél jobban alkalmazkodó állományokat hozzunk létre.

Az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó egyes mitigációs intézkedések maximális globális szintű elvi kibocsátáscsökkentési potenciálja és globális szintű gazdasági (100 USD/t CO₂ költségen megvalósítható) kibocsátáscsökkentési potenciálja, valamint az értékek bizonytalansági intervallumai (forrás: IPCC, 2022)

A tiltás nem megoldás. A trópusi fenntartható erdőgazdálkodást lehetővé tevő alacsony intenzitású szálaló jellegű módszer jellemzője az 50-60 éves visszatérési idő melletti néhány fa kitermelése hektáronként (Somogyi és Borovics, 2021). Alkalmazásának jelenlegi legnagyobb akadálya a szaktudás hiánya. Ugyanakkor szinte egyetlen fenntarthatóságot is figyelembe vevő kitérés lehetősége például az Amazóniai régióknak (Francia Guyana, Saint-Georges, Fotó: Borovics Attila)

A faipari terméklánc fejlesztése, magas minőségű iparifa választékok termelése, valamint a vágástéri hulladék égetésének mellőzése szintén hozzájárulhat a kibocsátások csökkentéséhez.

A fatermékek klímavédelmi szerepe

A Jelentés kiemeli, hogy az erdők mellett a fatermékeknek is fontos szerep jut a klímavédelemben, hisz a faanyag tömegének közel felét a légkörből kivont szén alkotja. A fatermékek fokozottabb felhasználásának előnyei és kockázatai szorosan kapcsolódnak az erdőgazdálkodás fenntarthatóságához.

A fatermékek iránti kereslet, és a fatermékek fogyasztása évente 1%-kal növekszik, összhangban a népesség és a jövedelmek növekedésével, ami globális szinten növekvő fakitermelést eredményez. Ez a tendencia a következő évtizedekben is folytatódni fog. A világ számos országában szabályozást vezettek be az erdészeti termékek

nemzetközi kereskedelmére vonatkozóan, hogy csökkentsék az illegális fakitermelést, aminek jelentős pozitív hatásai vannak.

A Jelentés megállapítja, hogy termékszíntén komoly bizonyítékok állnak rendelkezésre arra vonatkozóan, hogy a fenntarthatóan kezelt erdőkből származó fatermékek gyártásuk, felhasználásuk és ártalmatlanításuk során kevesebb ÜHG-kibocsátást okoznak, mint a kibocsátásintenzív és nem megújuló anyagokból készült termékek.

A fatermékek széntárolása növelhető a használatban lévő termékek mennyiségének növelésével, azaz minél több új, hosszú élettartamú termék gyártásával, és az újrahasznosítás elősegítésével. Ez a fenntartható erdőgazdálkodás szempontjainak figyelembevételével addicionális fakitermelést tehet szükségessé, illetve a tűzifa-iparifa arányt az ipari választékok irányába tolhatja el.

A fatermékek fokozott használatát elősegítheti a fenntartható erdőgazdálkodási gyakorlatok kialakulását olyan országokban, ahol ez pillanatnyilag még nem gyakorlat, ugyanakkor a növekvő fakitermelés, azzal a kockázattal is járhat, hogy csökkenti az erdei ökoszisztéma in situ széntárolását, ezért különösen fontos a mitigációs útvonalak közötti legmegfelelőbb egyensúly megtalálása és a jó gazdálkodói gyakorlatok minél szélesebb körű elterjesztése.

Az agrárerdészeti rendszerek kiaknáztatlan mitigációs potenciálja

Az agrárerdészeti rendszerek évezredek óta tekintenek vissza, bár az intenzív mezőgazdasági termelés előterbe kerülésével csökkent a jelentőségük. Az agrárerdészet tulajdonképpen többfunkciós mezőgazdálkodás, olyan földhasználati rendszerek és technológiák gyűjtőneve, ahol fás szárú évelő növényeket (fák, cserjék, pálmák, bambusz stb.) különböző térbeli vagy időbeni sorrendben együtt alkalmaznak szántóföldi kultúrákkal, illetve legelőgazdálkodással, valamint állattartással azonos földterületen belül.

Az agrárerdészeti rendszerek többlet szén-dioxidot kötnek meg a fás szárú növények hosszú távú hatása révén, valamint segítik a talajok széntartalmának visszapótlását is, emellett számos járulékos előnyt kínálnak, például növelik a talaj termőképességét, csökkentik a termelési kockázatot, csökkentik a talajeróziót, jobb vízminőséget és kedvezőbb mikroklímát eredményeznek, csökkentve a környezeti hőmérsékletet, a légköri aszály mértékét és a termés hőstresszt (Borovics és Isai., 2017).

Pozitív hatásai ellenére az agrárerdészeti rendszerek kutatása kevésbé előrehaladt az erdőgazdálkodás vizsgálatánál. Hatásait jelenleg nem veszik figyelembe az integrált értékelő modellezés során, melynek segítségével a kibocsátáscsökkentési forgatókönyvek és útvonalak meghatározása

Erdőgazdálkodás hiányában az égetéses erdőirtás rossz gyakorlata fog tovább is érvényesülni, amely néhány éves területhasználat és talajkimerülés után végeérhetetlen folyamatként falja fel az erdők jelentős részét (Brazília, Tomé-Acu, Fotó: Borovics Attila)

A trópusokon a mezőgazdaság szinte egyetlen hosszú távon is fenntartható formája az agrárerdészet, amely a napi megélhetésen túl jelentős szénelnyelőként, ezáltal új lehetséges többletjövedelem-forrásként járulhat hozzá a térség megújulásához (Brazília, Tomé-Acu, Fotó: Borovics Attila)

történik. A terület további kutatása kiemelten fontos, hogy a mitigációs potenciál modellezése és elszámolása ne ütközzön módszertani korlátokba, és kellő mennyiségű, illetve minőségű adat álljon rendelkezésre.

További lépések

A földhasználati és erdészeti szektor jelentős rövid távú mitigációs potenciált kínál viszonylag alacsony költségek mellett, azonban a kibocsátáscsökkentő intézkedéseken túl kulcsfontosságú jobban megérteni, hogy a jövőbeli éghajlatváltozás hogyan fogja befolyásolni a mitigációs lehetőségeket. Az éghajlatváltozással szembeni ellenálló képesség növelése, az adaptáció legalább olyan fontos, mint a kibocsátások csökkentése (Somogyi Z., 2022).

A Jelentés szerint világszerte mintegy egymilliárd hektárt tesznek ki a csökkent természetességű vagy leromlott erdők. Ez a terület ideális lenne egy olyan fenntartható szektor fejlesztésére, amely egyszerre növeli a biodiverzitást, a faellátást és elősegíti a klímaváltozás mérséklését.

Ennek elérése további erőfeszítést igényel: fontos a kutatás, a szaktudás fejlesztése és az alkalmazkodást segítő új szaporítóanyag-források feltárása. A jelentés szorgalmazza olyan elszámolási rendszerek és szakpolitikai lehetőségek kidolgozását, amelyek lehetővé teszik az erdők, az agrárerdés-

zeti rendszerek és a mezőgazdasági talajok szénmegkötésének elszámolását más szektorokban keletkezett kibocsátások ellentételezéseként (önkéntes vagy jogszabályi alapon), ezzel új forrást biztosítva a földhasználati és erdészeti szektorban megvalósuló klímavédelmi beruházások finanszírozására.

Fontos azonban hangsúlyozni, hogy az erdőgazdálkodási gyakorlatok megváltoztatása nem csak megfelelő gazdasági ösztönzőket igényel, hanem korszerű tudást, az intézményrendszer és szabályozórendszer fejlesztését, valamint szakképzett munkaerőt is.

Jelen publikáció a „TKP2021-NKTA-43 azonosítószámú ErdőLab” projekt keretében az Innovációs és Technológiai Minisztérium (jogutód: Kulturális és Innovációs Minisztérium) Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból nyújtott támogatásával, a TKP2021-NKTA pályázati program finanszírozásában valósult meg.

Felhasznált irodalom

Borovics, A., Somogyi N., Honfy V., Keserű Zs., Gyuricza Cs., (2017): Agrárerdészet, a klímadatastos, természetközeli termelési mód. Erdészeti Lapok 6: 178-182.

IPCC, 2022. AR6 WG3 Chapter 7: Agriculture, Forestry and Other Land Uses (AFOLU) Nabuurs G-J., Mrabet R., Abu Hatab A., Bustamante M., Clark H., Havlík P., House J., Mbow C., Ninan K.N., Popp A., Roe S., Sohngen B., Towprayoon S.; https://report.ipcc.ch/ar6wg3/pdf/IPCC_AR6_WGI-II_FinalDraft_Chapter7.pdf; doi=10.1017/9781009157926.009

Somogyi N., Borovics A. (2021): Fenntartható erdőgazdálkodás a trópusokon. Francia Guyana példája. Erdészeti Lapok 1: 13-16.

Somogyi Z. (2022): Klímaselegességet erdővel – de milyen áron? Erdészettudományi közlemények (megjelenés alatt) 🌳

A sok évi átlagnál háromszor több az erdőtűz Európában

Nyugat-Európában már májusban is jóval az átlag fölé emelkedett a hőmérséklet, júliusban pedig már a kontinens keleti és északi részén is rekordmagas értékeket mértek.

A rekordhőmérséklet és a súlyos aszály pusztító kombinációja tovább szította az erdőtüzeket Európa-szerte. A tűzoltók Portugáliától Görögorszáig harcolnak a lángok ellen.

Az év elejétől július 16-ig összesen 1756 erdőtűzet regisztráltak az Európai Unióban, ami 273 százalékkal haladja meg a 2006 és 2021 közötti évek ugyanazon időszakának átlagát.

Január óta már több mint 345 ezer hektárnyi égett le az EU-ban, a korábbi azonos időszak háromszorosa vált a lángok martalékává. Tavaly több mint félmillió hektáron tomboltak az erdőtüzek, a 2017-es rekord mértékű egymillió hektár után.

Az egyre súlyosbodó aszály Európa több részét is érinti, ráadásul a kiszáradt területeken a tüzeket nehezebb oltani. Ilyenkor a kiváltó ok lehet egy természeti jelenség is, mint egy villámcsapás, bár általában inkább emberi okokra vezethetőek vissza a tüzek keletkezése, tábor-tűzre vagy szándékos gyújtogatásra.

Forrás: vg.hu/Spiesz Bianka, Fotó: AFP

Átadták az idei Pro Silva Hungariae Díjakat

A természet védelme, őrzése közös felelősségünk és feladatunk. Nem lehet eléggé hangsúlyozni az erdők és az erdőgazdálkodás szerepét a Föld környezeti jövője szempontjából – fogalmazott az Erdők Nemzetközi Napja és a Föld Napja alkalmából tartott ünnepségen, június 3-án az Agrárminisztérium miniszterhelyettese a Vajdahunyadvárban.

Farkas Sándor miniszterhelyettes (AM)

Farkas Sándor kifejtette: az Agrárminisztérium kiemelt céljának tekinti a meglévő erdők felkészítését a klímaváltozáshoz történő alkalmazkodásra, valamint a fával borított területek növelését. Hazánkban folyamatosan nő a fával borított területek nagysága, jelenleg az ország 25,4%-át borítja erdei fa és cserjefajokból álló vegetáció. Ennek új lendületet is adtunk az Országfásítási Programmal, az elmúlt két évben 42 ezer hektár új erdő létesítésére pályázhattak a magyar gazdák – fogalmazott Farkas Sándor. A fásításokat kormányzati programok ösztönzik és népszerűsítik. A Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv keretében például eddig 680 hektár új erdő létesült. A Településfásítási Programban a tavaszi ültetési szezon végére 36 ezer sorfát ültettünk el összesen 1350 településen. Életre hívtuk az Újszülöttek erdeje kezdeményezést, mára minden megyében létrehoztuk az Újszülöttek erdejét, ahol évente legalább 10-10 fát ültetnek el a születendő gyermekek után – sorolta az eredményeket a miniszterhelyettes.

Az erdők egészségvédelmi szerepével kapcsolatban Farkas Sándor ki-

emelte: a járványhelyzet mutatott rá, hogy mennyire helyes stratégia volt 2010 óta az erdei ökoturizmus nagyarányú fejlesztése. Az állami erdőgazdaságok mintegy 27 milliárd forint értékű turisztikai fejlesztést hajtottak végre, és évente 4 milliárd forintot fordítottak ennek fenntartására. 2010 óta 52 új kilátó, 40 erdei szálláshely, 17 látogatóközpont és 11 erdei iskola létesült, 150 létesítmény pedig megújult. Ennek köszönhetően az erdők látogatottsága az elmúlt két évben ország-szerte közel harminc százalékkal növekedett. Becslések szerint az erdők évente mintegy 50 millió kikapcsolódni vágyó turistát fogadnak.

A miniszterhelyettes beszédében megköszönte mindazok munkáját, akik hivatásuk során jelentősen hozzájárultak a Kárpát-medence élővilágának megőrzéséhez, természeti erőforrásaink fenntartható hasznosításához.

Június 3-án az Erdők Nemzetközi Napja alkalmából Farkas Sándor miniszterhelyettes és Zambó Péter erdőkért felelős államtitkár miniszteri szakmai elismeréseket adott át.

Az Erdők Világnapja, március 21-e alkalmából dr. Nagy István miniszter a Pro Silva Hungariae Díjat adományozta

Andrési Pál, az Alföldi Agrárszakképzési Centrum Bedő Albert Erdészeti Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium szakmai műszaki vezetője részére, közel három évtizedes, kiemelkedő színvonalon végzett, elhivatott erdőművelési oktató-nevelő munkájáért, valamint szakírói, szakirodalmi tevékenységéért.

Gencsi Zoltán címzetes egyetemi docens, a NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt. turisztikai és természetvédelmi szakreferense részére, a tiszántúli erdők természeti értékeinek

megőrzésében, valamint a kíméletes erdőfelújítási módok kialakításában és alkalmazásában végzett kiemelkedő munkájáért, szakírói tevékenységéért.

Dr. Gribovszki Zoltán, a Soproni Egyetem egyetemi tanára részére, a magyar erdészeti hidrológia és az ökohidrológia területén nemzetközileg is elismert kutató-fejlesztő munkásságáért, szakírói tevékenységéért. *(Kitüntetését később vette át.)*

Koczka Zoltán, a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. termelési vezérigazgató-helyettese részére, a kiskunsági erdők és a térség vadgazdálkodásának fejlesztéséért végzett több mint négy évtizedes kiemelkedő szakmai munkájáért, nyugdíjba vonulása alkalmából.

Tímár József, a SEFAG Zrt. Lábodi Vadászterdészet művelési ágazatvezetője részére, az erdőfelújítás, erdőtelepítés, különösen a keskeny sorközű mesterséges erdőfelújítás terén végzett kiváló munkájáért, példamutató közösségi tevékenységéért.

dr. Nagy István miniszter a Nadler Herbert-díjat adományozta

Baráth Béla Olivér, a NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt. hivatásos vadásza részére, a világhírű gúthi dámvadállomány megőrzésében, fenntartásában végzett munkásságáért, valamint a két világrekord dámrika elejtésében nyújtott szakmai teljesítményéért.

Ozvári Zoltán, az Agrárminisztérium Vadgazdálkodási Főosztályának tájegységi fővadásza részére, a 402-es Külső-somogyi tájegység területén a vadászati hagyományok megőrzésében, a vadászati kinológia terén végzett kimagasló munkájáért, valamint a vérebvezetés terén elért kiváló eredményeiért.

Péntek Gyula, a Pilisi Parkerdő Zrt. nyugalmazott vadászati főelőadója részére, a magyar vadgazdálkodás területén végzett négy évtizedes, elhivatott szakmai tevékenységéért.

dr. Nagy István miniszter Miniszteri Elismerő Oklevelet adományozott dr. Andrési Dániel, a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. erdőgazdálkodási és természetvédelmi osztályvezetője részére, kimagasló gyakorlatorientált kutatói tevékenységéért, valamint az Agrárminisztérium támogatásában lefolytatott természetvédelmi projektben végzett kiváló munkájáért.

gért, valamint az Agrárminisztérium támogatásában lefolytatott természetvédelmi projektben végzett kiváló munkájáért.

Balogh Bence, az Agrárminisztérium Vadgazdálkodási Főosztályának vadgazdálkodási referense részére, a magyar trófeabírálatban végzett aktív munkájáért, a magyar vadgazdálkodás jogszabályaival kapcsolatos szakmai tevékenységéért.

Bocsó Gábor, az IPOLY ERDŐ Zrt. kerületvezető erdésze részére, közel négy évtizedes az Ipoly Erdő Zrt.-nél végzett példamutató szakmai munkásságáért, az erdőállományok nevelése és fejlesztése terén elért eredményeiért. *(Kitüntetését később vette át.)*

Gonda Tamás, az Erdőbényei Erdőbirtokosság Társulat nyugalmazott elnöke részére, több évtizedes, a magánerdő-gazdálkodás terén végzett eredményes munkájáért.

Györök Lajos, a Vértesserdő Zrt. vezérigazgató-helyettese részére, az erdőművelés és a vadgazdálkodás terén végzett fáradhatatlan szakmai és közösségépítő munkájáért.

Kalina István, a Pest Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdészeti Főosztályának erdőfelügyelője részére, az erdőszeti igazgatás területén végzett széles körű és magas színvonalú szakmai munkájáért.

Kovács Károly, a Tarnaleleszi Erdőbirtokosság Társulat nyugalmazott elnöke részére, a magánerdő-gazdálkodás terén végzett több évtizedes, példamutató, magas színvonalú munkájáért.

Nagy Bálint, az Agrárminisztérium, Erdőgazdálkodási Főosztályának osztályvezetője részére, az állami erdőgazdálkodás érdekében, valamint a fejezeti kezelésű előirányzatok, az erdőszeti támogatások kezelése kapcsán végzett kiemelkedő munkájáért.

Nagy Mátyás, a SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt. Szántódi Erdészet erdőművelési ágazatvezetője részére, a Szántódi Erdészet területén a természetes erdőfelújítás, az erdővédelem, a vadgazdálkodás érdekében végzett elhivatott szakmai munkájáért.

Rácz Károly, a Pilisi Parkerdő Zrt. Budapesti Erdészet műszaki vezetője részére, a parkerdei látogatószámok informatikai fejlesztése terén végzett eredményes munkájáért.

Sári Zsolt László, a NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt. nyugalmazott kereskedelmi és marketing vezetője részére, a nyírségi akác faanyag európai népszerűsítésében, valamint az új típusú hasznosítás megteremtésében végzett eredményes munkásságáért. *(Kitüntetését később vette át.)*

Svéda Gergely Róbert, az Alföldi Agrárszakképzési Centrum Kiss Ferenc Erdészeti Technikum szakmai

igazgatóhelyettese részére, az okleveles erdésztechnikus és a felnőttképzés kialakítása területén végzett magas színvonalú munkájáért.

Szabó Szabolcs, a Nemzeti Földügyi Központ osztályvezetője részére, az erdészeti igazgatás, az Országos Erdőállomány Adattár informatikai fejlesztése terén, valamint a hazai és nemzetközi adatszolgáltatások lebonyolításában, az ágazati döntések előkészítésében végzett kimagasló teljesítményéért.

Dr. Takács László, a Déli Agrárszakképzési Centrum Széchenyi Zsigmond Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium szakmai igazgatóhelyettese részére, több mint három évtizedes, az erdőgazdálkodás, valamint az erdészeti szakképzés érdekében végzett példamutató szakmai munkájáért.

Túri Zoltán, a Pest Megyei Körményhivatal Földművelésügyi és Erdészeti Főosztályának erdészeti szakügyintézője részére, az erdőgazdálkodás és természetvédelem terén végzett gyakorlati tevékenységéért, valamint közel két évtizedes magas színvonalú erdészeti hatósági munkájáért. *(Kitüntetését később vette át.)*

dr. Nagy István miniszter a Pro Natura Emlékplakettet adományozta

Ruborits Tamás, a Szombathelyi Erdészeti Zrt. közjóléti műszaki vezetője részére, a májusi rododendronvirágzásról híres Jeli Varázskert szezonális látogatottságának fejlesztése érdekében végzett munkájáért, melyet Farkas Sándor miniszterhelyettestől és *Rácz András* államtitkártól vehetett át.

Az Országos Erdészeti Egyesület ezúton is szívből gratulál a kitüntetett kollégáknak!

Forrás: AM Sajtóiroda

Fotók: Fekete István/AM

A 90 éves dr. Bondor Antal köszöntése

Csak születési dátuma emlékeztet bennünket arra, hogy dr. hc. dr. Bondor Antal Bedő-díjas, vasdiplomás erdőmérnök, az OEE Tiszteletbeli Tagja, szeretett Tóni bátyánk, immár 90 éves. Olthatatlan szakmásterete, sokoldalú aktív tevékenysége, kedves, közvetlen, de tiszteletet parancsoló egyénisége, életpaszttalokkal gazdagított szellemi nagysága és fizikai frissessége alapján egészen más korkategóriába tartozónak érezzük őt mindannyian: követői, munkatársai, tanítványai, barátai és tisztelői, akik most 90. születésnapján köszöntjük őszinte nagyrabecsüléssel, tiszteletteljes szeretettel.

Dr. Bondor Antal és felesége

Több mint öt évtizedes gyakorlati, tudományos és oktatói munkájának nagy része egybeesett az erdészeti és faipari ágazat szakmai, anyagi és erkölcsi megerősödésével. Mindig ösztönözte és vezetőként biztosította munkatársai szakmai fejlődését, példamutató és humánus magatartásával pedig hozzájárult egy magas színvonalú, családi munkatársi közösség kialakulásához.

Figyelemmel kísérte, egyengette és tanácsokkal segítette a fiatal szakemberek munkáját, jobbító szándékú kritikai megjegyzéseit mindig visszafogottan és kulturáltan, mély erkölcsi tartalommal fogalmazta meg.

Az életben két dolgot tartott fontosnak: *a családot és a hivatást*. Életútján a rá jellemző erények közé tartoztak: *alapos, magas szintű elméleti és gyakorlati szakismeret, kiváló összegző és lényeglátó képesség, vezetői rátermettség, határozottság, ugyanakkor humánus, emberközpontú gondolkodás*.

Egy Bondor Antaléhoz hasonló gazdag életpálya pontos bemutatása, értékelő feldolgozása, belőle a jelenre és a jövőre vonatkoztatható következtetések levonása szinte megoldhatatlan feladat. Most is csak az eddigi életpálya fontosabb állomásainak és eredményeinek vázlatos összefoglalására van lehetőség, a teljesség igénye nélkül.

1953-ban és 1954-ben demonstrátor az Erdőmérnöki Kar, Erdőművelés,- vad,- és halgazdaságtani Tanszékén, Sopronban. 1955-ben lépett szolgálatba a Dél-Zalai Állami Erdőgazdaságnál (Nagykanizsa), ahol műszaki vezetőként, erdészeti vezetőként, majd erdőművelési osztályvezetőként dolgozott.

1965-ben az Országos Erdészeti Főigazgatóságra helyezik. Ettől kezdve neve és tevékenysége összefonódott a magyar erdőgazdálkodás fejlesztésével. Vezette a minisztérium fagazdaság-fejlesztési osztályát 1972 és 1974 között, a szervezeti átalakítás során a Fagazdasági Vállalatok Országos Központjának műszaki igazgatója (1975–1978), majd 1979-

től 1983-ig a minisztérium Erdészeti és Faipari Főosztályának vezetője volt.

Az élenjáró európai erdőgazdálkodással egy időben szorgalmazta az erdészeti szaporítóanyag-gazdálkodás szerkezetváltását, új termesztési technológiák kidolgozását. Vezetésével kialakult a nagyüzemi csemetekertek országos hálózata, megkezdődött a burkolt gyökérzetű erdészeti szaporítóanyagok előállítása.

Az erdészeti nemesítés eredményeinek gyakorlati alkalmazása céljából az erdészetben is bevezette a fajtaminősítési eljárást. Mint az Erdészeti Fajtaminősítő Szakbizottság elnöke, 15 éven keresztül dolgozott az új klónok, hibridek, fajták elismertetéséért és a gyakorlatban történő mielőbbi elterjesztéséért.

Nevéhez fűződik az erdészet és faipar technika-váltási koncepciójának kidolgozása, vezetésével évről évre nőtt a gépesítés aránya. Meghonosította a legkorszerűbb technológiákat. Gyakorlati munkája közben megvédte *A szelídgesztenye telepítésének lehetőségei Nyugat-Dunántúlon* című műszaki doktori disszertációját.

Az Erdészeti Tudományos Intézet főigazgató-helyettesévé 1983-ban nevezték ki, 1987-től a főigazgatói tiszteletet töltötte be. 1984-ben védte meg *A szelídgesztenye (Castanea sativa Mitt) fatermése és termőhelye* című kandidátusi disszertációját.

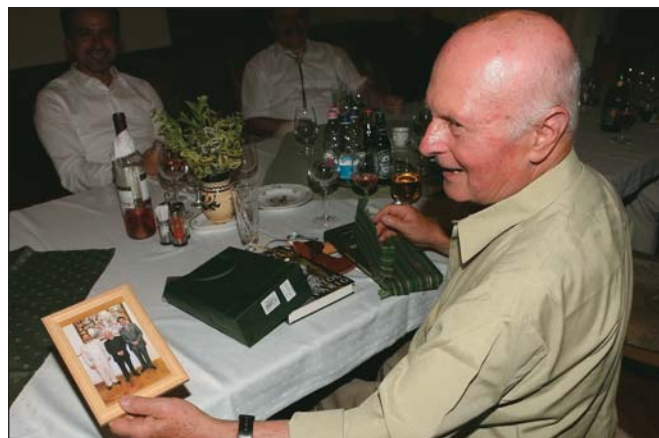
Kutatási területe elsősorban a faterméstan és az ökológia, ezek összefüggéseinek kérdései. Számos kutatási témacsoport (biomassza-felmérés, az erdő- és vadgazdálkodás összehangolása, a természet-szerű erdőgazdálkodás lehetőségei, stb.) vezetője.

Az Erdészeti és Faipari Egyetem egyetemi tanára 1991-től 2002-ig, 1997-ig tanszékvezető az Erdőművelési Tanszéken, 2003-tól Professor emeritus.

1993-tól a Kiskunsági Erdészeti és Faipari Rt. Igazgatóságának elnöke, 1998-tól az Alföldi Erdőkért Egyesület elnöke. A Magyar Tudományos Akadémia Erdészeti Bizottságának 1972-óta tagja, 12 éven keresztül volt titkára.

Írt 5 szakkönyvet, 20 könyvrészletet, 3 egyetemi jegyzetet és megjelent 80 tanulmánya. Munkáját több elismerés fémjelzi. Birtokosa a Munka Érdemrend bronz és ezüst fokozatának, a Bedő Albert-díjnak, az OEE Tiszteletbeli Tagsági Díszoklevelének, a Pro Silva Hungariae, az „Ember az Erdőkért” kitüntetéseknek és ERTI emlékéremmel is jutalmazták.

Láthatjuk tehát, hogy Bondor Antal több mint egy évtizedes tő mellett eltöltött gyakorlati, és az erdőgazdálkodás fejlesztése érdekében kifejtett csaknem másfél évtizedes ágazati tevékenységét először eredményes tudományszervezési és

Az ünnepelt és egy ERTI történelmi fotó mint ajándék

tudományirányítói munka egészítette ki, majd pedig mindezt egy gazdag és sikeres oktatói-nevelői életpálya tette teljessé.

Szóbeli elmondása szerint ez utóbbi feladat teljesülése vágyként, már akkor megfogalmazódott benne, amikor demonstrátorként a balekság okításába belekóstolt.

Jó érzéke volt és van jelenleg is ahhoz, hogy a körülötte lévők gondolataiban felfedezze mindazt, ami reálisan hasznosítható, sarkallva őket azok megvalósítására. Fegyelmezett, a tények és a számok alapján leszűrhető következtetések híve, aki mindig az embert nézi és helyzetének javítására törekszik.

Nyugodt természetével, őszinte, emberséges, nyílt és közvetlen stílusával ma is megtalálja a tárgyalási hangot a különböző szakmai csoportokkal és képes

Dr. Bondor Antal (középen) az utódaival (balra: dr. Führer Ernő, jobbra: dr. Borovics Attila)

kompromisszumteremtőként is fellépni közöttük.

Sokszínű szakmai tudása és műveltsége finom humorral párosul, szeret anekdotázni, és a társaságában mindig vidámság uralkodik. 90. születésnapján történt személyes köszöntésünkkor, bölcsen, elgondolkodva csak annyit mondott: „Köszönöm a jókívánságokat, de éppen azon lamentálok, hogy amikor benneteket köszöntünk 90 éves korotokban, akkor mit is fogok majd mondani.”

Kedves Professzor úr, kedves Tóni bátyáink, kívánjuk, hogy a Teremtő adjon neked a családot, mindannyiunk és az erdész társadalom örömeire jó egészséget, töretlen aktivitást, további hasznos és szép éveket.

Dr. Führer Ernő, nyugalmazott ERTI főigazgató
Dr. Borovics Attila főigazgató, SOE-ERTI

Szedd magad a májufát!

Egy rendhagyó kezdeményezés margójára

A NYÍRERDŐ Zrt. Nyíregyházi Erdészete idén szokatlan kezdeményezéssel hívta fel magára a figyelmet. Április 30-án „Szedd magad a májufát!” elnevezéssel lehetőséget biztosítottunk a nyíregyházi Sóstói-erdőben, hogy lelkes civilek – fiatal legények és korosodó családapák – egy-egy nyírfát kivágjanak, és azt májufaállítás céljából magukkal vigyék.

A program életre hívásával egyrészt az volt a célunk, hogy megelőzzük az illegális fakitermelést, ami nem óriási méretű, de némely, településekhez közeli nemesnyár erdősítésünk gyakran látta kárát. Az esemény azonban ennél jóval többet hordozott magában.

Egy jól sikerült Facebook-bejegyzés nyomán a hír hamar szárnyra kelt. Aki elolvasta a felhívás részleteit, azt is megtudhatta, hogy itt egy erdészeti beavatkozás, ún.: befejezett ápolás történik majd.

A nyírfák kivágásával nem azok elpusztítása lesz a cél, hanem az erdőrésztlet főfafájának, a kocsányos tölgynek a megsegítése. Olvashatott elegyarányról, őshonos fákról, erdőfelújításról, erdészetről – közérthetően, közvetlenül. És mivel a helyi média is felfigyelt a kezdeményezésre, a környék rádió- és tévé-műsoraiban is hallhatta, láthatta mindezt. Április közepétől a virtuális térben a megosztásoknak köszönhetően több mint 216 000 felhasználóhoz jutottunk el a közösségi médiában, és 1600 megosztás mellett mintegy 500 emberből váltottunk ki pozitív reakció!

A fentiek tükrében mi is izgatottan vártuk a nagy napot, főleg azért, hogy lesz-e elég kivágandó fa? Azokat ugyanis előzetesen kijelöltük, vigyázva az elegyarányra, és természetesen arra, hogy a későbbiekben is maradjon elég nyírfa az erdőrésztletben. Kéziszerszámokat és vé-

dőfelszerelést erdészetünk biztosított, láncfűrészelt nem engedtünk használni. És ha már ilyen nagy hangsúlyt fektettünk a hagyományörzésre, kihirdettük, hogy a népviseletben érkezők a nyírfa mellé ajándékot is kapnak.

A továbbiakban beszéljenek a számok: a rendezvényen összesen mintegy 200 fa talált gazdára! A legfiatalabb favágó ötéves volt, a legidősebb 50, aki feleségét lepte meg a fával.

Jellemzően baráti társaságok érkeztek, hiszen a 4–6 méter magas fákhöz elkelt a segítség, így mintegy 600 ember fordult meg nálunk. Jöttek kisteherautóval, utánfutóval, családi egyterűvel, de volt, aki kerékpárján tolta el az 5 méteres fáját.

Nyíregyháza 60 kilométer sugarú vonzáskörzetéből érkeztek hozzánk, de volt fa, ami Karcagra (115 kilométer) került! A legények 90%-a felhívásunk hatására döntött úgy, hogy idén ápolja ezt a nemes hagyományt, de voltak olyanok, akik saját bevallásuk szerint eddig „más úton” szereztek be az alapanyagot, ám idén vállalták a nagyobb táv megtételét, csak hogy legális forrásból juthassanak a fájukhoz.

A program lebonyolítása erdészetünk 5 dolgozójának egy délutánját vette igénybe, illetve az anyag- és eszközigény kimerült 10 kézfűrészben és 5 karosollóban. Ekkora energiabefektetéssel 216 000 emberhez virtuálisan és 600 legényhez személyesen tudtuk eljuttatni az üzenetet, hogy a felelős és tervezett erdőgazdálkodás milyen összetett és kihívásokkal teli feladat.

S hogy az erdei munka bár szép, de nehéz, és hogy az elegyes tölgyes erdő az alföldi erdők egy ékköve. Kiderült, hogy minden ellenkező híresztelés ellenére az erdészek is tudnak pozitívan kommunikálni – és nemcsak a fák, hanem a májufák nyelvén is.

Szokolovszki Géza igazgatóhelyettes
NYÍRERDŐ Zrt. Nyíregyházi Erdészet

Csapatépítő sárkorcsolyázás az Ipoly Erdő Zrt. területén

A Herman Ottó Szakkollégium tagjai-ként abban a megtiszteltetésben volt részünk, hogy részt vehettünk egy két-napos tanulmányúton az Ipoly Erdő Zrt. területén. Mivel az elmúlt évek járványhelyzete korlátozta a tanulmányutak megvalósulását nagyon örültünk a lehetőségnek.

A kalandos kirándulás április 9-én, szombaton reggel 6 órakor vette kezdetét, amikor egy mikrobusszal útnak indultunk a Soproni Egyetem főportájáról. Körülbelül délelőtt 10 órára értünk Alsótoldra, a Bableves Csárdához, a hatalmas esőfelhőkkel együtt, amiket egészen Sopronból vittünk magunkkal.

A csárdánál *Kovács Márton*, az Ipoly Erdő Zrt. erdőgazdálkodási főmérnöke várt minket, aki mindenki számára készült némi finomsággal, illetve léleklelegítővel is, hogy az esős, hideg idő ellenére kellemes hangulatban telhessen a nap.

Étkezés közben ismertette a menetrendet, mesélt nekünk az erdőgazdaság területén található faállományokról, az azokkal való gazdálkodásról úgy ökológiai, mint ökonómiai szempontból. Ezután megkezdtük sárdagasztó túránkat.

Meg kell jegyeznünk, hogy a hónapokig tartó aszályt egyértelműen jelenlétünk törte meg, így azon is elgondolkodtunk, hogy Esőhozó Szakkollégium néven fogunk a továbbiakban működni.

A főmérnök végigkísért minket a Kelet-Cserhádi Erdészet, azon belül is a Tepke-hegy területén. Először egy cseres-tölgyes természetes felújítást néztünk meg az egyik erdőrészletben. Itt személyre vehettük a felújítás állapotát, ahol szembevető volt a csúcsrügyek – főként gím- és dámszarvas általi – károsítása.

Kovács Márton, az Ipoly Erdő Zrt. erdőgazdálkodási főmérnöke tart szakmai ismertetőt

Kifejtette, hogy nem saját kezelésű vadászterületen, főleg domb- és hegyvidéken a terepviszonyok miatt (is) elég nehéz védekezni a vad ellen.

Egyéb szakmai témákat is érintettünk, többek között a természetes felújítógások menetét, illetve az erdősítés befejezésének feltételeit. Bemutatásra került a helyi erdészet is, amely nagyjából 14 ezer hektáron gazdálkodik. Területének nagy részén a régmúltban a települések által intenzív tájhasználatból adódóan a talajok erősen lepusztul-

tak, jelenleg nagy részben védelmi rendeltetésű erdők állnak itt. Az erdészet területének körülbelül egy harmada a Kelet-Cserhát Tájvédelmi Körzet részeként védelem alatt áll.

Folytattuk a gyalogtúrát, és útközben egy fiatalabb, tisztítás korú tölgyest is személyre vettünk. Közben beszéltünk az erdőtervezésről, az erdészeti hatóságok helyzetéről, erdőfelügyelők, erdőtervezők feladatairól.

Hamarosan elérteztünk a Tepke-kilátóhoz, amely 22 méteres magasságával toldja meg az 567 méteres Tepke-hegyet, és nagyszerű kilátást nyújt a teljes Északi-középhegységre, egészen a Visegrádi-hegységtől a Bükkig. A kilátó – amely egy korábbi olajbányászati berendezés (fúrótorony) átalakításával készült, a 2000-es évek elején erdőgazdasági felújítás után nyerte el mai formáját. Az erős szél, illetve a hideg kissé korlátozta a kilátó tetején töltött időnket, ugyanakkor így is páratlan látványban volt részünk. A Tepke-hegyet érinti az Országos Kék-túra útvonala is.

A kilátón tett látogatás után legyalogoltunk egészen Garábig, ahol a busz várt minket, hogy elvigyen a Salgótarjáni Erdészet területére. *Lévárdi György*, az erdészet vezetője, illetve *Gregán Zoltán*, a Somoskői Kirándulóközpont ve-

zetője tartottak bemutatót a helyi viszonyokról. A késői ebéd után megnéztük a Somoskői Kirándulóközpontot, a közjóléti szerepvállalás bemutatása céljából. Meséltek az erdészetről és az ott található szálláshelyről is, illetve a minket körülvevő turisztikai szempontból fontos helyszínekről. Felhívták figyelmünket, hogy az utóbbi 10–15 évben a közjólét, illetve a turizmus szerepe felértékelődött. Ennek ékes bizonyítéka a kirándulóközpont, ami vadasparkkal, kilátókkal teszi még vonzóbbá a Somos-

kői vár környékét a pihenni vágyóknak.

Az erdei szállás a Karancs-Medves vidéken található, a kirándulóközpont részeként, közvetlenül a szlovák határ mellett. Az épület 7 szobával rendelkezik, összesen 45 szállóvendég befogadására alkalmas. Az épületben található ezenkívül egy főzőkonyha, illetve egy rendezvényterem, mely 80 fős rendezvények lebonyolítására is alkalmas.

Ezt követően felmentünk Somoskő várához. Útközben a vár alatt megtekintettük Petőfi kunyhóját, ahol – ha igaz – több műve is született. Miközben a várból csodálhattuk a kilátást, *Lévárdi György* erdészetvezető mesélt a környékről. Akik alaposan körbenéztek, láthatták a Karancs-hegyet, Medves-fennsíkot, a

Lévárdi György salgótarjáni erdészetvezető kalauzolja a HOSZ csapatát

szilvaskői bazaltoszlopokat, illetve az annak szomszédságában lévő Salgó várát.

A várból lefelé menet megnéztünk egy bükkös felújítást. Az örökerdő-üzemmódú részletben 2017-ben volt fahasználata. A folyamatos erdőborítás biztosítása érdekében kisebb foltokat vettek ki, hogy az újulat fokozatosan megjelenhessen. Az erdészetvezető hangsúlyozta, hogy Salgótarján környékén átlagon felüli, nagyon szép erdők vannak, aminek magyarázata lehet, hogy a 19. század utolsó évtizedeitől, a környékbeli erdők jelentős részét a patinás Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Rt. erdőgazdasága kezelte, magas szakmai színvonalon. Az erdészetnek ezt a szakmai örökséget kell folytatnia, fenntartania.

A kalandos túra után elköszöntünk kísérőinktől, és elindultunk Mátraverebély-Szentkútra, a zárandokszállásra. A finom vacsora után elfoglaltuk szálláshelyeinket, majd este 8 óra környékén kezdetét vette csapatépítő programunk *Szöke-Wittich Réka*, az Országos Erdészeti Egyesület munkatársa jóvoltából. Ennek keretein belül különféle kreatív játékok révén a csapat kommunikációs, és munkaszervezői képességei kerültek előtérbe. Így kialakult egy jó

Mátraverebély-Szentkúton volt a szálláshelyünk

hangulatú, éjszakába nyúló közös játék és beszélgetés.

A reggelit követően körülnéztünk a mátraverebély-szentkúti Mária-kegyhelyen, kortyoltunk a kút gyógyító vizéből, majd Budapestre buszoztunk, hogy megtekintsük a Természettudományi Múzeumot. Rengeteg érdekes látnivaló volt ott, például ásvány- és gombagyűjtemény, úgynevezett „Gombatotóval” tesztelhetjük ismereteinket a gombák világáról, de elmerülhettünk a különböző, szemet gyönyörködtető színvilágot prezentáló rovarkiallításban is, illetve megtekinthettük a letűnt korok nagy urait, a dinoszauruszokat.

A látogatás, és ezzel a tanulmányút nagyjából délután négy óraker fejez-

dött be, és elmondhatjuk, hogy mindenki rengeteg élménnyel gazdagodva térhetett haza.

Szeretnénk köszönetet mondani az Országos Erdészeti Egyesületnek, *Kiss László* elnöknek és *Elmer Tamás* főtitkárnak, hogy a tanulmányutunkat támogatják.

Szeretnénk megköszönni az *Ipoly Erdő Zrt.-nek* a programok és az ellátás biztosítását. Külön köszönjük *Kovács Mártonnak*, aki nemcsak szakmai túravezetésünket vállalta, de odaadóan segítette az egész tanulmányút megszervezésében.

Szeretnénk továbbá megköszönni az Ipoly Erdő Zrt. valamennyi munkatársának, a vendéglátást, a túravezetést, tájékoztatást. Köszönjük mindenkinek, aki támogatta, hogy ez a tanulságos és izgalmas program megvalósulhasson.

A Herman Ottó Szakkollégium tervei közt szerepel, hogy minél több erdőgazdasághoz ellátogathasson a jövőben. Esőhözásra ajánljuk magunkat! Üdv az erdészeknek! Jó szerencsét!

Világhy Gergely, emh., HOSZ
Porcsin Alexandra doktorandusz
 SOE EMK, HOSZ
Szöke-Wittich Réka, OEE
 Fotók: **Kiss Vince**

Bakonyiak a Mátrában

A Bakonyszentlászlói Erdészet szak személyzete június közepén kétnapos tanulmányút keretében az Egererdő Zrt. Mátrafüredi Erdészetéhez látogatott. A programot az NFK szakmai rendezvényként akkreditálta, így a résztvevők kreditpontokat is gyűjtöttek.

Az erdészet épületénél *Dudás Béla* erdészetvezető fogadta a csoportot, és rövid tájékoztatót adott az erdészet működéséről. A terepi bemutató első helyszíne a mátraházi hotelek mellett található, turisták által látogatott erdőterületen volt, ahol az erdészet nagy sikerrel folytat szálaló-vágásos erdőfelújítást.

A kocsánytalan tölgyes erdőben nyitott kis méretű lécekből gyönyörű újulatfoltokat láthattunk. A felújítást hosszan elnyújtják, az elsődleges cél itt nem az iparifa termelés, hanem az idős fák minél tovább fenntartása.

A Kékestető felé vezető út mellett örökerdőüzemmódban kezelt erdőben „Pro Silva szemlélettel” és „türingiai módszerrel” megkezdett használatok jelölését mutatta be

Reményfy Rita fahasználati műszaki vezető. A kb. 70 éve egyben levágott területen most a változatos korosztály-összetétel kialakítása a cél, az akkor szálanként meghagyott idős egyedek pedig biotóp faként színesítik az állományt.

Az autókkal, és a vállalkozó szelleműeknek gyalogosan megtett csúcstámadás után a kilátótoronyból mással össze nem hasonlítható panoráma tárult elénk, és a körülöttünk elterülő erdőkről is alaposabb képet kaphattunk.

A Szalajka-ház felé vezető úton tölgyes természetes felújításoknál tettük az utolsó terepi megállónkat, majd a

Bakonyi erdészek az ország tetején

nap zárásaként *dr. Csóka György (ERTI)* erdőegészségügy témában tartott gondolatserkentő előadását, valamint *dr. Koltay András (ERTI)* kórokozókat, benne az újonnan megjelent baktériumos tölgyelhalást felvillantó bemutatóját hallgattuk meg.

Másnapi programunk Gyöngyösorszi térségébe vezetett, ahol a Nitrokémia Zrt. Szárazvölgyi zagytározójánál kaphattunk képet a térségben egykor folyó bányászati tevékenységről és a vállalat alapvető tevékenységéről, melyek elsősorban bányabezárási, tájrendezési valamint kármentesítési feladatok.

Papp Zoltán projektvezető érdekes előadásban ismertette az elsősorban ólom és cinkérc termelésére kialakított gyöngyösorszi ércbánya történetét, majd a bányabezárási koncepciót és az aktuális feladatokat. Az előadásnak a Magyarországon egyedülálló méretű ásványgyűjteményt bemutató Ásványok Háza adott helyet, ahol a tanulmányút zárásaként a Kárpát-medence bányászati értékeiben, és a világ számos tájáról származó varázslatos ásványokban gyönyörködhattunk.

Rosta Katalin
 erdőgondnok, Bakonyerdő Zrt.

Többcélú fakitermelő gépek használata az Alföldön

Az OEE Gépesítési Szakosztálya és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.-vel közösen május 26-án Pirtó környékén szakmai rendezvényt tartott, amelyen erdészeti gépek gyakorlati orientált bemutatására került sor. A gépbemutatón a nagyszámú érdeklődő szakember a véghasználatok és a nevelővágások során használható gépekről, gépesítési rendszerekről szerezhetett elméleti és gyakorlati ismereteket. A házigazda KEFAG Zrt. szakemberein kívül a hasonló géprendszereket üzemeltető magánvállalkozók is megosztották eddigi tapasztalataikat az érdeklődőkkel, akik így teljes képet kaphattak a harveszterek és forwarderek alföldi körülmények között történő alkalmazhatóságáról.

1. terepi bemutató – Komatsu 901 típusú harveszter

A résztvevőket a házigazdák nevében Dr. Bárány Gábor termelési vezérigazgató-helyettes köszöntötte és ismertette a programot. A gépesítés fontosságát hangsúlyozta köszöntőjében dr. Czupy Imre, a Gépesítési Szakosztály elnöke, Kovácsévics Pál, a NAK erdészeti szakértője az Agrárkamara erdészeti ágazati érdekképviselői tevékenységére hívta fel a figyelmet.

A rendezvény első állomásán, a Soltvadkert 38B erdőrészletben Almási István, a KEFAG Zrt. ERDŐGÉP Műszaki Erdészetének igazgatója tartott tájékoztatót. Elmondta, hogy más erdőgazdaságok gyakorlatával szemben a KEFAG Zrt. a rendszerváltást követően nem építette le saját gépkapacitását, amit akkoriban elsősorban a nagy mennyiségű talaj-előkészítési munka indokolt. A jelenlegi gépparknak ugyanakkor a talaj-előkészítő gépek mellett már rakodó- és szállító-

gépek, valamint fakitermelő gépek is részét képezik. Az elmúlt időszakban az élőmunka díja jelentősen drágult, a munkaerő-kínálat pedig – beleértve a motorfűrészes vállalkozókat is – jelentősen csökkent. A feladatok megfelelő időben való elvégzése érdekében, ezért harveszterek és forwarderek alkalmazása is szükségessé vált. A részvénytársaság a saját tulajdonában levő gépek mellett vállalkozókat is megbíz fakitermelési munkákkal, akik szintén rendelkeznek harveszter-forwarder gépparkkal.

A helyszínen bemutatott Komatsu 901 típusú harvesztert az erdészet 5 éve állította munkába, amelynek kiszolgálására egy szélesített rakfelületű Komatsu 845-ös forwardert is üzemeltetnek. A gépek alföldi viszonyok között jól beváltak, ugyanakkor az elérhető teljesítményük nagyban függ a faállománytól, az aljnövényzettől és a

terepadottságtól, valamint attól, hogy milyen választékot termel. Napi 12 órában dolgozva a teljesítmény műszakonként 50 m³ és 200 m³ között változik. A gyakori, erős oldalágakkal rendelkező feketefenyő állományokban a törzsek gallyazása nagy igénybevételnek teszi ki a harveszterfejet, emiatt magas a gépek karbantartási igénye. Ezekben az állományokban nagyobb teljesítményű, robusztusabb kialakítású harveszter bevetése is indokolt lehet.

A következő helyszínen Muzslai János vállalkozó mutatta be az általa gyéritekben használt Malwa típusú duál gépet. A duál gépek a többműveletes gépek új generációját képviselik. A harveszter vagy forwarder alapú duál (kombi) gépeket harveszterként és – viszonylag rövid idejű átszerelést követően – forwarderként is be lehet vetni.

A tulajdonos elmondta, hogy ezen géptípus beszerzése mellett több érv is szól: egyrészt már középtávon is az egyre növekvő kézi munkaerő hiánya egyértelműen a gépesítés irányába mutat, másrészt az új gép vásárlását jelentős mértékben megkönnyítette a Vidékfejlesztési Program keretében rendelkezésre álló vissza nem térítendő állami támogatás.

A MALWA 560C egy teljes értékű forwarder, 4 pár (leveshető) rakoncával. A mindössze két méter széles, és alig 5 tonna saját tömegű gép raksúlya 5,5 tonna. Az erőforrás egy 4 hengeres, 75 lóerős CATERPILLAR motor. A CRANAB CF45 daru standard gémkinyúlása 6,1 méter, de létezik 8,2 méteres (duplateleszkópos) kivitel is. A gép óránként csupán 5 liter üzemanyagot fogyaszt. A gépkezelő egymaga, külső segítség nélkül, kevesebb mint negyedóra alatt képes gépét átalakítani harveszterre, amelynek során a rakoncák helyett stabilizáló ellensúlyok, és a HSP020-as rönkmarkoló kanál helyett egy LogMax928 harveszterfej kerül felszerelésre. Ezzel a kialakítással akár 30 cm-es fenyő, vagy lombos állományokban is bevethető.

A kombi gép esetén a kompromisszumot a darunál kell megkötni. A MALWA 560H-t (tisztán harveszter) ugyanis paralelgémes daruval szerelik, amely a talajjal párhuzamos mozgásokat valamivel gyorsabban, azaz végső soron hatékonyabban képes elvégezni. Egy ilyen speciális harveszter-daru azonban nem képes magasra emelni az adaptert, így – rönkmarkolóval szerelve – nem tudná átemelni a rakományt a rakoncák felett. Ezért kell duál (kombi) gép esetén hagyományos felépítésű

„Forwarder-darut” alkalmazni, amely mindkét funkciót el tudja látni.

A tulajdonos tapasztalatai alapján átlagosan 50 m³ a viszonylag kis méretű, gyérítéskorú állományokban, a fák között is könnyen manőverező gép napi teljesítménye. A vállalkozó ezzel a gyenge állományok között maximálisan meg van elégedve, ugyanakkor kiemelte, hogy nagy szükség lenne a gyérítésekben végzett értékes munka megfelelő díjazására.

Összességében a kompakt méretű gép a hazai állományokban szükséges széles spektrumban jól alkalmazható. A talajnyomása alacsony, a keskeny pászták miatt a gyérített állomány záródása is fenntartható.

A szakmai nap harmadik, egyben záró helyszínén egy szintén az alföldi térségben aktív vállalkozó, *Bernáth Csaba* mutatta be az általa használt Ponsse harveszter-forwarder géppárt. A harveszter egy Ponsse Ergo, a forwarder pedig egy Ponsse Elk típus, amelyek 2012-es gyártásúak, megvásárlásukra 2019-ben került sor. Azóta folyamatosan dolgoznak.

A harveszter egy H7 típusú fejfel van szerelve, darujá pedig 10 méteres kinyúlásra képes. Termelékenysége erősen állományfüggő, a tapasztalatok szerint 10–20 m³ faanyagot tud letermelni óránként, ami 100–180 m³-es napi teljesítményt jelent.

A megtekintett állományban 15 m³ fenyőt tudott termelni óránként. Jellemzően fenyő véghasználatokban dolgozik, volt ugyan próbálkozás lombos állományokban való bevetésére is (HNY), azonban ott nem tudott olyan szép munkát végezni, mint fenyőállományok-

3. terepi bemutató – Ponsse Ergo harveszter és Ponsse Elk forwarder

ban. A gép legnagyobb igénybevételnek kitett része a harveszterfej, mely folyamatos karbantartást, javítást igényel. Ezenkívül a hidraulikatömlőkre kell folyamatosan figyelmet fordítani.

A Ponsse Elk gyérítésekben és véghasználatokban egyaránt használható, terhelhetősége 13 tonna. A gép sajátossága, hogy a rakfelülete kiszélesíthető 3,9 méterre az alap 3 méter szélességről, ezáltal még hatékonyabbá tud válni. Kitolt állapotban a megfelelő választékkal maximálisan feltehető famennyiség 18 m³. A darunak itt is 10 méteres kinyúlása van. Általánosságban elmondható, hogy óránként 1 fordulót tud megtenni, ez naponta kb. 10 fordulót jelent.

Mivel a két gép (a harveszter és a forwarder) teljesítménye közel azonos, jól tudnak párban dolgozni.

A szakmai program a látottak értékelésével zárult. Összességében megállapítható, hogy a többműveletes (többcélú) fakitermelő gépek, a harveszterek a 60-as évekbeli megjelenésük óta folyamatos fejlődésen mentek keresztül. Napjainkra a fakitermelés leghatékonyabb képviselőivé váltak, mind fenyves, mind lombos állományokban. A harveszterek száma az elmúlt években Magyarországon is rohamosan nőtt, annak ellenére, hogy a zömében lombos hazai állományokban a megfelelő géptípus kiválasztása elsődleges szempont. Az egyre növekvő munkaerőhiány is mind szélesebb körű alkalmazásukat indokolja.

A gyakorlat ugyanakkor e téren is megelőzte a szabályozást: a harveszterek, forwarderek szakszerű működtetésére alkalmas szakemberek képzése Magyarországon egyelőre nem megoldott. A gépek tulajdonosai, használói, és az erdőgazdálkodók részéről is komoly problémaként merült fel, hogy ezen nagy értékű gépek esetében nem biztosított a megfelelő tudással rendelkező gépkezelők akkreditált képzése. Ezen a téren sürgősen lépni szükséges. Rövid távon meg kell teremteni ezen képzések akkreditálási feltételeinek kialakítását és a képzések elindítását.

Dr. Czupy Imre elnök,
OEE Gépesítési Szakosztály

Dr. Bárány Gábor
termelési vezérigazgató-helyettes,
KEFGA Zrt.

Kovácsévics Pál
erdészeti szakértő, NAK

Dr. Major Tamás titkár, OEE
Gépesítési Szakosztály

2. terepi bemutató – MAIWA 560C kombi (duál) gyérítő gép

A Deutscher Forstverein 70. vándorgyűlése Braunschweigban

Változó világunkban elengedhetetlen, hogy ne csak Kárpát-medencei vonatkozásban, hanem kiterjedtebben is ismerjék egymást Európa erdőszelvényei. Nagy felelőtlenség lenne nem figyelni a más országok erdeit és erdőszelvényeit érintő kihívásokra. Figyelemmel kell kísérnünk egymást, hogy a tapasztalatok alapján alkalmazni tudjuk – vagy éppen figyelmen kívül hagyni – a felmerülő megoldási lehetőségeket.

A Deutscher Forstverein (Német Erdészeti Egyesület) 70. Vándorgyűlését, Alsó-Szászországban, Braunschweig városában rendezték meg, *Oroszlánok földjén – Itt az idő a megújulásra* jelmonddal. A Német Erdészeti Egyesület az Alsó-Szászországi Erdészeti Egyesülettel együtt szervezte meg a jeles rendezvényt. A magyar delegáció részvételét a Tübingiai Erdészeti Egyesület meghívása tette lehetővé, amelyet az OEE és a Tübingia Erdészeti Egyesület vezetőségei között fennálló kölcsönösen erős szakmai és baráti kapcsolat alapozott meg.

Az esemény ünnepélyes keretek között esti fogadással kezdődött a Braunschweig közelében lévő Waldhaus Oelper nevű kastély-étteremben, ahol kötetlen keretek között találkozhattak, beszélgethettek egymással a vendégek.

Részvevők közt még Lengyelország államerdőszelvényi képviselték magukat egy nagyobb számú delegációval. Programjainkon alapvetően velük közösen vettünk részt, így a beszélgetések alkalmával a lengyel erdőszelvények és erdők legaktuálisabb kérdéseibe is betekintést nyerhettünk.

Az első szakmai program keretében lengyel kollégákkal együtt Németország legészakibb, extrém klíma- és időjárás viszonyokkal jellemezhető középhegységébe, a Harz-hegységbe látogattunk el, az állami Clausthali Erdészeti területére. Az erdőszelvény 13 500 ha-on gazdálkodik, amelynek nagyobbik részén a második világháborút követően telepített egykorú, egyszintes luc monokultúra található. Itt szembe-sülhettünk azzal a kiterjedt erdőkárral, ami a monokultúrák 80%-át érte az elmúlt kb. 5 év alatt. Részletes betekintést kaptunk ennek a folyamatnak a részleteibe és hatásaiba, magunk előtt látva a lezajlott óriási mértékű pusztulás következményeit.

1. kép. Általános látvány napjainkban a Harz-hegységben: letermelt és még lábön álló károsodott erdőállományok

A klímaváltozás hatására létrejött kárláncolat 2017 nyarán lehullott rendkívüli nagy csapadékmennyiséggel kezdődött, amelyet 2017/18 telén több vihar követett, közülük a legjelentősebb a Friderike nevű volt, amely több százezer köbméter faanyag dőléséhez vezetett. A két egymást követő aszályos év – 2018 és 2019 – tovább súlyosbította a helyzetet, s mindezek együttese megteremtette a kedvező feltételeket a szű, elsősorban a betűzőszű (*Lps typographus*) tömegszaporodásához és kártételéhez.

A hatalmas területeken kiszáradt lucosok felszámolására és a szű további szaporodását megelőzendő a Clausthali Erdészeti igyekezett minél gyorsabban letermelni, felkészíteni és elszállítani a károsodott faanyagot, de ez meghaladta erejüket. Ezért stratégiát váltottak és a már holt, még álló fákkal borított területeken foltokban 5 hektáros tarvágásokat végeznek, miközben különösen nagy figyelmet fordítanak a még ép állományokban a szű által megtámadott egyes fák mielőbbi és gyors eltávolítására, gátolva, lassítva ezzel a szű további tömegszaporodását.

A hegység egyik gerincéről körbetekintve mintha egy holdbéli tájon járnánk. Ahol még állnak fenyők, ott azok is kiszáradtak. A lágyszárú szint is elszáradt az árnyat adó erdő hiányában. Egy madarat sem hallani. Az élet jelét egyedül egy csoportunk fölé tévedő vörös kánya mutatja.

A kipusztult erdőterületek újratelepítését a teljes területen nem tudják kivitelezni. A tarvágott területek egy részét néhány hektáros nagyságban bekerítik és bükkal, juharokkal és jegenyefenyővel erdősítik be. Ameddig a holt fák stabilitása engedi, a lábön hagyott holt állományfoltok egy részében állomány alatti felújítást végeznek, elsősorban bükkal és jegenyefenyővel. A többi területen – kapacitás és forrás hiányában – nem tudnak mesterséges felújítást végezni, az erdők megújulását természetes úton, a lábön hagyott holt állományrészek által(!) biztosított kedvezőbb mikroklímatis körülmények segítségével várják.

A területen jelen lévő nagy létszámú gímállomány mondhatni az egyik napról a másikra veszítette el az előhelyének egy részét, ezért a mesterséges felújítást csak kerítés mögött

lehet sikerre vinni. Rendkívül intenzív vadászatot rendeltek el a szarvasállomány csökkentése érdekében, szezonra és trófeára való tekintet nélkül lövik a gímet.

Amíg ez a hihetetlen nagy erőfeszítéssel és megerőltető munkával járó kármentés, kárenyhítés és erdőfelújítás zajlik az erdőszelvényénél, addig a szomszédos nemzeti park területén (ahol a kárláncolat ugyanúgy lezajlott) a károsodott holt fát egyáltalán nem termelik le, nem készítik fel, hanem a területen hagyják érintetlenül, amely az erdőgazdálkodók legnagyobb bánatára sajnos kitűnő lehetőséget nyújt a szű további szaporodásához.

A délután folyamán ezt meg is tekinthettük a Harz Nemzeti Parkban, ami 2006-ban jött létre, két nemzeti

2. kép. Kerítéssel és vadászattal védik az erdősítéseket

park összevonásából (Magas-Harz és Harz) mintegy 24 700 hektáron. Jelmondata: *Hagyjuk a természetet természetnek lenni!*

Ennek jegyében területén semmiféle emberi beavatkozás nem érvényesül. A program keretében az Oder-tavat körülölelő, mintegy 4,5 km hosszú ösvényt jártuk be. Itt is – a délelőtti tanulmányúton már bemutatott – erdőpusztulással szembesülhettünk, de ellentétben az erdőgazdálkodó által kezelt területekkel, itt az összetört, kidőlt, kiszáradt fák a területen maradnak és csekély nagyságú kísérleti terület kivételével, a természetes szukcessziós folyamatokat engedik érvényesülni, azokat tanulmányozzák, s mutatják be a természetjáró közönségnek.

A napot állami állófogadás zárta le, amelyen felszólalt többek között az alsó-szászországi élelmezésügyi, mezőgazdasági és fogyasztóvédelmi miniszter asszony, *Barbara Otte-Kinast* és az Alsó-szászországi Erdőgazdák szervezetének elnöke, *Klaus Merker* is.

Másnap a braunschweigi Volkswagen sportszarnokban került sor az ünnepélyes közgyűlésre. A Német Erdészeti Egyesület elnöke, *Carsten Wilke*, a szövetségi mezőgazdasági miniszter, *Cem Özdemir*, a braunschweigi főpolgármester, *dr. Thorsten Kornblum* és a lengyel delegáció tagjának, *Janusz Dawidziuk* köszöntő szavai után *dr. Ludwig Theuvsen*, az Alsó-szászországi Élelmezésügyi, Mezőgazdasági és Fogyasztóvédelmi Minisztérium államtitkára tartott előadást

3. kép. Az Oder-tó

Erdészeti politika Alsó-Szászországban címmel, amelynek akár egyszemélyes összefoglalója is lehetne az annak keretében elhangzott következő jelmondat: *„Mindnyájunknak szüksége van az erdőre, de most az erdőnek van szüksége miránkra!”*

Az erdőkárok miatt szükségessé váló erdőfelújítások segítésére a 24 %-os erdősültségű tartomány 2019-2021 közti időszakban 60 millió euró támogatást kapott az EU-tól. Modernizálták, fejlesztették az erdőtűz elleni védelmet azzal, hogy a világ legújabb erdőtűz felismerő rendszerét vezették be. Kampányt indítanak az erdő és az abban dolgozók munkájának népszerűsítése céljából, mert az erdőben dolgozók a társadalom szemében kevésbé ismertek és elismertek.

Az ünnepélyes gyűlés záró részében adták át a *Danckelmann-érmét*, melyet *dr. Bernhard Engelbert Joseph Danckelmann*-ról, az elismert erdész szakemberről és kutatóról neveztek. Az ő nevéhez fűződik a Német Erdészeti Egyesü-

4. kép. *Barbara Otte-Kinast* miniszter asszonnyal (ebben a tartományban sör nélkül nincs fotózás)

let megalakítása, melynek első elnöke is volt, valamint a világ egyik legrégebbi nemzetközi erdészeti kutató hálózatának, a IUFRO-nak (International Union of Forest Research

5. kép. *Dr. Bernhard Engelbert Joseph Danckelmann*

6. kép. Forstbüro Hochfranken

Organizations) életre hívása is az ő kezdeményezésére vezethető vissza.

Délután különböző helyszíneken szervezett szakmai programokra került sor. A lengyel delegációval együtt egy tutajos ki-

ránduláson vehettünk részt Braunschweig folyóján, az Okeron.

Este a braunschwegi domban – cserjékkel és fákkal körbe-díszített oltár körül – egy ökumenikus istentisztelettel zárult a Német Erdészeti Egyesület 70. Vándorgyűlés hivatalos része.

A Német Erdészeti Egyesület nagyszerűen megszervezett és gazdag szakmai, valamint kulturális programkínálatot nyújtó 70. Vándorgyűlésének legnagyobb erdészeti vonatkozású tanulsága – a kiterjedt erdőpusztulásokat látva – az volt, hogy az erdőállományok állóképességének fokozása érdekében törekedni kell az elegyes, vegyeskorú, vertikálisan és horizontálisan tagozódott állományok létrehozására. Ez megerősíti a hazánkban ma már érvényesülő szemléletet.

A lehetőséget ezúton is köszönjük *Hagen Dargelnek*, a Tübingi Erdészeti Egyesület elnökének, valamint *Andreas Niepagennek* a Tübingi Erdészeti Egyesület vezetőségi munkatársának.

Hazafelé úton még a Hof-i székhellyel rendelkező Forstbüro Hochfranken meghívásának tettünk eleget, ahol élveztük vendégszeretetüket, kerestük a jövőbeni kapcsolódási lehetőségeket.

Babiczki László (Egererdő Zrt.),
ifj. Dobó István (Ipoly Erdő Zrt.),
Elmer Tamás (OEE)

Elnöki látogatás a Horvát Erdészeti Egyesületnél

Az 1846-ban alapított Horvát Erdészeti Egyesület Kaproncai Helyi Csoportjának szervezésében Kiss László, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke részvételével, 2022. július 5-én került megrendezésre a Horvát Erdészeti Egyesület horvát–magyar erdészeti kapcsolatokat ápoló szakmai találkozója. Az ünnepélyes megnyitón a megjelenteket *Marina Juratovic*, a Horvát Erdészeti Egyesület Kaproncai Helyi Csoportjának elnöke, valamint *Oliver Vlainić*, a Horvát Erdészeti Egyesület elnöke köszöntötte.

A horvát–magyar erdészeti kapcsolatok ápolásáért, a határon átnyúló szakmai együttműködés kialakításában, fenn-tartásában kifejtett munkájáért elismerő oklevélben részesült *Barkóczy István*, Bedő-díjas erdőmérnök, a SEFAG Zrt. nyugalmazott vezérigazgatója, valamint *Mihály László* Decrett-díjas erdésztechnikus, a SEFAG Zrt. nyugállományba vonult területvezető erdésze. Az okleveleket Oliver Vlainić, a Horvát Erdészeti Egyesület elnöke adta át.

Az oklevelek átadása után Kiss László elnök köszöntötte a találkozó résztvevőit, néhány szóban bemutatva a magyarországi Országos Erdészeti Egyesület munkáját, célkitűzéseit, valamint az Egyesület közelmúltban elért eredményeit.

A továbbiakban *Fehér István*, a SEFAG Zrt. vezérigazgatója, valamint *Füsi Balázs*, a SEFAG Zrt. Iharosi Erdészeti Igazgatója köszöntötte a rendezvény résztvevőit.

Az ünnepélyes megnyitó után a szentgyörgyvári (Đurđevac) várat, illetve az ott található festménykiállítás tekintették meg a résztvevők, ezután a helyi temetőben megkoszorúzták a tragikus körülmények között meghalt erdész, *Ivan Švarc* sírját.

A nap zárásaként a Horvát Állami Erdőgazdaság (Hrvatske šume) Répási Vadászházába invitálták a szervezők a vendégeket egy ízletes ebédre, valamint kötetlen baráti beszélgetésre.

Palik Norbert, OEE Balassagyarmati H. Cs.

Beszámoló az Osztrák Erdészeti Egyesület éves vándorgyűléséről

Egyesületünk az idei évben háromfős delegációval képviseltette magát az Osztrák Erdészeti Egyesület 2022. évi vándorgyűlésén, amely június 9–10-én zajlott Taggenbrunnban, nem messze Klagenfurttól, Karintia tartományban.

Az osztrák vándorgyűlés hasonló felépítésű, mint az egyesületünk által szervezett hazai megfelelője. Vagyis első nap közgyűlést tartanak, valamint kiosztják az egyesületi kitüntéseket, majd ezt követően – ebben tőlünk eltérően – egy kis hideg büfé után néhány plenáris előadást hallgathattak meg az érdeklődők. Már csak a témájuk miatt is érdemes felsorolni őket:

- Informationen zum Wald im Spiegel der Gesellschaft (*Erdeink a társadalom nézőpontjából*)
- Biodiversität im Wald – Spannungsfeld zwischen Nutzung und Außer Nutzung Stellung (*Biodiverzitás az erdőben – Eltérés a gazdasági és kivett erdők között*)
- Aktive Waldbewirtschaftung – unsere Antwort auf die Klimakrise (*Aktív erdőgazdálkodással a klímakrízis ellen*)
- Lebensraumsicherung durch Schutzwaldbewirtschaftung (*Élettérbiztosítás [emberi] véderdőgazdálkodással*)
- Holz für Bioökonomie – Wunsch und Wirklichkeiten (*Fa a biogazdálkodásért – vágy és valóság*)
- Umsetzung aktueller und künftiger Herausforderungen in der Praxis (*Jelenlegi és jövőbeli kihívások a gyakorlatban*)

Az előadások szakmai irányultságát tekintve nagyon hasonló kérdések foglalkoztatják a szakembereket úgy Ausztriában, mint nálunk. Nyilván a klímaváltozás és annak hatásai körül forognak a legfőbb kérdések.

Téma a fenntarthatóság jegyében a biodiverzitás, annak értelmezése, fenntartásának gyakorlati praktikái (holtfa, elegyítés, mozaikosság stb.). Folyamatos probléma a klímaváltozás, a lucpszulás és a fafajpolitika.

Állandóan napirenden vannak az erdőszültségi, birtokpolitikai viszonyok adatai és azok változásai. Előbbiek fé-

Plenáris előadás a vándorgyűlés során

nyében fontos kérdés a fajösszetétel alakulása.

Amit érdemes tudni a fentiek értelmezéséhez, hogy Ausztriában az erdők mindössze kb. 15%-a van állami tulajdonban, ami a nagy erdőszültségi arány miatt (48%) így sem kevés, de a többi terület valamilyen magán- vagy egyházi tulajdont jelent.

Ezek tükrében teljesen máshogy értelmezik a hozamszabályozási, természetvédelmi kérdéseket is. A természetvédelemnek sokkal kisebb mozgástér jut az erdőgazdálkodás során, vagy ha igen, akkor azt megfinanszírozza.

Ami viszont náluk sokkal jelentősebb kérdés, az a véderdők szerepe és jelentősége. Domborzati viszonyaik

Gyantagyűjtés vörösfenyő tövéből

miatt mind a téli hó, mind a hirtelen lezúduló zivatarok okozta sárlavinák óriási veszélyt jelentenek a településekre. Ezek elkerülése miatt a véderdők szerepe és fenntarthatósága egyre fontosabb.

Sajnos a globalizációs problémák az osztrákoknál is megjelentek: egyre kevesebben vannak már, akik az erdőben dolgoznak.

Az előadásokat követően vacsora mellett tudták a résztvevők az elhangzottakat megbeszélni. Egyesületünket külön köszöntötték a fogadáson, és örömeiket és megtiszteltetésüket fejezték ki afelől, hogy meglátogattuk a vándorgyűlésüket.

A szíves vendéglátás után másnap, a zárónapon – a hazai vándorgyűlésünk szakmai programjaihoz hasonlóan – egy terepi nap várt ránk. Delegációnk a *Mit Baumartenvielfalt dem Klimawandel entgegen* (Változatos fafajösszetétellel a klímaváltozás ellen) című programon vett részt, melyet Gurk Egyházmegye magánerdészeténél tartottak meg.

A program során számos érdekes gazdálkodói gyakorlattal találkoztunk. Ezek közül az első a „Pro silva” foltok voltak. Ennek során érdekes volt, hogy a klímaváltozás jegyében a lucfenyővel szemben a jegenyefenyő térfoglalását kívánják növelni, ugyanakkor ez nem megy már náluk sem kerítés nélkül.

Ami szintén emlékezetes különbség volt, hogy a bükk, mint faj, még szinte gyomfának számít (előfordul, hogy az újulatfoltokban visszamaradt idős, mére-

tes példányokat a kambiumot körbevágva pusztítják el), mint nálunk a gyertyán vagy a hárs, és kiápolják a jegenyefenyő, de még a luccal szemben is ott, ahol jelentősebb térfoglalást nyerne.

Emellett volt fenyőgyanta-gyűjtési bemutató, ahol vörösfenyőn mutatták be, hogyan lehet gyantát kinyerni és méltatták az anyag kiválóságát és piaci értékét. A gyantát használják a hajóépítésben is valamint a belőle készített kenőcs Ausztriában népszerű házi patikaszer különböző bőrsérülésekre, fertőzésekre, gyulladásokra, sőt, nem csak humán egészségügyben, hanem az állatgyógyászatban a lovaknál is előszeretettel alkalmazzák.

Szintén nagyon érdekes volt egy kivett erdő, amely urnatemető funkciót tölt be olyan módon, hogy az egyes fák „alá-mellé” lehet a hamvakat egy lebomló „biournában” elhelyezni. Egy, az erdőben külön elhelyezett táblán szerepeltek az elhunyak nevei, életük dátumaival feltüntetve.

További helyszínként a St. Georgen am Längsee község melletti Wolschart Magánerdőbirtokra látogattunk. A 272 hektáros terület vezető erdésze a klímaváltozás erdőgazdálkodásra gyakorolt hatását mutatta be.

Egy gondosan összeállított brosúrában adatsorokat közölt a növekvő hőmérsékletekről, szélsőséges csapadékeloszlásról, fokozódó rovar-, vihar- és hőkárosításokról.

Tevékenységüknek mára már része a tudományos intézményekkel való napi kapcsolattartás, szenzorhálózatok kiépítése és az adatok hidrológiai modellel történő feldolgozása, az ezekre épülő előrejelzések, becslések, fafajválasztás.

Természetes feljuttatás során vadhatás monitoringpont

Náluk is a fenyők visszaszorulása a lombos fajok térnyeréséhez vezet, igaz, erre vonatkozó gazdaságossági számításaik megerősítik azon hazai aggályokat, hogy ezeknek az erdőknek a fenntarthatósága egyre kevésbé lesz rentábilis.

Nem kerültek meg a vad okozta károk problematikáját sem, jóllehet az akár 115 ha-os kiterjedésű vadászterületeken is intenzív vadgazdálkodást folytatnak. Az egyre növekvő lelövési számok ellenére (esetükben 12 db csülkös vad/100 ha/év az alig 5 évvel ezelőtti 6 db/100 ha/év-hez képest), a vadkizárásos kísérletek egyértelmű sikerei, továbbra is komoly konfliktuspotenciált teremtenek az erdő tulajdonosa és a vadgazdálkodási joggal rendelkező vadászok között.

Enyves rovarcsapda, károsító monitoringhoz, lucfenyő törzsön

A vad jelenlétének nyomon követésére drónos megfigyeléseket végeznek, hőkamerás képek kiértékelésével.

A hagyományos erdőgazdálkodási paraméterek mellett egyre jobban kezdenek odafigyelni az ökológiai egyensúlyokra, így például a mikorrhiza gombák, hangyák, holtfa jelenlétére, a gyomirtó vegyszerek mellőzésére.

A szakmai program egy nálunk alig-alig látható erdőművelési irányítással zárult: egy égeres állományban Z-fák (Zukunftsbäume) – kvázi javafák, törzsének 8–10 m magasságig ág tisztára történő felnyesését láthattuk, elemekből összerakható létrarendszer segítségével.

A terepi program végén rövid látogatást tehetünk egy helyi családi sörgyárba, aminek végén programvezetőnk egyben zárta is a rendezvényt. Itt

Éger javafa felnyesése, toldható mobil létráról

is volt közvetlen kapcsolat az erdőgazdálkodással: a magántulajdonban lévő üzemhez tartozó mintegy 550 ha erdőterületen található mintegy 23 forrásra alapozva, számos több százezer literes gyűjtőtartály elhelyezésével biztosították az üzem kiváló minőségű vízzel való ellátását. Példaértékű a sörgyár energiatartaléka is: 60%-ban saját vízerőművel, 40%-ban napelemekkel teremtették meg a fosszilis energiahordozóktól való függetlenségüket!

Az előadás anyagai és a terepi programok leírásai elérhetőek az Osztrák Egyesület honlapján a <http://www.forstverein.at/de/menu72/subartikel25/> hivatkozáson keresztül.

Sajnos a Covid-vírus nagyon formálissá tette eddig egyesületünk nemzetközi kapcsolatépítési lehetőségeit, ezért igazán szerencsésnek tartjuk, hogy részt vehettünk ezen a rendezvényen és személyes formában képviselhettük Egyesületünket a szomszédos egyesületnél.

A felénk nyilvánított vendégszeretettel arra következtettünk, hogy ők is tiszta szívből örültek látogatásunknak. Reméljük, hogy kapcsolatélénkítő szándékaink a jövőre nézve is hasznosnak bizonyultak és hozzájárulhattunk egyesületünk és hivatásunk elismertségének további építéséhez.

Dr. Folcz Ádám titkár,

OEE Soproni Helyi Csoport

Iványi Ákos gazdasági igazgató,

KAEG Zrt.

Dr. Heil Bálint dékán, SOE EMK

Hirdessen az Erdészeti Lapokban!

A meseszép Zemplénben jártunk

A Szeniorok ez évi munkatervében szereplő tanulmányútra 2022. május 17–19 között került sor a távoli, de meseszép Zemplénben. A tanulmányúton 15 fő vett részt. Magyarország északkeleti sarka tele van csodákkal. Sűrű erdőrengeteg, vadregényes völgyek, romantikus várromok, kastélyok, történelmi városok, hazánk leghíresebb borvidéke, Magyarország legrégebbi kisvasútja, hívja-várja, mágnesként vonzza a turistákat. Ebbe csöppentünk bele.

Nagy várakozással készültünk, miután a kiadott program sok érdekességet tartogatott.

Május 17-én vonattal érkezünk az ország számos pontjáról Olaszliszka-Tolcsva állomásra, ahol az Északerdő Zrt. munkatársai, a szervezők, barátsággal fogadtak bennünket.

Buszra szálltunk és Tolcsvára utaztunk. A *Waldbott-kastély* volt az első megállónk. Itt *Cseppely Attila* a Hegyaljai Erdészeti Igazgatóság igazgatója köszöntött bennünket, majd átadta szót *Zay Adorján*nak, az Északerdő Zrt. vezérigazgatójának, aki rövid üdvözlő beszédében kitért a szervezésre és arra is, hogy reméli a régi emlékek felidézése örömet jelent majd mindenki számára.

Ezt követően Tolcsva polgármestere, *Csoma Ernő* kapott szót, aki lendületes, lenyűgöző előadással mutatta be a kastélyt szobáról szobára, így megállapíthattuk, hogy jó kezében van a kastély.

Majd borkóstoló következett, ahol *Schmotzer András* elnök részletesen visszaemlékezett a 30 évvel ezelőtti remekül sikerült Vándorgyűlésre. Kiemelte az akkori vezetés érdemeit és külön is szólt *Járasi Lőrinc* és *Fehér István* kiváló munkájáról. Ezután a csoport kivonult és megkoszorúzza *br. Waldbott Kelemen* neves agrárpolitikus, zempléni mintagazda emléktábláját, amit tiszteletére 30 évvel ezelőtt (1992) a Vándorgyűlésen avattak. Waldbott Kelemen Egyesületünk elnöke is volt, 1933 és 1945 között. Nevéhez fűződik az 1936-ban – elnöksége idején – hazánkban megrendezett II. Erdészeti Világkongresszus.

Buszra szállás következett és meg sem álltunk a következő napirendi pontunk színhelyéig. A Háromhuta 121/B 120 éves duglászosban Cseppely Attila igazgató tartott érdekes előadást. A csodás állománykép, a fantasztikus méretek lenyűgöztek bennünket. Itt található az ország egyik legmagasabb duglászfenyője, ami 55,5 méter magas. *(A Somogy-megyei Iharosberényi Erdészet területén, 2019 áprilisában hivatalosan is lemérték az Andreas STIHL Kft. technikai segítségével, az addig legmagasabbnak tartott fa magasságát, ami hivatalosan 55,65 méter, amelyik szintén duglászfenyő – a szerk.)*

Az előadás utáni beszélgetésben kollégáink nagyon aktívak voltak, sok kérdés és észrevétel hangzott el, amire az erdészeti igazgató nagy hozzáértéssel válaszolt. E program végeztével a lendő szállásunk felé indultunk. Útban Bózsza, Kőbérc panzió felé rövid megállót tettünk az 1996-ban avatott Káldyforrásnál. Itt *Ormos Balázs* okl. erdőmérnök kedvesen emlékezett Káldy professzorra, aki 1954–1959 között volt

Zay Adorján, az Északerdő Zrt. vezérigazgatója, mint házigazda üdvözlö a Szeniorokat

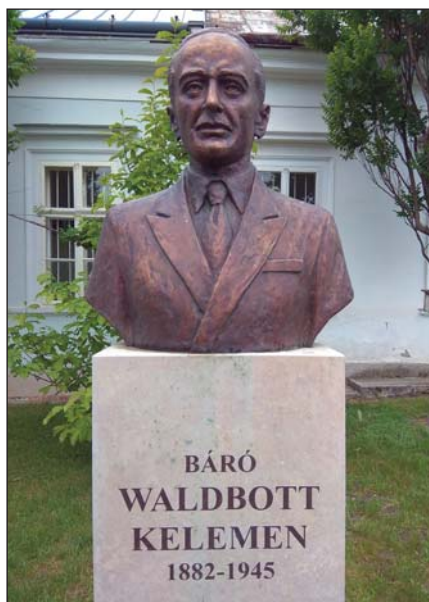
igazgatóhelyettes főmérnöke a Zemplénhegységi Állami Erdőgazdaságnak

Élményekkel teli nap volt. Szerencsés megérkezés után finom vacsora várt bennünket szállásunk éttermében. Jóízű elfogyasztása után baráti beszélgetés kezdődött, amit feldobott Fehér István kollégánk finom pálinka és bor válogatása. Köszönjük.

Másnap reggeli után Telkibányán, az Ipartörténeti Gyűjtemény megtekintésével kezdődött a programunk. Itt *Hulják Péter*; a Telkibányai Erdészet igazgatója, aki egyben a Sárospataki Helyi Csoport elnöke is, köszöntött bennünket. Bemutatta *Szabó Zoltán* polgármestert, aki rövid helytörténeti áttekintést adott a településről, majd *Beke István* bányamérnök kapott szót. Örömmel fogadtuk, hogy a múzeum bemutatása, gönci pálinkakóstolással, pogácsa kíséretében kezdődik.

Sok érdekesség mellett kiemelésre érdemes, hogy innen indult az erdész-bányász-kohász találkozó sora, itt állították fel 1974-ben az Erdész-Bányász-Kohász emlékoszlopot is, illetve itt volt az országban először selmebányai jellegű szakosztály. A múzeum 1970-ben egy pedagógus házaspár adományaira alapozva indult. Az erdészeti bemutató elkészítésében Járasi Lőrinc és *Steiner József* kollégák segítségével kiemelkedő.

A következő program bányajárás volt. A Teréz-tárót két csoportra osztva jártuk be Hulják Péter vezetésével. Remek ismertetőjét hallgatva elképzeltetővé váltak a bányászélet mindennapjai. A kint marad csoportnak közben Beke István tartott érdekes előadást. A Teréz-táró elődjét valószínűleg a középkorban nyitották, majd Mária Terézia uralkodása idején a Lebkowitz-telér vagy más néven „aranytelér” mélyebb szintjének feltárására vájták ki. E telér

A Szeniorok csoportja a füzesrádványi kastély kertjében

adta egykor Telkibánya legdúsabb aranyércét. A táró 76 cm szélességű, 208 cm magasságú. A bejárat közelében fabiztosítással, később a tömör kőzetben biztosítás nélkül építettek. Napi előrehaladás 2–3 cm volt.

A bányajárás után kellemes meglepetésben volt részünk, mert a Gúnyakúti kulcsosház előtti tisztáson – az erdésztől elköszönve – Hulják igazgató finom pálinkával kínált és közben nagy szakmaisággal megtartott ismertetőjében többek között szó esett fafajpolitikáról, klímaváltozásról, szerkezetátalakításról, Károlyiak fakitermelési módszereiről, kisvasúti szállításról, történelmi események felidőzéséről.

Hátunk mögött hagyva a Telkibányai Igazgatóságot máris újabb élmény részesei lehettünk. Pálházáról kisvasúttal – a táj szépségében gyönyörködve – utaztunk a Rostallóra. Itt *Buday Péter*, a Hegyközi Erdészeti Igazgatóság igazgatója fogadott bennünket. Köszöntője után ismertette a RÖNK építésének előzményeit (a régi épületek lebontásra kerültek). A tavaly átadott épületegyüttes jól átgondolt funkciókkal, szépen a környezetbe illeszkedve várja a vendégeket. 450 millió Ft-ba került, amit sikerült 100% állami támogatással megépíteni, természetesen sok-sok részvénytársasági forrással kiegészítve. Pazar lehetőség az Erdei Vándortábor program részére is. Finom ebéd következett, amit köszönünk a házigazdáknak ezúton is.

A Füzesrádványi Károlyi-kastély felé menet kitérőt tettünk a Hegyközi Erdészeti Igazgatóság központi épületéhez. Itt *Buday Péter* igazgató rövid összefoglalót adott az erdészet életéről, működéséről, örömeiről, nehézségeiről. Jó volt hal-

A füzesrádványi Károlyi-kastély

lani a 98%-os természetes felújulásról, kevésbé, hogy a faki-termelés és felújítás elvégzéséhez egyre nehezebb brigádokat találni (országos gond) és hogy a farkas elintézte a mufonállományt.

Érdeklődéssel néztük meg az irodaépületet, ami a kor követelményeit minden elemében tudja, logikus elrendezésével, ergonómiailag kifogástalan felszerelésével, barátságos hangulatával, remek munkahely.

A Károlyi-kastélyhoz érkeve megragadott bennünket a csodálatos kastélypark, különleges hangulatával, rendezettségével, eleganciájával. A füzesrádványi erdők ölelte Károlyi-kastély kívülről a historizmus korának hangulatát őrzi, a múlt pompáját idéző termeiben hamisítatlan itáliai reneszánsz belsőépítészeti részletek uralkodnak.

Visszaérve szálláshelyünkre finom vacsora várt, amit aztán a szeniorok elnökének kérésére Fehér István kollégánk nagyon érdekes és tanulságos beszámolója követett életének zemléni működéséről.

A reggelit elfogyasztva búcsúztunk hangulatos szállásunktól. A Sárospataki Erdészeti Igazgatóság volt programunk következő állomása. Itt *Sándor Zolt* igazgató fogadott bennünket, aki egyben a helyi csoport titkára is.

A Sárospataki Református Gimnázium könyvtára

Bemutatta az erdészeti épületet, ami korábban laktanya volt és egy ingatlancsere révén került az erdőgazdasághoz. Beszélt az erdészet működéséről, területéről, állományviszonyairól, a létszám helyzetéről, eredményeiről.

Az erdészet bemutatása után részletes, vetített képes előadást tartott a cigándi víztározó területének erdőtelepítési munkálatairól, tanulságairól.

Ezek után programunk utolsó állomásaként a Sárospataki Református Kollégium múzeumát és nagyhírű könyvtárát néztük meg. Érdemes volt.

Az út végén *Kovács Gábor* tagtársunk összegezte a tanulmányutat és fejezte ki köszönetét a tagság nevében a szervezőknek.

Schmotzer András elnök minden program végén megköszönte az érintett egység vezetőjének a baráti fogadtatást, a tájékoztatást és a Szeniorok által 2021-ben kiadott *Elhalasztva* című könyvet ajándékozott.

Köszönjük az Északerdő Zrt. vezérigazgatójának és az erdészet vezetőinek, a szervezésben részt vevő valamennyi kollégának a maradandó, élményekkel teli, hasznos, tanulmányutat.

Szöveg és kép: **Káldy József** titkár, OEE SZTTT

„Szeressétek egymást, mint ahogy én titeket és a magyar erdőket szerettem” (Kaán Károly)

Kaán Károly Verseny harmincadszor

Kaán Károly üzenetével köszöntötték a harmincadik alkalommal megrendezésre kerülő Kaán Károly Országos Természet- és Környezetismereti Verseny résztvevőit. A 20. századi magyar erdészet meghatározó személyiségének üzenete igaz a 21. század embere számára is. A három évtizedes múltra visszatekintő Természet- és Környezetismereti Verseny országos döntője némi számvetésre is késztet bennünket.

1992. május 23–25. az első verseny időpontja. Hogyan is kezdődött hogyan indult az a verseny, amely ebben az évben ünnepli 30. születésnapját? Dr. Tóth Albert tanár úr volt – azóta Professor Emeritus – az élő természetet jól ismerő pedagógus, szakember, aki 1990-ben Kisújszálláson a Herman Ottó nevét viselő Országos Természet- és Környezetismereti Versenyt útjára indította a 7–8. évfolyamos tanulóknak, majd 1992-ben dr. Krizsán József nével közösen kistestvérét, a Kaán Károly Természet- és Környezetismereti Versenyt az 5–6. évfolyamos tanulók számára. Jeles szakemberek csatlakoztak hozzá, akik egyetértettek a verseny szellemiségével.

Név szerint: *Fürstné dr. Kólyi Erzsébet, Dr. Kárász Imre, Garancsy Mibály, dr. Vajna Tamásné, Bódis Bertalan.* Mezőtúr Város Önkormányzata kezdettől fogva támogató partner volt, ugyanúgy a nemzeti parkok, az *Országos Erdészeti Egyesület*, később pedig a Mezőtúri Református Egyházközség, a Mezőtúri Református Kollégium és a város általános iskolái, illetve a név szerint nem említett szakembergárda, akik a háttérrel biztosították a verseny lebonyolításához. Sajnos az alapítók közül a jubileumi alkalommal csak ketten képviselték a verseny elindítóit. Néhányan betegségük miatt nem tudtak jelen lenni. Fürstné dr. Kólyi Erzsébet emlékét kegyelettel megőrizzük.

Kaán Károly üzenete itt nyeri el igazi értelmét, hiszen 30 éve a téma jelentősége iránti elkötelezettség, a felelősségteljes gondolkodás, a jövőbe vetett hit indította el és tartotta meg a Kaán Károly Országos Természet- és Környezetismereti Versenyt.

Ez tette lehetővé, hogy 2022. május 20-án ott lehetünk a XXX. alkalommal megrendezésre kerülő országos verseny megnyitó ünnepségén.

Számokban a 30 év: iskolai fordulón kb. 150 ezer tanuló, a megyei fordulón 65–70 ezer, az országos döntőn kb. 1300 tanuló vehetett részt.

Rendezőszerveként a pedagógiai intézetek, az erdőgazdaságok, a nemzeti parkok, a mezőtúri főiskola, a Mezőtúri Református Kollégium és a város általános és középiskolái.

A járványhelyzet miatt online formában zajlott a verseny az elmúlt két évben, amelynek keretén belül a Számítástechnikai Kutatóintézet munkatársai kiválóan lebonyolították a versenyt.

Talán az első helyen kellett volna említeni az elkötelezett, tantárgyaik ok-

fő 5. és 6. osztályos tanuló versenyzett az ország 19 megyéjében és Budapesten, közel 400 felkészítő tanár segítségével. Budapesten, kerületenként 3-3 tanuló képviselte, összesen 110 tanuló.

Közülük megyei és fővárosi győztesekként 25 tanuló 2022. május 20-21-22-én Mezőtúron mérte össze tudását.

Az alábbi településekről érkeztek versenyzők: *Egyházaskozár, Tiszakécske, Békéscsaba, Letenye, Fegyvernek, Verpelét, Nagyoroszi, Tápiószentmárton, Barcs, Kiszvárd, Szombathely, Budapest, Agárd, Miskolc, Debrecen, Gyömöre, Berettyóújfalú, Szeged, Veszprém, Fadd.*

Az ünnepélyes megnyitót részvételével megtisztelte *Herczeg Zsolt* országgyűlési képviselő, *Andrésiné dr. Ambrus Ildikó*, az Országos Erdészeti Egyesület alelnöke, *Puskás Lajos*, az Országos Er-

Andrésiné dr. Ambrus Ildikó, az OEE technikus alelnöke ünnepi köszöntésében Kaán Károly életútját méltatta

tatásában a legjobbak közé tartozó pedagógus kollégákat. Saját kiadványaiban is népszerűsíti a versenyt, az általuk szerkesztett Kaán Károly tanári segédanyag és a Kiselőadás, amely eddig 29 kötetben jelent meg. Nyomon követi a Kaán Károly Országos Természet- és Környezetismereti Verseny döntőjén részt vevő tanulók életútját a Herman Ottó és a Kitaiabel Pál verseny vonatkozásában. Visszahívja őket a verseny megnyitójára előadónak, csak úgy, mint az erdélyi Sepsikőröspatak-Kálnok, Árkos (Mezőtúr testvértelepülései) tanulóit és felkészítő tanárait is.

A Kaán Károly XXX. Országos Természet- és Környezetismereti Verseny házi fordulóján közel 3500 tanuló vett részt. 2022. április 22-én egy időben 702

dészeti Egyesület Békés megyei Helyi Csoportjának elnöke, az Erdészeti Lapok Szerkesztőbizottságának tagja, *dr. Katona Krisztina*, a Gál Ferenc egyetem dékánja és *Rácz Béla*, a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Kormányhivatal Mezőtúri Járási Hivatal vezetője, *Farkas Lajosné* Kaán Károly unokája, *Farkas Dániel* Kaán Károly dédunokája.

A rendező iskola fenntartója részéről nagytiszteletű *Mihalina László* igei köszöntésével nyílt meg a XXX. Kaán Károly Országos Verseny. Ezt követően *Égerné Tamás Annamária*, a Mezőtúri Református Kollégium főigazgatója köszöntötte a verseny résztvevőit.

Emlékeim a 30 évről címmel egykori versenyszervezők és versenyzők visszaemlékezései hangzottak el, dr.

Emléktábla a 30. évforduló alkalmából

Bagossy Mária, Bagossy Attila, dr. Andrési Dánieltől.

Dr. Vajna Tamásné, dr. Kárász Imre egykori zsűrielnökök levélben köszöntötték a verseny résztvevőit. Bódis Bertalan, a zsűri elnöke megnyitotta a poszterkiállítást, és a XXX. jubileumi versenyt.

Az ünnepélyes megnyitó után jubileumi emléktábla avatására került sor, Kaán Károly születésének 155. és a verseny indításának 30. évfordulója alkalmából. Puskás Lajos méltatta Kaán Károly életútját. Ezt követően koszorúzás következett az iskola udvarán Kaán Károly mellszobránál, mely Györfi Sándor Kossuth-, Munkácsy-, Mednyánszky- és Magyar Örökség díjas szobrászművész alkotása, s amelyet 2002-ben a verseny 10 éves évfordulójára készített. Az elmúlt időben 29, a győztesek nevével ellátott levéllel gyarapodott a szobor.

A Kaán Károly emléktéremben a 29 év Aranykönyveit, fotóalbumait, pólóit, tanári segédanyagait, okleveleit tekinthették meg, amely minden évben kiadásra kerül.

2022. május 20-án 15.00 órától a kiselőadások bemutatására került sor a Református Kollégium dísztermében, amelyek magas színvonala a zsűrit néhez döntési helyzetbe hozta.

A kiselőadásokat követően a Mezőtúri Református Kollégium diákjai színvonalas műsort adtak a versenyzők és felkészítő tanáraik tiszteletére a Belvárosi Református Nagytemplomban. Felkészítő tanáruk *Négyesi Tünde* volt.

A terepgyakorlati nap 2022. május 21-én Kaán Károly emlékfáulattal kezdődött a Belvárosi Református Nagytemplom kertjében. Az Év fájának, a nagylevelű hársnak az elültetésére került

Puskás Lajos helyi csoport elnök mondott beszédet az emléktábla avatásakor

sor, *Csikós Eszter*; a NEFAG Zrt. erdészeti erdei iskolájának vezetője segítségével.

Dr. *Hanyecz Katalin*, a Szarvasi Arborétum igazgatója és *Kugyeláné Décsei Mónika* vezetésével terepgyakorlaton vettek részt a versenyzők. A délutáni órákban *Körömi Krisztina*, a Körös-Maros Nemzeti Park igazgatósága, a Körösvölgyi Állatpark látogatóközpont vezetőjének irányításával folytatódott a terepgyakorlat.

2022. május 22-én az elméleti fordulóra került sor. Időközben a felkészítő tanárok megismerték a versenynek otthont adó történelmi emlékhelyet. Ezt követően *Molnár Tamás* szaktanácsadó-szakértő a környezeti nevelés aktuális kérdéseiről tartott előadást a felkészítő tanárok részére, *Digitális tananyagok, eszközök alkalmazása a természetismeret oktatásában* címmel.

Majd *Németh Bálint* okleveles erdőmérnök a 2008. évi versenyév győztese, Kaán Károly-érmese, felidézte az akkori sikeres versenyévet és felkészülést. Ezt követően afrikai úti élményeiről számolt be a jelenlévőknek.

A XXX. versenyév alkalmából emlékérmek, emléklapok átadására került sor. Az ünnepélyes díjkiosztáson a tanulók számos ajándékot kaptak a szponzorok és támogatók jóvoltából.

Az első három helyezett tanuló: *Kovács Kata*, *Murányi András*, *Varga Benedek*, valamint felkészítő tanáraik: *Molnár Tamás*, *Korbéli Anna* és *Váraday-Szabó Emőke* Kaán Károly-emlékérmeket kaptak, melyet szintén Györfi Sándor szobrászművész készített.

Továbbá Kaán Károly jubileumi emlékérmeket kapott 30 éves áldozatos munkájáért a *Mezőtúri Református Egyházközség*, a *Mezőtúri Református Kollégium*, *Gimnázium*, *Technikum*, *Általános Iskola és Óvoda*, *Mezőtúr Város Önkormányzata*, a *TermészetBúvár Szerkesztősége*, az *Országos Erdészeti Egyesület*, dr. *Tóth Albert*, dr. *Kárász Imre*, dr. *Vajna Tamásné*, dr. *Krizsán Józsefné*, *Juhász Szigeti Erzsébet*, *Bodorikné Aszódi Ágnes*, *Borsi Lajosné*, *Bódis Bertalan*, *Farkas Dániel*.

Minden tanuló ajándécsomaggal térhetett haza, a TermészetBúvár kiadványait, valamint Gonda István, a népművészet mestere kerámia emléklapokká is megkapták.

A tizenhárom visszatérő tanár, akik 2–19 alkalommal vettek részt a mezőtúri országos döntőn, emléklapot, emléklapokot kaptak. A felkészítő tanárok nevében *Tóth Géza*, az Agárdi Chernel István Általános Iskola tanára, aki 20. alkalommal vett részt a versenyen, az alapító tagok és versenyszervezők áldozatos munkáját köszönte meg.

A verseny rendezői megköszönték az *Emberi Erőforrás Minisztérium*, az *Ag-*

Az Országos Erdészeti Egyesület képviselői és a versenybizottság szervező titkára (dr. Andrési Dániel, Andrésiné dr. Ambrus Ildikó, Andrési Pál, dr. Krizsán Józsefné, Puskás Lajos)

rárminisztérium, a *Gál Ferenc Egyetem*, az *Országos Erdészeti Egyesület*, *Mezőtúr Város Önkormányzata*, a *Mezőtúri Református Egyházközség* és a *Mezőtúri Református Kollégium*, a *Körös-Maros Nemzeti Park*, a *Szarvasi Arborétum*, valamint hazánk nemzeti parkjainak a versenyhez nyújtott segítségét.

Dr. Krizsán Józsefné
a versenybizottság titkára

Barátossy Gábor (1946–2022)

Könyörtelenül sújtott le a szomorú hír: „Barátossy Gábor aranydiplomás erdőmérnök életének 77. évében, az Úr Jézus Krisztusban való hitel, nyugalommal viselt szenvedéssel, szentségekkel meg-

erősítve, rövid betegség után, csendben meg-
tért az Örök Hazába.”

Megtört ürességet hagyott ránk Gábor. Döbbenet nézünk szembe a pótolhatatlan veszteséggel.

A búcsúztatásra szóló felkérés is elszorította a torkomat. Egyszerre hatott a fájdalom és a megtiszteltetés, erőt adott a feladat súlyához méltó alázat.

Gondolataim rendezése közben, nem tudtam félretenni a sok évtizedes kapcsolatainkból fakadó elfogultságot. Gábor atyai barátom, szeretve tisztelt mentorom, a szakmában harcostársam volt.

Életének példázata olyan sokrétű, hogy csak rendhagyó szerkezetben tudok visszak tekinteni rá.

Az első megközelítem a nagyszerű ember.

Gábor személyiségének már az indíttatása is kivételes. Egyesítve hordozza magában a vérzivataros 20. század történelmét. Súlyos örökségként élte meg a családja üldöztetésének történelmi tapasztalatait. Ebből is fakadt benne a haza túlradó szeretete, a nemzet megbicsaklás nélküli szolgálata. Négy-öt nemzedékre visszamenően – egészen '48-as hónapok ükapjágig – büszkén hivatkozott a katonai őseire. Maga is – főleg önmagával szemben – szigorú, katonás jellem volt. Mégis, inkább a lázadó, a „kuruc-magyar” megfogalmazás csengene a számára tetszően...

Nagyszülei tábornoki, vezérőrnagyai rangig emelkedő honvédtisztként tették le a névjegyüket a haza asztalára. A családban kitörölhetetlenné váltak a legnemesebb katonai hagyományok. Édesapja – aki után Gábor a Korondi nevet kapta – soproni erdőmérnökként végzett.

Édesapja emléke, gyerekkorának kitépítésekkel terhes hányattatásai arra nevelték, hogy „mindig, mindenkien segíteni kell”. Tudjuk, hogy Ő később olyanokon is önzetlenül segített, akik ezt semmiképp nem érdemelték volna meg...

Már iskolába járt, mikor özveggy édesanyja feleségül ment apja önkatestvérehez, Barátossy Jenő gépészmérnök tanárhoz – aki testvéreivel együtt a nevére vette, és nagy tisztességben felnevelte őket.

Gábor egészen kivételes, szinte csak történelmi tablókról ismert egyéniség volt! Erkölcseiben, nagyvonalúságában és emberi tartásában valódi arisztokrata, míg a közvetlenségében, nyitottságában igazi plebejus személyiség.

Konzervatív, keresztény hazafisága, a vallás iránti, templomjáró elkötelezettsége erendendőn hiteles volt, amit az ellenfelei se tudtak megkérdőjelezni. Nehéz indíttatása kifejezett szerénységre nevelte.

Hűségesebb embert nem ismertem nála. Akivel, vagy amivel egyszer szövetséget kötött, amellet kirtartott a végsőkig – akkor is, ha a megváltozott viszonyok ezt már nem indokolták, vagy ezzel saját magát tette kockára.

„Nem abban a világban élt, amiben működni kellett” – vélte róla egy közvetlen munkatársa.

Elfogult, büszke magyarságát széles körű történelmi tudása erősítette. Kiváló ismerője volt a hadtörténelmi irodalomnak, szakértője a vadászfegyvereknek. Egy emlékezetes egyesületi rendezvényen olyan előadást rögtönzött az isaszegi csatáról, ami az Akadémia dísztermében is elhangozhatott volna!

Nagyszerű katona lehetett volna, de békében is kevesekre illett jobban a *hazafi* jelző. Nemzetét, hazáját, a magyar erdőt szolgálta – ha kellett „kard ki kard”, avagy „belerohanok a halálba” mentalitással – tekintet nélkül a saját érdekeire, egzisztenciájára.

Gábor köztudottan cselekvő, tevékeny ember volt. Az alkatától semmi sem állt távolabb, mint a korunkra egyre jellemzőbb „jóra való restség”.

Szíve legmélyébe a családját zárta. A generációk összetartásának erejét gyermekkorától tapasztalta meg – később maga is harmonikus házasságban, szorosan együttérző, bensőséges világban élt.

Közvetlen szereteteivel, de távolabbi rokonaival is olyan mély kapcsolatokat ápolt, ami egy átlagember számára csaknem elképzelhetetlen. Gyerekeire, unokáira mérhetetlen szeretetet és energiát fordított, ők az élete szerves folytatását képezik.

Lelkében kitüntetett helyet kaptak az életre szóló barátságok is. Emellet integráló, csapatépítő személyiségként, irigylésre méltó kapcsolati hálót működtetett maga körül. Se szeri, se száma azoknak, akik elsősorban Neki köszönhetik, hogy bekerülhettek a szakmánk vérkeringésébe. Eközben példát kaphattak egy olyan szintű bajtársiasságból, amit az arra fogékonyak is csak a Gáboréhoz hasonló gyökerű nagyoktól leshetnek el.

Személyiségében jól megfér a „forsrifos” fegyelmesség avval, hogy tudott leplezetlenül vagány is lenni. Ehhez kapcsolódott az életigenlő jókedv – a jó bor, a legjobb társaságban eltöltött minőségi idő, a vidám, mégis magvas beszélgetések feltétlen szeretete.

A szó legnemesebb értelmében volt elkötelezett vadász. Természetközeli ember. Egyik utolsó mohikánja azoknak, akik még a klasszikus világban szívhatták magukba a vadászattudomány és az etika ismereteit. Higgadt, elegáns kisugárzása önkéntelen hatással volt azokra, akik a megtisztelő társaságában gyakorolhatták a vadászatot.

Gábor – selmeci kifejezéssel élve – a legnagyobb firmák egyike volt! Az egész életútjával igazolta ezt.

A második megközelítem az elkötelezett erdész szakember és a kiemelkedő vezető.

Barátossy Gábor életútjának eredményeit a szakközönség ismerheti az *Erdészeti Lapokból*, a kitüntetéseihez írt méltatásokból, vagy a „*Gyökerek és lombok*” riportjából.

Most szomorú tisztem felvillantani a végső összefoglalót.

Pályafutása egy kiemelkedően tartalmas élet építőköveinek összessége, legtermékenyebb szakasza a szakmánk „teljes váltásként” ismert időszakához kötődik.

Az Eötvös József Gimnáziumban szerzett kiváló érettségijével, édesapja nyomdokain jutott be a soproni Erdőmérnöki Főiskolára, ahol 1969-ben szerzett oklevelet.

Első munkahelye a Budakeszi Erdészet lett, itt műszaki vezetőként dolgozott. Ifjúkori munkájának emlékét őrzi 350 hektár kopárfásítás Erd térségében – például a sokak számára ismert, a magasból nézve PAX feliratot formázó erdőrésztlet, melynek a mai vészterhes időkben különös jelentősége van.

1974-től a Budapesti Erdőfelügyelőség-nél felügyelő. Később, 1979-től az Erdőfelügyelőség Gödöllői Osztályának vezetője, ahol szerzteágazó tapasztalatot szerzett.

1980-ban lépett minisztériumi szolgálatba, mint a MÉM Erdészeti és Faipari Hivatalának főelőadója, később főmunkatársa. Atyai példaképe, *Mészöly Győző* nyomában járva, a korát megelőző szemlélettel erősítette a közjóléti erdőgazdálkodás, a zöldövezeti tervek ügyeit. Mindig a szakma szeretete vezette, soha semmilyen pártba belépni nem volt hajlandó.

Jövőbe látva vallotta, hogy „Egy ökoszisztémaként kell kezelni az erdőt, a természethelyet, a faállományt, a növény- és állatvilágot, valamint az egyéb természeti és környezeti értékeket is.”

E szemléletével lépett be később, a Pro Silva Hungaria alapító tagjai közé.

1993-tól főosztályvezető-helyettesként, a Magánerdős Osztályt vezette. Részt vett a rendszerváltás időszakának jogszabályalkotó munkájában, a szakmai szabályozórendszer kialakításában, az átalakulás kidolgozásában. Következetessége sokat számított az ágazat, azon belül az állami erdőgazdálkodás egységének megőrzésében. Fegyelmezett hivatalnokként, amíg tehetette, került a politizálást.

A hétköznapi harcoktól távol tartotta magát, de a jelentős csatákban önfeláldozóan küzdött! Kiterjedt kapcsolatrendszerével számos, meghíúsulásra ítélt jó ügyet tudott újraéleszteni. Egzisztenciáját is kockára tevő, legendásan gerinces kiállása nagy szerepet játszott abban, hogy a korszak legvitatottabb erdőprivatizációs próbálkozásait sikerült megakadályozni.

Harcolt a forrásokért – mert az erdészet mostohagyerek volt a Minisztériumban. Küzdött a magánosítás életképtelen helyzeteket is generáló folyamatában, felkarolva a megerősödni képes magánerdős szervezeteket. Helyzetbe hozta a magánerdőt az erdőtelepítésekben is, elsősorban az Alföldön. Sok tízezer hektár új erdő létrehozását tette lehetővé, majd igazgatta vezetői szinten.

Az állami erdőgazdaságok is pótolhatatlan segítséget kaptak tőle – noha két évtizeden át csak áttételes kapcsolatuk lehetett a döntéseket hozó Minisztériummal.

Országosan irányította az erdőtelepítési és fásítási, valamint az erdei közjóléti be-

ruházásokat. Életművének örök érvényű fejezete az a támogató tevékenység, amivel az erdei közjólét és a szakmakultúra egyedülálló mecénása lett!

1999 és 2005 között az FM Erdészeti Hivatalának vezetője. Ebben a minőségében szállt síkra a Natura 2000 területek kijelölési folyamatának korrektségéért. Majd ismét nem tört meg a gerince az aktuális hatalom nyomása alatt, ami egy évvel a nyugdíj előtt az állásába került. Ahogy ilyenkor a szakmában illik, működött a selmeci szellem. Gábor az ipolyvidéki erdőgazdaság közjóléti tervezőjeként fejezte be a pályáját. 2006-ban innen vonult nyugdíjba.

Az Országos Erdészeti Egyesületben a diploma megszerzésétől kezdve, példa nélkül álló „második életet” élt – ami ezer szálon kapcsolódott a hivatali pályafutásához.

Vezetője lett az Egyesület Ifjúsági Bizottságának, amely stratégiát dolgozott ki a fiatal korosztály megszólítására.

Az Erdők a Közjőért, az Erdőrendezési és a Vadgazdálkodási Szakosztályban is feladatokat vállalt. 1985–1990 között tagja az OEE elnökségének és *Az Erdő* szerkesztőbizottságának. 1988–89-ben, ebben a minőségben is küzdött az erdőtörvény módosítása ellen, az állami erdők tulajdonviszonyainak megtartása érdekében. Felkarolta az erdei sportokat is, köztük az első Magyar Erdész Tájékozódási verseny megszervezését.

Barátossy Gábor 1990–1994 között, a szakmánk legfeszültebb korszakában, társadalmi funkcióként vállalta el az OEE főtákarri posztját! Fő célja az erdőzet pozícióinak megőrzése volt, amihez az önzetlen és etikus munkát tartotta megfelelő eszköznek.

Kulcsszerepet vállalt az Országos Erdész Gyűlésben, ami az erdőgazdálkodás-

sal kapcsolatos vélemények szabad kifejtésének társadalmi, szakmai és politikai fóruma volt.

Vezető tisztviselőként és az Egyesület főtákaraként is sokat tett a mindenkori kormányzat és az Egyesület közti jó kapcsolatokért. Tevékenysége meghatározó volt az OEE elismertetésében és véleményező szerepének megerősítésében.

Bábáskodott az *Erdészeti Lapok* megújításánál. Annak rendszeres szerzője, az Egyesületi Hírek rovatszerkesztője, így az egyesületi működés kiváló ismerője volt. Tagja volt a Wagner Károly Alapítvány kuratóriumának is.

Tevékenységet 1995-ben Bedő Albert Emlékéremmel ismerték el. Az újrainduló magánerdő-gazdálkodás jogszabályi és támogatási kereteinek megteremtésében elért eredményeiért, a MEGOSZ 2005-ben Rimler Pál-éremmel tüntette ki.

Elévülhetetlen csúcsteljesítménye az egyesület „második honfoglalása”, a Könyvtár megfelelő elhelyezése – először a Csillagvölgyben, majd a Budakeszi úton – melynek ügyét végig támogatta, követte és védte. Így juthatott négy évtizedes hányattatás után az Egyesület muzeális könyvgyűjteménye, később a székhelye is méltó elhelyezéshez.

Az erdővagyon megőrzése, fejlesztése, az erdészeti kultúra megismertetése érdekében végzett munkájáért, 2011-ben Pro Silva Hungariae Díjat kapott.

Az erdőgazdálkodásért és az Egyesületért végzett több évtizedes tevékenységéért, az alapítás 150. évfordulójának erdélyi ünneplésekor, az OEE Örökös Tagsági Díszoklevéllel tüntette ki. Életművéért, 2016-ban átvehette az Alföldi Erdőkért Emlékéremet is.

Barátossy Gábor az ezredforduló átalakuló erdőgazdálkodásának egyik vezető egyénisége volt.

Emellett konferenciák tiszteletet értesztő előadója, nívós szakmai és a kultúrát ápoló könyvek, kiadványok tucatjainak szerzője, szerkesztője, kiadója, finanszírozója.

Mindig a köz, az erdő és az ország érdekeit helyezte a magán, vagy a csoportérdekek elé. Barátaiért, munkatársaiért bármilyen konfliktusban kész volt felelős kockázatot vállalni. Kollégáit, partnereit nagyra értékelte és nyilvánosan dicsérte. Intenzív kapcsolatot tartott fenn idős kollégáival, jó szemmel választotta ki és atyai törődéssel segítette pályájukon a fiatalokat.

Az erdőszéttartozás és bajtársiasság legendás példaképe volt.

„*Tiszta jellem, jóindulatú, segítőkész és egyenes ember*” – tartották róla a barátok, munkatársak, és az ügyfelek is, akik kapcsolatba kerültek vele.

Bölcsen ítélkezve, egyéniségként, egyáltalán nem szolgai módon szolgálta az erdőgazdákat, erdészeket, az erdőt. Katonás, törvénytisztelő jelleme ellenére kellő tudása, tapasztalata, ember- és szakmaszeretete volt ahhoz, hogy a dogmáktól eltérve, ha kellett, „jól tegye a jót.”

Gábor az utolsó másfél évtizedére megszervezte a családjával közös, „harmadik életét”. Ha létezik egészséges irigység, akkor mi, a barátai úgy csodáltuk ezt! Kitarított a Bátaapáti vadászterület, mint minden valódi szívügye mellett. Évtizedre megválasztott elnöként, itt is ápolhatta a tiszta vadászat hagyományait.

Megvette a köveskáli kis szőlőbirtokot, 1100 év magyar történelmének szakrális helyszínén. Jött a borászkodás, a rokonok, a jó barátok önzetlen fogadása mellett... „Az ember munkában nemesedik – ahogy a jó bort is többször le kell fejteni” – hallottuk tőle.

Márai Sándor egyik hiteles követője volt – bizonyosság erre ez az idézet is:

„Ha megöregszem, pincét akarok, ezt már szilárdan elhatároztam...”

A pince helyét is kinéztem..., gyalog járok majd ki, s vigyázok, hogy a környékebeliek ne tudjanak meg semmit városi múltamról. Ha megsegít a vaksi sors, betvenéves koromra tisztességes emberek a maguk világából való tisztességes embernek tartanak majd – tehát bortermelőnek, valakinek, aki tudja, hol kell meghalni...”

Ahogy fiatalon, úgy öregségére is próbára tette az élet Gábort. Éveken át, kitaróan ápolta nevelőapját, mielőtt eltemette őt...

Ő maga a köveskáli birtokán fog végleg megpihenni...

Mindannyian hálás szívvel köszönjük, hogy Gábor biztatását, segítségét élvezhetjük. Elhivatottságunkat, hitünket erősítette, példát mutatott szakmaszeretetből és emberségből.

Hálát adunk az életéért, munkásságáért, amelyet mindenkor Isten dicsőségére, a szeretteiért, nemzetéért, hivatásáért végzett.

Emlékét örökre megőrizzük. Nyugodjék békességben!

Zambó Péter

A Kárpát-kanyarban is bemutatkozik a Muzsikál az erdő

Két székelyföldi és egy barcasági helyszínen is szervez erdei koncerteket romániai partnereivel a magyarországi Muzsikál az Erdő Alapítvány. A szeptember 2-án Brassó határában, szeptember 3-án a sepsibodoki sütei borvízforrás közelében, szeptember 4-én a csíkszentkirályi Gesztana-pusztáján tartandó erdei koncertekről sepsiszentgyörgyi sajtótájékoztatón számoltak be a szervezők. A rendezvény védnökként Tánczos Barna romániai környezetvédelmi, vízügyi és erdészeti miniszter vállalta.

„Muzsikál az erdő”

2022

Tánczos Barna az ez alkalomból tartott sajtótájékoztatón elmondta: az erdő mindig a feltöltődés helyszíne volt, számos művészt is megihletett. Kijelentette: a rendezvény úgy népszerűsíti az erdőt, hogy minimális mértékben avatkozik be a természetbe.

A koncertek mellett az erdőt népszerűsítő foglalkozások is lesznek. A rendezvények résztvevőinek távol kell hagyniuk a gépkocsijaikat, és gyalog érkehetnek a helyszínre. A miniszter úgy vélte: csak így élvezhetik igazán az erdő csendjét, nyugalomát. Arra is kitért, hogy a rendezvényre nem építenek színpadot. Az a cél, hogy minél kevésbé avatkozzanak be a természetbe, és a hangosítás is minimális lesz.

Tamás Sándor, a Kovászna megyei önkormányzat elnöke elmondta: sajátosan hangzik a zene az erdő lombjai között. Ezzel az élménnyel gazdagodhatnak, akik ellátogatnak a sütei borvízforráshoz. Azt is megemlítette: a Magyarországon 2004 óta tartott erdei koncertek 2014-ben Romániába is megérkeztek, ugyanis Biharban már tartottak *Muzsikál az erdő* rendezvényeket. Ezúttal Barcaság és Székelyföld felé terjeszkedik a program.

Allen Coliban, Brassó polgármestere elmondta: a program jól illik a városvezetés zöld víziójához. A hegyekkel, erdőkkel körülvett városban az állatkert közelében találtak alkalmas helyszínt a *Muzsikál az erdő* megszervezésére.

Szenner Zoltán, Brassó megye önkormányzatának a Mentsétek meg Romániát Szövetség (USR) színeiben megválasztott alelnöke megjegyezte: a Brassói Filharmónia koncertje mellett a multikulturalitás jegyében román, szász és magyar népzenei előadásokat hallgathat majd a közönség, hiszen a város a kulturális sokszínűségére is büszke.

Szabó Lajos, a Muzsikál az Erdő Alapítvány elnöke elmondta: 19 éve szervezik a koncerteket. Hozzátette: a koronavírus-járvány rávilágított arra, hogy az ember törékeny, és része a természet nagy rendszerének.

A rendezvény arra szeretne motiválni, hogy a társadalom fenntarthatóan működjön és összefogásra épüljön. „Felelősek vagyunk egymás iránt, mint ahogy a természeti környezetünkért is” – jelentette ki a program kezdeményezője.

Az elmúlt évek tapasztalata alapján meggyőződésükké vált, hogy nincsen a programra alkalmatlan időjárás, csak nem megfelelő öltözet.

Forrás: MTI

HASZNÁLJA TAGSÁGI KÁRTYÁJÁT!

Az Országos Erdészeti Egyesületben fennálló tagságot 2012-től tagsági kártya igazolja. Az OEE-kártya tulajdonosa egyre több kedvezményt vehet igénybe a különböző vásárlási lehetőségektől kezdve a vadászházi szállásokig. Az aktuálisan elérhető kedvezmények listája a www.oee.hu oldalon olvasható, évente egy alkalommal az *Erdészeti Lapok* is közli.

Az Egyesület vezetése a kártya használatára biztat minden egyesületi tagot! A kedvezményrendszer igazi értékét, minél szélesebb körű elfogadottságát a rendszeres kártyahasználat alapozza meg. A kártya névre szól, sorszámmal és vonalkóddal van ellátva, az Egyesület titkársága évente érvényesíti. A 2022-re szóló érvényesítő matrikát azok a tagok kapták meg az *Erdészeti Lapokon* keresztül, akik határidőre eleget tettek az adott évről vonatkozó tagdíjfizetési kötelezettségüknek.

A kedvezményrészerről és a tagsági kártyával kapcsolatos bármely kérdésben felvilágosítás kérhető az Egyesület titkárságán (titkarsag@oee.hu, 06 1 201 6293) vagy a helyi csoportok titkárainál.

Partnereink:

STIHL

**TELJEN TÜSSZÖGÉS
NÉLKÜL A NYÁR!**

A STIHL FELVESZI A HARCOT
A PARLAGFŰVEL

STIHL » ÉS KÉSZ

—